

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Wipe out – Lokalismus v reflexi českých surfařů

Autor práce: Kristýna Semecká

Vedoucí práce: Mgr. Martin Heřmanský, Ph.D.

Bakalářská práce

Praha 2024

ABSTRAKT:

Bakalářská práce má za cíl představit, jak čeští surfaři reflektují nynější surfing a s ním spojený fenomén lokalismu. Lokalismus můžeme charakterizovat, jako způsob přivlastňování si místními surfaři určité surfařské spoty, včetně vln a pláže. Důvodem nárokování si místa místními surfaři bývá nejčastěji jejich silný vztah k místu, se kterým jsou spojeni většinu svého života. Mezi další důvody ale také patří i to, že lokalismus reflektují, jako kompenzaci za vykořisťování Havaje kolonizátory. (Walker, 2011) Práce je založena na polostrukturovaných rozhovorech. Dále je doplněna o etnografický výzkum na surfařských spotech v Maroku, převážně na pláži v Taghazoutu. Teoreticky je převážně zakotvena na studiích lokalismu Daniela K. Nazera, teorii a kulturní historii teritoriality line-upu a lokalismu od Isaiaha H. Walkera a v neposlední radě také v kritických studiích surfingu Dextera Zavalza Hough-Sneeho a v kulturní historii od Jima Kemptona.

Klíčová slova:

Lokalismus, teritorialita, surfing, antropologie, etnografie

Abstract:

The aim of the bachelor thesis to present how the Czech surfing community reflects the current surfing and the related phenomenon of localism. Localism can be characterized as the way of appropriate by local surfers of specific surf spots, including waves and beaches. The reason why local surfers appropriate a place is most often due to their strong connection to the place they have been associated with for most of their lives. However, other reasons include the fact that it reflects locality as compensation for the exploitation of Hawaii by the colonizers. (Walker, 2011) The thesis is based on semi-structured interviews. Also it is complemented by ethnographic research on surfing spots in Morocco, mostly on the beach at Taghazout. Theoretically, it is mostly grounded in Daniel K Nazer's studies of localism, the theory and cultural history of line-up territoriality and localism by Isaiah H. Walker, and last but not least, the critical studies of surfing by Dexter Zavalz Hough-Snee and cultural history by Jim Kempton.

Key words:

Localism, territoriality, surfing, anthropology, ethnography

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně. Všechny použité prameny a literatura byly řádně odcizovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne: 18. 6. 2024

Podpis autora:
Kristýna Semecká

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. Martinovi Heřmanskému, Ph.D. za cenné rady i za samotné vedení práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině, přátelům a kolegům z fakulty, kteří mě po celou dobu podporovali. Speciální dík patří také samotným respondentům, kteří se mnou po celou dobu komunikovali a ochotně spolupracovali.

Obsah

1.	ÚVOD	6
2.	TEORETICKÉ ZAKOTVENÍ VÝZKUMU	7
2.1.	KOLONIZACE SURFINGU A JEHO NÁSLEDNÁ REVITALIZACE	7
2.2.	LOKALISMUS	10
2.3.	DRUHY LOKALISMU	12
2.4.	STRATEGIE VYROVNÁVÁNÍ SE S LOKALISMEM	14
2.5.	SOUL SURFAŘ NEBO KOOK?	17
2.6.	SANKCE ZA PORUŠENÍ NOREM	19
2.7.	ODKUD SE AGRESIVNÍ CHOVÁNÍ V SURFINGU VZALO?.....	20
2.8.	PRAVIDLA MÍSTNÍCH, URČENÁ MÍSTNÍM	22
2.9.	JAK LOKALISMUS REFLEKTUJÍ SAMI SURFAŘI?	24
3.	METODOLOGIE	25
3.1.	CÍLE VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	25
3.2.	REFLEXIVITA A SITUOVANOST.....	25
3.3.	VÝZKUMNÉ STRATEGIE	26
3.4.	VÝBĚR TERÉNU A ZKOUMANÉHO VZORKU.....	27
3.5.	MEDAILONKY INFORMÁTORŮ	28
3.6.	KONSTRUKCE DAT	29
3.7.	ANALÝZA A INTERPRETACE DAT	29
3.8.	ETIKA VÝZKUMU.....	30
4.	EMPIRICKÁ ČÁST.....	31
4.1.1.	TERÉNNÍ POZOROVÁNÍ V MAROKU	32
4.2.1.	ZKUŠENOSTI S LOKALISMEM.....	35
4.2.2.	JAK LOKALISMUS REFLEKTUJÍ ČEŠTÍ SURFAŘI	38
4.2.3.	DŮVOD LOKALISMU	43
4.2.4.	PREVENCE LOKALISMU	45
4.3.1.	OKOLNOSTI OVLIVŇUJÍ LOKALISMUS.....	49
4.3.2.	KOOK A SOUL SURFAŘ V PRAXI	49
4.3.3.	GENDER.....	51
4.3.4.	LOKALISMUS NELOKÁLŮ	53
4.3.5.	LOKALISMUS VÁZANÝ NA GEOGRAFICKÉ MÍSTO:	53
5.	ZÁVĚR	55
	BIBLIOGRAFIE.....	60
	INTERNETOVÉ ZDROJE	61
	PŘÍLOHA 1.....	62
	PŘÍLOHA 2. OTÁZKY, KTERÉ BYLY INFORMÁTORŮM KLADENY.....	65

1. ÚVOD

Surfování, známé také pod svým původním polynéským názvem He'e nalu, má skutečně zajímavou historii spojenou s polynéskou kulturou a mytologií. Představa surfařů projíždějících tunely padajících vln je opravdu ikonická a ztvárňuje to, co mnoho lidí na surfingu přitahuje - pocit svobody a spojení s přírodou. Příběh tohoto sportu je plný zajímavých peripetií. Na počátku byl spjat s místními kulturami a způsobem života na Havaji. O jeho zánik však usiloval například James Cook nebo náboženští misionáři. Jak se však svět otevíral, stával se surfing stále populárnějším. Právě tento sport zhruba v 50. letech nasedá do "rychlého vlaku" vzbuzujícího nadšení po celém světě. V surfingu nachází zalíbení obrovské množství osob a mnohdy dokonce nový smysl života. Kinematografický průmysl na nic nečeká a vydává jeden film za druhým. Ty popisují tropický ráj s atraktivními surfaři, kteří bezstarostně projíždí tunelem padající vlny. Díky této představě se o surfingu doslýchá stále více lidí a stále více lidí se ho pokouší vyzkoušet. Několik let po boomu kinematografie je surfing šířen i na sociálních médiích a stále více lidí nachází v tomto adrenalinovém sportu nadšení. Díky velké oblibě se surfing dokonce dostává poprvé na olympijské hry v roce 2021 v Tokiu. Ze sportu, který byl ve svém jádru praktikován hlavně královskými rodinami na Havaji vzniká turistický a prázdninový sport, který si chce vyzkoušet skoro každý. Právě v důsledku toho se line-upy¹ plní novými surfaři, kteří často neznají základní pravidla a vážně ohrožují život sobě i ostatním. Místní surfaři, kteří surfový spot² znají od svého narození pozorují, jak se jim mění před očima pod nápořem nových a cizích surfařů.

V této fázi začíná vznikat fenomén nazývaný lokalismus. Jedná se o praxi spočívající v teritoriálním chování, kdy se místní surfaři snaží vyčlenit cizí surfaře z jejich oblíbených surfařských spotů. Tento jev může nabývat různých forem, od vytlačování až po použití násilí, jak vysvětluje Warshaw (2005). Lokalismus se rozděluje do kategorií podle způsobu jeho aplikace. Nazer kategorie lokalismu označuje jako: *mild localism*, *moderate localism*, *heavy localism* a *localism tied to land-based property rights*. (Nazer, 2004)

Ve své bakalářské práci se věnuji tématu lokalismu v surfingu a jak ho reflektují čeští surfaři. Dané téma jsem si pro svou bakalářskou práci zvolila, jelikož jsem se o surfingu doslechla právě díky již zmíněnému boomu kinematografie. Během mé první zkušenosti se surfingem v roce 2020 na jihu Francie jsem se však také setkala s pro mě dosud neznámým lokalismem. Jelikož jsem si do té doby surfing představovala pouze jako sport plný adrenalinu a radosti zaujalo mě, že jeho součástí je i něco, co je mezi surfaři vnímáno poměrně negativně. I když jsem se s lokalismem nesetkala na „vlastní kůži“, nýbrž pouze z vyprávění zkušenější surfařky, jeho koncept ve mně vzbudil touhu se o něj zajímat hlouběji. Vzhledem k tomu, že v České republice existuje několik talentovaných sportovců, kteří surfingu věnují svůj život, rozhodla jsem se spojit se s nimi a prozkoumat téma lokalismu blíže. Ve své bakalářské práci se tedy zaměřuji na otázku: *Jak čeští surfaři reflektují lokalismus?*

Důvodem, proč jsem svou bakalářskou práci pojmenovala *Wipe out* je samotná definice tohoto slangového výrazu. *Wipe out* je v oblasti surfingu označuje nešťastné a

¹ *Line-upy*: Výraz, který se v surfingu označuje místo v oceánu, kde surfaři čekají na vlny. Jedná se o místo, kde se začínají vlny lámat a surfař se je zde snaží chytit.

² *Spot*: Označení konkrétního místa, je tím myšlen surfařský spot.

nechtěné skončení jízdy na surfu z různých důvodů. Důvodem může být například nechtěné zapíchnutí špičky (tzv. nose) prkna do vody, při kterém surfař přepadne přes přední část prknu dopředu do vody. (Warshaw, 2005) Jelikož wipe out označuje nechtěné ukončení jízdy na surfu napadlo mě ho propojit právě i s konceptem lokalismu. Jak následně budu ve své práci popisovat, lokalismus je taktika místních surfařů teritoriálně vytlačit nemístní surfaře. Lokalismus je často spojován s agresivním chováním místních surfařů vůči cizím surfařům. Oba termíny, jak wipe out, tak lokalismus představují pro surfaře nešťastné ukončení jízdy na prkně.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou, metodologickou a empirickou část. Ve své práci nejprve představím samotnou cestu vývoje surfingu a snahu o jeho kolonizaci, bez toho by dosažení lokalismu do tématu nebylo možné. Následně již představím lokalismus, jeho podobu, druhy a také strategie, díky kterým lze lokalismu předejít. V teoretické části nejprve představuji historii kolonizace surfingu, která je úzce spojena s jeho nativní tradicí. Díky tomu čtenář pochopí celkový fenomén lokalismu mnohem lépe. Následně již teoreticky definuji samotný lokalismus, jeho druhy a strategie vyrovnávání. Pokračuji součástí lokalismu, kterou představují dva druhy naprosto rozdílných surfařů – soul surfař a kook. V neposlední řadě se věnuji pravidlům, která jsou určena mezi surfaři a tomu, co čeká surfaře, který tyto pravidla poruší.

V metodologické části provádím čtenáře svým výzkumem. Nejprve představuji výzkumné otázky, na které jsem snažila výzkumem odpovědět. Představuji také samotný terén a vzorek výzkumu, kterému se věnuji. Následuje představení informátorů, se kterými jsem po návratu z Maroka uskutečnila polostrukturované rozhovory. Dále vysvětluji, jaké strategie jsem při etnografickém výzkumu využívala, jak jsem data analyzovala a interpretovala. Na závěr pak zmiňuji etická stanoviska výzkumu.

Empirická část práce se věnuje již kvalitativnímu výzkumu. V této části práce již odpovídám daty z výzkumu na stanovené výzkumné otázky. Úvodem do této části práce slouží fiktivní představení situace ve vodě, kdy dochází k lokalismu. Empirická část následně pokračuje výzkumem v Maroku. Po představení informátorů se již práce opět věnuje zodpovídání výzkumných otázek. Zabývá se mimo jiné tím, jak čeští surfaři lokalismus reflektují, jaké strategie volí, když se s ní setkají, co lokalismus ovlivňuje a jak mu předcházet.

2. Teoretické zakotvení výzkumu

2.1. Kolonizace surfingu a jeho následná revitalizace

„*Surfing není pouze aktivita. Jedná se o součást způsobu havajského života*“

- Princezna Victoria Ka'iulani (Kempton, 2021)

Critical surf studies o surfingu píše jako o: „...*domorodé tradici, rekreační aktivitě, profesionálním sportu, kultuře, průmyslu a společenském jednání...*“ (Kempton, 2021) Surfing tedy nelze posuzovat z jednoho úhlu pohledu. Abych vysvětlila, jak čeští surfaři reflektují surfing, musím ho zkoumat v různých kontextech.

Ve své práci se pokusím popsat jak a proč se image surfingu proměňovala. Také objasním, kdo stojí za její zkreslenou mediální reprezentací, která často neodpovídala realitě. K těm, kdo se jako první pokusili nezkrusleně popsat historii surfingu, patří například Matt Warshaw nebo Drew Kampion.

Otázka rodné půdy surfingu je doposud nezodpovězena. Jelikož dosud nedošlo ke shodě, zda za kolébku surfingu považovat Peru nebo Havaj. Většina se však kloní k teorii o vzniku surfingu na Havajských ostrovech, kde se surfingu přezdívalo sport králů. (Warshaw, 2010) V nativním jazyce je surfing znám pod názvem *he'e nalu*. Původně se nejednalo pouze o sjíždění vln v oceánu, jak je nám surfing znám nyní. Nýbrž se za surfování svým způsobem považovalo i takzvané *he'e holua*, neboli sáňkování na pevnině. (Kempton, 2021) Surfing však nikdy nebyl pouhou sportovní činností, jak se nám zprvu může zdát. *He'e nalu* mělo zábavnou povahu sportu, která byla dost možná inspirována od samotných obyvatel oceánu, jako jsou například delfíni. Delfiny je dodnes možné zahlédnout, jak dovádí ve vlnách a proskakují padající vlnou směrem k pláži. To naznačil i Warshaw ve své knize, když se pokoušel zjistit odkud surfing skutečně pochází. (Warshaw, 2010)

Ve svém naprostém základu byl surfing úzce spojen s ženami, hlavně s těmi havajské královské rodiny. Se surfingem se setkáváme také v pozoruhodné polynéské mytologii. Podle polynéské mytologie, když se božstva a hrdinní smrtelníci utkali o plození potomků, byla genealogie královské rodiny určena bohyněmi a královnami, které reprezentovaly právě surfing. Mytologie a surfing jsou spolu propletení celou dobu. Pokud surfujete na Havaji, sdílíte vlnu s bohyní Hinou. Z tohoto pohledu tedy vlna v oceánu znamená celou pokrevní linii předků. Proto je často vlna při surfování spojována s milováním, protože v samém základu je tvořena milostným základem vzniku pokrevní linie. (Kempton, 2021) První dochované záznamy, na kterých je surfing vyobrazen máme díky plavbám Kapitána Cooka z roku 1778. Surfing však vznikl daleko před tím. (Warshaw, 2010) James Cook byl pravděpodobně prvním Evropanem, který na vlastní oči spatřil surfing v praxi. Když onoho surfaře u pobřeží *He'e nalu* zahlédl, zdál se mu tento sport příliš nebezpečný a snažil se ho nativním obyvatelům zakázat. (Babič, 2008) V té době obecně pohlíželi lidé ze západu na oceán s obavami, uvědomující si nebezpečí, které představuje a kolik lidí již na jeho vlnách zahynulo (Warshaw, 2010)

Tento příklad ukazuje výraznou absenci emické perspektivy nativních surfařů. Cook vnímal surfing jako nebezpečný zejména z důvodu svých evropských zkušeností, kde utonutí námořníků na moři bylo běžné. Během své plavby po Havaji, kdy spatřil surfaře na vlnách, byl ovlivněn pouze svými dosavadními znalostmi a nepátral po hlubším kontextu, který by mu objasnil význam surfingu na havajských ostrovech. Cook však nebyl posledním, kdo se pokusil omezit tuto havajskou tradici.

Plamen této havajské tradice je pomalu uhasínán příchodem misionářů. Ženy si nárokovaly surfování stejně jako muži, J. Kempton (2021) říká, surfing často obě pohlaví svedl k sexuálnímu požitku. V této době se surfingu mezi ženami a muži nedělaly rozdíly. Ženy byly uznávané surfařky, stejně jako muži. To platilo, alespoň do doby, než křesťanští misionáři a americká vláda usilovali o zánik této tradice. Havajská monarchie praktikovala surfing až do roku 1800, kdy téměř zanikl. Nebýt princezny *Ka'iulani* plamen surfingu by zhasl na dobro. Ignorovala jakékoli zákazy, i když ona sama byla „*hapa haole*“ – neboli napůl západní, díky svému skotskému otci. Ve svém mládí byla vyslána na studium do Anglie, což se nám nyní může jevit jako odsun vzdorující princezny, vůči západním zákazům. Zprávu o sesazení její tety, královny Havaje z trůnu, nehodlala ignorovat a roku 1893 se vydala do Bílého domu orodovat za svůj lid a svou vlast. Americké úřady ji falešně přislíbily, že Havaj havajské monarchii zůstane. 12. srpna roku 1898 však princezna *Ka'iulani* a její teta stály v pohřebním oděvu a sledovaly, jak americká vláda nechává strhnout havajskou vlajku dolu a

prohlašuje Havaj za území Spojených států. I když přišla během svého života o vše, co milovala, stále opatrovala jiskru surfingu až do své smrti. (Kempton, 2021).

Kromě Jamese Cooka popisuje surfing v 19. století například i spisovatel Mark Twain. I přes různá omezení a zákazy si Havajci pravděpodobně během tohoto období nadále udržovali surfing jako živou tradici. Petr Babič (2008) ve své knize *Surf* také zmiňuje epidemie, které sužovaly havajské obyvatelstvo v 19. století. Podle Babiče byly tyto epidemie způsobeny evropskými kolonizátory a měly za následek dočasné utlumení surfingu jako tradiční aktivity. (Babič, 2008)

O jedno celé století se však o revitalizaci surfingu nejspíše zasloužil Duke Kahanamoku, jeho pět bratrů, rodina Kaupikových a Keaweamahiových. Kahanamoku jako první založil první surfový klub roku 1911. Jednalo se již o klub nejen pro místní Havajce, ale dokonce i pro Evropany, muže i ženy. (Kempton, 2021). Tento velký krok se nejspíše zasloužil o oblíbení této zábavy velkým procentem lidí z různých koutů světa.

Až do 30. let 20. století ženy v plavkách dovádějící na plážích budily pohoršení po celém světě, s výjimkou Havaje. Na Havaji měli jak ženy, tak muži větší svobodu a tamní kultura se tímto stala pro zbytek světa opět vzdálenou a exotickou. Havajské ženy se aktivně zapojovaly do surfařských soutěží a stávaly se členkami surfařských klubů, což bylo ve zbytku světa neobvyklé. Na západním pobřeží Ameriky se ženy ke surfování dostávaly jen zřídka, většinou pouze díky tomu, že surfoval jejich bratr nebo otec. Navíc v této době ženy neměly povoleno cestovat samy. To je vedlo k tomu, že se často stávaly černými pasažéry na lodích plujících na Havaj. Tam se snažily navázat přátelství s místními obyvateli a učit se surfovat. (Kempton, 2021)

Na konci 30. let se začínaly vracet opět zpět. Snažily se prolomit tabu, které ženský surfing obklopovalo. V roce 1938 tak vzniká v Kalifornii první ženský klub: San Onofre Surfing Wahines. (Kempton, 2021) Ráda bych zdůraznila právě tento název, jelikož jeho součástí je slovo pocházející z Havaje. „*Wahines*“ neboli ženy (Te Aka Māori Dictionary) svým způsobem odkazuje na kořeny surfingu z Havaje. Podle Kemptona byla 2 světová válka nakonec jednou z osvobozujících cest pro ženy z Evropy, které také toužily po surfování. Jelikož právě během války se ženy začaly dosazovat do pozic, které byly doposud čistě mužské. To zapříčinilo vzrůst tak potřebného sebevědomí, které k prolomení tabu bylo potřeba a ženský surfing se rozšířil i do Evropy. (Kempton, 2021)

Od 50. let se surfing veze na obrovské vlně zájmu a nadšení od stále nových surfařů. (Kempton, 2021) I když v 60. letech začal surfing vznášet pro veřejnost dilema, zda se skutečně jedná o zábavný a zdravý životní styl sportovců, nebo naopak vede k drogám a jiným neřestem. Negativní image se média v 60. letech snažila zbavit a propagovala naopak jeho „...vyčištěnou a rozhodně vybělenou verzi.“ Tato média „...jsou plně zamlčování, vynechávání a zkreslení...“ i přes to však představují moderní historii surfingu. (Sotelo Eastman & Hough-Snee, 2017)

Díky celosvětovému zálibení se ale začínají plnit line-upy stále novými surfaři. Jak se se stále sílícím zájmem o surfing vyrovnávají místní surfaři? Právě i s touto otázkou souvisí téma mé bakalářské práce. Bez jejího zodpovězení nelze zodpovědět, jak čeští surfaři reflektují lokalismus. Proto bylo nutné tuto problematickou historii surfingu představit.

Snahu o zakládání surfových klubů můžeme spatřit do dnes. Často se ale tyto kluby razantně proměňují do skupin surfařů, kteří svou soudržnost a kolektivní sílu agresivně obrací proti cizím surfařům. Kempton (2021) se ve své knize věnoval agresivnímu chování vůči ženským surfařkám od 20. století. I když byl na začátku surfing sportem havajských královen, tato tradice se nezachovala do dalších století. Gender i rasa byli často rozhodujícím faktorem, zda může daná osoba surfovat. (Kempton, 2021) O takovém případě píše například kniha *Waves of Resistance: Surfing and History in Twentieth-Century Hawai'i*, kterou napsal Walker (2011). Walker v ní popisuje tehdy vznikající klub Hui O He'e Nalu. Tento klub vzniká 1975 tedy 64 let po tom, co Duke Kahanamoku založil klub Hui Nalu, který mezi sebe vítal všechny bez rozdílu genderu či rasy. Nativní členové později vzniklého klubu Hui O He'e Nalu měli za cíl získat a následně si zachovat absolutní kontrolu nad vlnami Severního pobřeží Havaje. Takové chování lze charakterizovat, jako lokalismus. Členové Hui O He'e Nalu, považovali toto jednání za jakousi kompenzaci vykořisťování Havaje kolonizátory. Jejich zájem směřoval hlavně k prostoru line-upu, kde surfaři čekají a následně chytají vlny. (Walker, 2011)

2.2. Lokalismus

Jako lokalismus se podle Warshawa (2005) označuje teritoriální praxe, při níž se místní surfař snaží vyloučit surfaře, který nedisponuje trvalým pobytem. Místní surfař se snaží cizího surfaře vyhostit pomocí zastrašování či násilí. (Warshaw, 2005) „*Lokalismus byl pojmenován až okolo 60. let, ale samotná praxe předcházela druhé světové válce.*“ (Warshaw, 2005) Proč na své jméno čekal lokalismus až do období po druhé světové válce? To lze nejspíše odvodit z velkého rozšíření, ke kterému v surfingu dochází právě v tomto časovém rámci.

Jelikož je lokalismus znám mezi surfaři po celém světě, je také neodmyslitelnou součástí podvědomí českých surfařů. Čeští surfaři obecně přezdírají místním surfařům „*lokálové*“ či „*místňáci*“. Výrazy „*lokál*“ a „*místní surfař*“ používám ve své práci jako hovorová označení pro surfaře pocházející z určité oblasti. Přestože samotný výraz „*lokál*“ není nutně negativně zabarvený, může být vnímán pejorativně. Zvláště když odkazuje na surfaře, kteří praktikují lokalismus. Tímto termínem označuji místní surfaře, kteří si brání pláže před návštěvníky z jiných oblastí. Pro účely této bakalářské práce budu výraz „*lokál*“ používat k označení místních surfařů obecně, bez negativního podtextu. Pokud se však jedná o lokála praktikujícího lokalismus, čeští surfaři často přidávají negativní přídomek, aby vyjádřili své nesouhlasné stanovisko vůči jeho chování. Př. „*Ti lokálové byli v tom Portugalsku strašně agresivní...*“ Lucie Remešová se lokalismem zabývá ve své diplomové práci. Během jeho definování odkazuje na Hulla, který o něm píše: „*...jednotlivé skupiny si dělaly nárok na určité surfové spoty, které proklamovaly za vlastní teritorium, do kterého nechtěli pustit jiné surfaře.*“ (Remešová, 2016)

I když je stále surfing nahlížen primárně jako sport plný zábavy, svobody a radosti, jeho neodmyslitelnou součástí je i lokalismus. Této diskriminující části se věnuje také Rebecca Oliveová (2019), jejíž článek zveřejnila stránka surfsimply.com: „*Tyto kulturní aspekty, které jsou způsobené lidmi, jsou na surfingu to zdaleka nejhorší. Horší než strach ze*

žraloků, wipeoutů³ nebo seknutí finou⁴...všichni jsme to viděli, zažili nebo jsme to praktikovali v určité míře. Všichni jsme pravděpodobně také někdy odvrátili hlavu a doufali jsme, že zmizí, že oběť odejde. Ne vždy je to však do očí bijící násilí. Někdy je to tak jednoduché, jako dát najevo, že tě tu nechceme. Rozhodli jsme se, že sem nepatříš. To může být odůvodňováno bezpečím, péčí o místo, ale ve skutečnosti jde jen o to, že si nárokujeme oprávnění nad pláží, kousek oceánu a jeho vlny.“ (Localism: A Legacy Of Colonialism)

Lokalismus jsou podle Oliveové praktiky spojené s kolonizací a rasistickou politikou. „*A i přes to tyto druhy praktik byly v surfingu oslavovány, jako nedílná součást toho, co děláme, našeho vlastního pocitu sounáležitosti.*“ Oliveová popisuje zážitek Daniela Duanea, který on sám popisuje v článku pro New York Times. Doufal, že najde svobodný životní styl v Tichomoří, ale setkal se místo toho s hákovým křížem hned vedle varování „*Kooks go home*“⁵. Takové nápisy můžeme najít na spoustě plážích. Lokálové si tímto způsobem například označují „své“ teritorium pláže. Takový nápis však může znamenat i upozornění pro kooky⁶, že je zde zkušeni surfaři nechtějí. Obě varianty však důrazně hlásají jistou teritoriální povahu pláže, kterou si určitá skupina surfařů nárokují. (Localism: A Legacy Of Colonialism)

Typickým příkladem projevování lokalismu jsou i malby v Ellistonu v Austrálii na Západním pobřeží. Na nástěnných malbách jsou zobrazeni běloši, kteří budují město. Skutečná povaha místa však má historii spjatou opět s kolonialismem. V roce 1849 se bílí osadníci snažili na místě usadit a za tímto účelem měli dle některých pramenů vyhnat asi 250 místních obyvatel k útesu a nutit je z něj skočit. Ti, kteří neskočili byli i tak zabiti. Jeden z místních surfařských spotů nese název Blackfellas, který odkazuje na tuto historickou tragédii, druhý se jmenuje Waterloo Bay. Název spotu je připomínkou oné tragické události, která je poměrně v kontrastu s místními malbami. Surfaři, kteří místo znají se k tomuto problému poměrně hojně vyjadřují, a to například na internetových platformách, které o místě píšou. Dovolím si citovat jeden z veřejných komentářů uživatele Backwardlocalism: „*Tahle záležitost s lokálama, kteří nejsou rádi, že je jejich vlna pojmenována, je patetická. Blacks je jedna z nejtěžších vln na oz a většina surfařů nehodlá cestovat takovou dálku, aby riskovala svůj krk. Pokud se v oblasti odehrál masakr, přiznejte si to. Je na čase, aby surfaři a celý surfařský průmysl dospěl.*“ (Saturday 13. Mar. 2010, 11:20) (Nettle, 2010) Uživatel nejspíš shrnul situaci, které čelí surfaři, kteří se rozhodnou na místo vycestovat, zasurfovat si a zároveň nejsou lokálové. V takovém případě jim nejspíš hrozí napadení od místních surfařů, kteří si teritoriálně brání místo, které má pro mě značnou historickou hodnotu spojenou s krivdou.

Jak jsem již zmínila, lokalismus lze neefektivněji uplatňovat na území line-upu. Je tomu tak, jelikož pokud vás skupina místních surfařů na vlnu pustit chtít nebude, nemáte jednoduše žádnou šanci si vlnu chytit a natož ji sjet. Podle Walkera (2011) je pro *Kanaka Maoli* (místní

³ *Wipe out* – Termín, kterým je označované nešťastné a nechtěné skončení jízdy na surfu z různých důvodů. Př. Pokud se surfaři zapíchnou špičky (tzv. nose) prkna do vody surfař přepadne přes přední část prknu dopředu do vody. (Warshaw, 2005)

⁴ *Fina* – Termín, kterým je označována ploutvička, umístěná vespod surfového prkna v jeho zadní části. Jejím účelem je poskytovat surfovému prknu směr a kontrolu nad manévry surfaře. Bez finy by byla kontrola nad prknem skoro nemožná. Fin je možné mít na prkně několik, čím více fin na prkně surfař má, tím lépe se mu manévruje. Surfaři si vybírají vhodné finy podle typu vln, typu prkna či podle své osobní preference. (Warshaw, 2005)

⁵ „*Kooks go home*“ v překladu „Kookové běžte domů“.

⁶ Kook – Hanlivé označení, kterým je označován převážně začátečník, který porušuje nepsaný kodex surfingu. Kook však není označení pouze začátečníka, ale kohokoli, kdo porušuje kodex nebo vrhá negativní světlo na surfing. (Warshaw, 2005)

Havajce) *ka po'ina nalu*, neboli line-up, úzce spojen s havajskou říší. *Ka po'ina nalu* má podle Walkera charakteristiku určitého území, které se dá považovat teoreticky za pohraničí. „...místo, kde se rozdílly sblíží a sociální normy jsou často proměnlivé. Protože státem schválená autorita často v pohraničí chybí, vytváří se zde jedinečné sociální a kulturní identity“ (Walker, 2011) V tomto prostoru je také velice důležité dodržovat veškerá pravidla spojená se surfingem, ale i s pravidly místní pláže. Povaha line-upu je skutečně jedinečná a panují tu tedy rozdílná pravidla, dokonce i rozdílná hierarchie. Pokud zde existuje určitá hierarchie musíme se s ní důkladně seznámit a ve vodě ji respektovat. Respektovat musí cizí surfaři i lokály. Podle Walkera si Havajci ve vlnách vždy potrpí na respekt k nim samotným, který nativní Havajci považují za kulturní koncept. (Walker, 2011).

Surfing byl již od dávných dob přímo spojen s Havajskou kulturou a od 20. století navíc i se svobodou, když se Havajci vzpírali proti cizí nadvládě. Na místě, kde se surfovalo si sice Havajci proti kolonizátorům vybudovali určitou moc, avšak na souši byla jejich pozice stále slabá, když byli odsunuti na okraj politické, sociální i ekonomické sféry. (Walker, 2011) Walker cituje surfaře: „*Surfing je součástí naší historie po tisíciletí, když surfuješ máš takové spojení. Propojuješ se duševně a fyzicky se všemi prvky kolem sebe. Je to havajská záležitost.*“ (Walker, 2011)

2.3. Druhy lokalismu

Nazer v roce 2004 vydal studie, které se zabývají lokalismem v surfingu. Díky těm již můžeme lokalismus rozdělit do skupin, podle toho, jak se lokalismus projevuje. Nazer představuje kategorie: *mild localism*, *moderate localism*, *heavy localism* a *localism tied to land-based property rights*. (Nazer, 2004)

Mild localism budu překládat jako mírný lokalismus. O něm Nazer píše, že se jedná o lokalismus, který se projevuje například, tím že místní očekávají jakoukoli formu projevu respektu vůči nim samým. Opět se tedy dostáváme k případu, kdy lokálové očekávají potenciálně existující respekt k nim samotným. Mají pocit, že si ho právem zaslouží a je tedy samozřejmé, že jim ho budou cizí surfaři prokazovat. (Nazer, 2004)

Nazer dále představuje obecná pravidla, kterými by se cizí surfaři měl držet, aby zamezil vyvolání konfliktu. Těmito pravidly jsou: „1. *Nepřijíždějte ve velkých skupinách* 2. *Buďte na line-upu uvolnění (nesoutěžte agresivně příliš brzo)* 3. *Nechte místní surfovat na nejlepších setech vln* 4. *Věnujte zvýšenou pozornost předcházení porušení jakýkoli běžných surfařských pravidel (nepleťte se místním do cesty!)*“ (Nazer, 2004) Dodržování těchto norem podle Nazera dává místním také pocit vyššího statusu. Pravidlům, jak předcházet lokalismu, se budu věnovat podrobněji po kompletním představení všech druhů lokalismu. Cizí surfaři se tedy musí podřít místním surfařům a doslova si „...*nechat diktovat tempo surfingu...*“ (Nazer, 2004) Místní surfaři vlastně udávají jakousi přednost ve sjíždění vln. Tomuto udávání přednosti se budu více věnovat v empirické části, kde jej ukážu na konkrétních příkladech, které mi sdělili informátoři. Nazer dále uvádí, že místní surfaři díky své důkladné znalosti místních podmínek a způsobu, jakým se vlny na daném místě chovají, mohou nováčky zmást a někdy i zesměšnit. Díky jejich místní znalosti navíc dokážou mnohem lépe odhadnout, kde

se bude vlna lámat a kde přesně na ni naskočit, aby měli jistotu, že vždy v pravidle „drop-in“⁷ budou mít na vlně přednost. (Nazer, 2004)

Další kategorií je *moderate localism*, který budu překládat jako střední lokalismus. Zde se jedná podle Nazera o aktivní snahu místních zabránit cizímu surfaři vůbec surfovat. Většina těchto neformálních taktik místních surfařů má jasný cíl: vyloučit cizí surfaře ze „svých“ surfových spotů. Jednou z běžných taktik je tzv. „*stink-eye*“, což Nazer popisuje jako nepříjemný, pronikavý pohled od místních surfařů, který má dát cizímu jasně najevo, že není vítán. I když většina surfařů takový pohled ignoruje, *stink-eye* je častým projevem středního lokalismu. (Nazer, 2004)

Dalšími technikami středního lokalismu mohou být explicitní žádosti, aby cizí surfař místo opustil. Těmi jsou například: záměrné překážení v jeho cestě, označování území nápisy, ničení majetku nebo dokonce fyzické násilí. I když ničení majetku a fyzické násilí jsou vzácnější, slovní urážky, pokřikování a zanechávání výhrůžných vzkazů za stěrači automobilů jsou častější. K těmto metodám se přidává také užívání frází jako „*locals only*“, neboli „*pouze místní*“, které mají podtrhnout exkluzivitu pro místní surfaře. (Nazer, 2004) Tato fráze je mezi surfaři opravdu známá. Vyskytuje se navíc často i na sociálních platformách, nejčastěji na Instagramu. Tam můžeme vidět spoustu fotografií na kterých je na budovách nasprejované „*locals only*“ nebo také „*kooks go home*“. Kromě nápisů na zdech a domech, je tato fráze natolik mezi místními oblíbená, že si ji nechávají vytetovat na tělo. Kromě středního lokalismu je tato fráze i formou určité satiry, kdy surfaři frází *locals only* využívají při vytváření vtípů na sociálních platformách. V této formě satiry však lokály nepředstavují naštvání místní surfaři, kteří vyhání cizince ze svých spotů. Lokály naopak představují skuteční lokálové oceánu – žraloci, delfíni nebo třeba lachtani. Ráda bych tedy poukázala na zajímavou skutečnost, kdy někteří surfaři za samotné jádro surfingu označují podmořský život. Nepolemizují tedy, zda skuteční lokálové jsou rybáři z Peru nebo králové z Havaje.

Za nejnebezpečnější kategorii lokalismu lze s jistotou považovat *heavy localism*, který překládám jako těžký lokalismus. Cíl místních surfařů je stále stejný: zabránit cizím surfařům využívat jejich pláže. Používají různé taktiky, které již Nazer popsal u středního lokalismu, avšak v tomto kontextu je aplikují častěji a s větší agresivitou. V tomto stadiu se již běžně setkáváme s poškozováním majetku cizích surfařů nebo dokonce s fyzickým napadáním. Typicky začíná taková taktika klasickým slovním zastrašováním. Pokud se tím cizí surfař nenechá odradit, může následovat fyzické napadení. (Nazer, 2004)

Do této kategorie spadá i případ, který Nazer popisuje ve svých studiích. Jde o Lunada Bay v Los Angeles, kde skupina známá jako Bay Boys chrání svůj surfový spot již od pevniny. Tato skupina se dlouhodobě snaží odradit cizí surfaře různými způsoby, aby si udržela výhradní právo na tuto lokalitu. Bay Boys střeží přístupovou cestu k surfovému spotu, což cizím surfařům znemožňuje dostat se na pláž. Podle Nazera jde o velmi organizovanou a loajální skupinu, která chrání celou pláž nejen před cizími surfaři, ale i před nesurfujícími návštěvníky. Surfařům, kteří přijedou na místo autem, hrozí, že jejich vozidlo bude Bay Boys poškozeno. (Nazer, 2004) S ničením automobilů či skútrů se setkáváme u těžce lokalizovaných míst často. Nejčastěji se jedná o povoskování skla, proříznutí pneumatik,

⁷ „*Drop in*“ – je jedno z nejdůležitějších pravidel surfingu. V pravidle se jedná o určení, kdo má na vlně ze surfařů přednost. Přednost má vždy ten surfař, který je blíže k „*peaku*“ vlny neboli k místu kde se špička vlny láme a mění na bílou pěnu. Pokud surfař, který je dál od peaku nedá přednost surfaři, který je k peaku blíže, dopouští se takzvaného „*dropování*“. Jedná se tedy o velmi závažné porušení pravidel surfingu. Dodržení tohoto pravidla je důležité k zachování bezpečnosti surfařů na vlně.

rozbití oken a zrcátek. Nazer píše, že Bay Boys dokonce důmyslně kladou určité pasti, na cizí surfaře, kteří se i přes všechny tyto varování pokusili surfovat. Na cestě z pláže po nich hází kameny, a dokonce po pláži rozmísťují střepy skla. (Nazer, 2004)

Vysvětlila jsem tedy na příkladu, že lokalismus není vázán pouze na místo line-upu ve vodě, ale je zakořeněn do celé oblasti kolem pláže a oceánu. Jedním z možných řešení pro nadšené cizí surfaře, kteří se chtějí vyhnout konfrontaci místních, by mohlo být zakoupení vlastnických práv k pozemku. Ty by zahrnovaly přístup k surfovému spotu. Tento nápad už určitě napadl mnoho surfařů, ale jeho realizace je právně velmi složitá a často se nemusí podařit. Kromě toho by takový krok nepochybně znepokojil místní surfaře a pravděpodobně by to vedlo k ještě větší nevráživosti. Místní by na takové jednání pravděpodobně reagovali mnohem silněji než pouhým *stink-eye* nebo propíchnutím pneumatiky. Tato situace se přímo váže k další kategorii, kterou Nazer popisuje.

Localism tied to land-based property rights, neboli lokalismus vázaný na pozemková vlastnická práva je další Nazerovou kategorií. Podle Nazera se jedná o způsob, jak se stát místním, i bez vlastnění nemovitosti blízko surfařského spotu. Jedná se o naprosto odlišný druh lokalismu, od těch předchozích. Cizí surfař u všech předchozích druhů lokalismu usiluje o to, aby ho místní surfaři přijali. Ve všech zmíněných druzích toho dosahuje projevením respektu. Tento zmíněný proces podle Nazera surfaři pojmenovali jako *paying dues*, neboli jako placení poplatků, alespoň obrazně řečeno. Avšak v lokalismu vázaného na pozemková vlastnická práva se poplatky místním skutečně platí. Tento proces nastává hlavně tehdy, kdy je na místě málo spotů, na kterých se dá surfovat. Takže pouze vlastníci nemovitostí, či hosté resortů, mají na tato místa přístup a vyselektují se tak surfaři, kteří nijak finančně místní komunitě nepřispěli. Pokud se však i přes přísné hlídání vstupu cizí surfař dostane na spot, čelí často následně těžkému lokalismu, kde jde skutečně o život. Nazer například zmiňuje případ, kdy talentovaný surfař Angie Reno musel čelit útoku mačetou. Tento druh lokalismu však vytváří velice vyhrocený vztah mezi majiteli nemovitostí a lidmi, kteří se ve vodě pohybují bez toho, aby šli přes jejich pozemek, například jachtaři. I od nich se totiž očekává, že si zaplatí rekreační práva, aby se mohli ve vodě pohybovat. (Nazer, 2004)

2.4. Strategie vyrovnávání se s lokalismem

Nyní jsem již představila definice lokalismu, jeho druhy a také, kde na něj lze narazit. Nyní více rozeberu určité možnosti, díky kterým lze lokalismu předejít. V první řadě je nesmírně důležité, aby se surfař nejprve seznámil s místem, kde se chystá surfovat. To mu umožní pochopit, jaký druh lokalismu tam může očekávat, a podle toho přizpůsobit své chování a strategie. Každý zkušenější surfař už zná obecná pravidla surfingu, která zajišťují, že surfing je zábavný a bezpečný pro všechny zúčastněné. Stejně jako v jiných sportech existují pravidla, která je třeba respektovat, a jejich porušení může mít za následek různé formy trestu. Je však důležité si uvědomit, že tato pravidla se mohou značně lišit v závislosti na konkrétním místě, kde se surfuje. Proto je klíčové být informovaný a respektovat místní zvyklosti. Pravidla jsou často vázána na lokální zákonitosti, a hlavně na lokální hierarchii. Hierarchie na místě je důležitým ovlivňujícím faktorem veškeré zábavy a dále se jí ve své bakalářské práci věnuji.

Nazer uvádí, že i když surfař dobře zná obecné normy surfingu, vždy pocítí nejistotu, když se ocitne na cizí pláži, kde platí místní pravidla. Místní obyvatelé mohou k jejich prosazování použít i násilí, jak jsem již zmiňovala. Součástí těchto pravidel je i určitý způsob, jakým se vlny rozdělují mezi surfaře, což může být klíčovým faktorem pro udržení pořádku na pláži a zajištění, že každý bude mít možnost si zasurfovat. (Nazer, 2004) Pokud by cizí surfař přišel na pláž, ihned by skočil s prknem do vody a začal chytat bezmyšlenkovitě vlny, bylo by jeho počínání nejpravděpodobněji co nejdříve přerušeno, nebo by byl dokonce vykázan z vody.

Nazer zmiňuje 4 obecná pravidla sdílení vln mezi surfaři: „1. *Sdílejte vlny a střídejte se* 2. „*Ne-snake-ujte*“⁸ 3. *Vyberte si vlny, které odpovídají vašemu „postoji“*⁹ 4. *Nezneužívejte svých surfařských výhod.*“ (Nazer, 2004) Pokud si surfař bere víc vln, než je jeho spravedlivý podíl podle Nezera takzvané *hoguje*, záleží však na druhu breaku¹⁰. Na některých podle Nazera funguje systém neformálního sdílení. Na jiných naopak surfař musí o svou vlnu soupeřit s jiným surfařem, ten lepší vlnu chytne a může ji sjet. (Nazer, 2004)

O samotném dodržování respektu ke zkušenějším surfařům jsem již psala výše. Respekt by však surfař měl uplatňovat i k začínajícímu surfaři a případně mu podat pomocnou ruku, pokud o ní požádá. Respekt se od surfařů neočekává pouze k sobě navzájem, ale i k přírodě. Právě na celé přírodě surfing závisí. Nazer píše, že v mnoha surfařských normách se objevuje heslo jako: „*Give Respect to Get Respect*“ (Nazer, 2004) Heslo hovoří právě o zásadě, pokud chce být surfař respektován, sám musí respektovat. Nazer dále zmiňuje 5 základní norem respektu mezi surfaři: „1. *Respektujte starší*, 2. *Respektujte cestovatele*, 3. *Respektujte žáky a začátečníky*, 4. *Respektujte lokály*, 5. *Respektujte atmosféru na lineupu.*“ (Nazer, 2004) Nazer však normy doplňuje o důležitou myšlenku. Píše, že jelikož normy neposkytují přesný návod, není možné vymáhat jejich přesné dodržování. (Nazer, 2004) To lze vidět právě na pravidlu č. 4 „*Nezneužívejte svých surfařských výhod*“. Sami zkušenější surfaři mají často pocit, že jejich schopnosti zahrnují i značné výhody na úkor slabších surfařů.

Takové zneužívání norem si můžeme představit například jako nedodržování jasného pravidla přednosti na vlně. Zkušenější surfař často zneužije svých výhod, aby předběhl slabšího surfaře a tím ho i na vlně ohrozil. Za zneužívání norem dle mého názoru lze z určitého pohledu považovat i samotný lokalismus. Lokální surfař zneužívá svých výhod lokálního surfaře a teritoriálně si přivlastňuje veřejnou pláž, na kterou by za normálních okolností mohl jakýkoli surfař. Podle Nazera jsou ale spíše abstraktními normami. „*V surfařském kontextu, nemusí být povinnost „respektovat“ ostatní surfaře (například lokály a starší lidi) ničím víc než povinností dodržovat všechny výše uvedené konkrétní normy.*“ (Nazer, 2004) Někteří surfaři podle Nazera věří, že jejich normy jsou více než pouhými pravidly slušného chování. Domnívají se, že tyto normy mohou být vnímány i jako projev respektu a úcty ke starším a zkušenějším. Nazer však také zmiňuje, že ne všichni surfaři přikládají takovou důležitost surfařským normám. Zmiňuje například slova australského

⁸ „*Snakování*“ – Metoda úmyslného překážení jinému surfaři, který pádluje na vlnu, nebo porušení systému sdílení vlny)

⁹ *Postoj* – V angličtině také označován za natural stance. Termín, který se užívá mezi surfaři a označuje pozici nohou, v jaké surfař stojí na prkně. Surfaři vyhovuje buď postoj *Regular* nebo *Goofy*. Pokud surfař jezdí pravou nohou vepředu jedná se o postoj *Regular*. Pokud má vepředu naopak levou nohu, jedná se o postoj *Goofy*.

¹⁰ *Break* – Jedná se o jakousi překážku ve vodě, o kterou se následně voda láme a tím se vytvoří vlna, na které se dá surfovat. Existuje několik druhů breaků, podle toho, o co se vlna v daném případě láme. Jedná se například o coral reef break, kde se voda láme o korálový útes.

novináře Freda Pawlea: „*Nechodím surfovat, abych někomu projevovál úctu... Chodím se bavit a jsem připraven to dělat, a přitom tím způsobovat co nejmenší žal svým surfařským kámošům.*“ (Nazer, 2004)

Již jsem vysvětlila, že samotná pravidla jsou často vázaná na lokální místo, kde se očekává jejich dodržování. Navíc jak Nazer píše, někteří surfaři tvrdí, že se jedná pouze o normy slušného chování. Celá tato situace vymáhání si dodržování určitých pravidel, které jsou poměrně fluidní, je dost komplikovaná. Lze však zasadit do modelu, který je v antropologii již dobře známý, a to Bourdieho teorie *sociálního pole*. Pierr Bourdieu společnost vnímá jako pole, kde „...*mezi aktéry probíhá neustálý symbolický boj o výhodné pozice v sociálním prostoru.*“ (Vašát a Růžička, 2011) Sociální pole je „...*relativně autonomní část sociálního prostoru, která se řídí svými vlastními pravidly a je strukturován vlastním systémem distribuce forem kapitálu.*“ (Vašát a Růžička, 2011) V sociálním poli neustále dochází k symbolickým i otevřeným bojům, které vedou buď k zachování struktury pole nebo naopak k její změně. Kapitál lze chápat jako něco, co má v určitém sociálním poli efekt, a tudíž i hodnotu. Podle Vašáta a Růžičky však druhy kapitálů, lze rozdělit až tehdy, když víme, o jaké pole se jedná. (Vašát a Růžička, 2011) Wocquont v Biografu č. 27 píše, že ti, co disponují dostatečným množstvím kapitálů se podle Bourdieho dostávají do vládnoucích pozic, oproti těm, kterým jsou tyto kapitály odpírány. (Wocquont, 2002) Kapitál určí pozici jedince v sociálním poli. Jelikož se jedná o nerovnou distribuci, je v poli přítomná nerovnost. (Vašát a Růžička, 2011) Každé pole má svou logiku a formu kapitálů, které lze distribuovat mezi poli. Díky některým kapitálům lze získat jiné. Lze si to představit například na zaplacení školného. Díky ekonomickému kapitálu získáme vzdělání formou kulturního kapitálu. Kulturní kapitál, který obsahuje znalosti přijímat pomocí školitelů, kteří jej předávají studentům. (Bourdieu, 1986)

V oblasti surfingu surfaři samozřejmě také disponují různé typy kapitálů. Někteří surfaři mohou disponovat ekonomickými kapitály ve formě uznávanějšího a dražšího krátkého prkna. Jiní naopak disponují kulturním kapitálem ve formě dokonalé znalosti surfařského spotu. V takovém případě také může docházet k napětí z nerovného rozdělení kapitálů.

I tento konkrétní případ zkusím nyní vysvětlit. Představte si situaci, kdy na line-up k místnímu surfaři připádluje cizí surfař. Místní surfař bude disponovat určitou znalostí lokálního místa. Cizí surfař například bude disponovat značným ekonomickým kapitálem, který bude dávat na odiv formou drahého surfařského vybavení. Jedince se mohou domluvit a kapitály mezi sebou směnit. Jejich pozice v sociálním poli se tím zlepší a oba získají kapitál, kterým dosud tolik nedisponovali. Lze si to představit tak, že místní surfař poskytne placenou lekci cizímu surfaři, během které mu představí i místní podmínky na line-upu.

Pokud mluvím o projevení respektu místním surfařům, jedná se také o jisté projevení společenského uznání v tomto konkrétním sociálním poli. Bourdieu takové uznání chápe v rámci symbolického kapitálu, který je posledním ze čtyř druhů kapitálů. (Bourdieu, 1986) Od cizího surfaře se očekává, že bude brát na vědomí, že místní surfaři disponují kulturním kapitálem – znalostí místa. Očekává se od nich zároveň i to, že jim na line-upu projeví uznání, jakožto místním. Tím místní surfař získá symbolický kapitál, který může utlumit vyostřenou náladu na line-upu.

Na Bourdieho navazuje Sarah Thornton se svým subkulturním kapitálem. Ten představuje hodnotu, kterou jedinec získává pobýváním v určité subkultuře. Subkulturní

kapitál pod sebe zahrnuje subkulturní znalosti a dovednosti, kterými jedinec může disponovat. Projevuje je následně například způsobem jednání nebo oblékáním. (Thornton, 1995) Pokud tedy se tedy surfař v surfové subkultuře bude pohybovat a získá subkulturní kapitál, se kterým bude umět správně disponovat, jeho pozici na cizím line-upu to může zlepšit. Právě způsob jednání surfaře je pro surfařskou komunitu natolik důležitý, že vymyslela dva proti sobě stojící typy surfařů. Jedná se o takzvaného *soul surfaře* a *kooka*.

2.5. Soul surfař nebo kook?

Noví surfaři nejsou již delší dobu surfařskou komunitou nijak vítáni. Existují však i výjimky, které podporují zájem nových surfařů o tento sport. Značná část hierarchie se v surfingu určuje právě subkulturním kapitálem. Surfing, podobně jako každý jiný sport, má své různé osobnosti, včetně těch mezi začátečníky. Každý surfař je jedinečný nejen jako osoba, ale i ve svém vztahu k surfingu.

Abychom mohli pochopit pojmy kook a soul surfař, je nezbytné nejprve prozkoumat koncepty autenticity a oddanosti subkultuře. Pierre Bourdieu (1986) redefinoval pojem *habitus*, který je v antropologii dobře známý. Podle Bourdieuho je habitus souborem dispozic, které formují, jak jedinec vnímá, myslí a jedná ve světě. Subjekt je vystaven společnosti, která na něj působí a výsledkem jsou právě tyto dispozice. Jak je ale možné, že každý máme tyto dispozice odlišné? Bourdieu to vysvětluje tím, že každý z nás je zasazen do jiné pozice, ze které pohlížíme na svět. Každému z nás se svět tedy jeví trochu jinak a každý z nás je ovlivněn v jeho vnímání jinými věcmi. Vnímání aktéra se mění podle pozice, kterou aktér disponuje. Každý aktér v sociálním prostředí si tyto způsoby osvojuje časem. Dispozice jsou často v aktérovi tak hluboce zakořeněné, že se jich později těžko zbavuje. Habitus i socializace jsou nekončící procesy, které jedince stále utvářejí. Člověk navíc ve svém životě nepodléhá pouze jedné sociální pozici. (Vašát a Růžička, 2011) Tím se dostávám i k samotnému vysvětlení, jak je možné že i každý surfař je individuální. Surfing je pouze jedním z mnoha sociálních polí, ve kterém se jedinec pohybuje. Utváří ho však i další pole jako jsou například zaměstnání, gender nebo náboženství. Sarah Thornton se následně po Bourdieu autenticitě aktéra také věnuje. Thornton se sice ve svých výzkumech zaměřovala na klubové kultury, ale její teorii si dovoluji uplatnit i na subkulturu surfingu. Podle Thornton „...klubové kultury jsou protkány kulturními a symbolickými hierarchiemi určujícími a odlišujícími autentické od falešného, legitimní od nelegitimního...“ (Kuřík et al., 2018) Sarah Thornton navazuje na teorii kapitálů Pierra Bourdieu a rozvíjí myšlenku, že autenticita se vytváří prostřednictvím subkulturního kapitálu. Tento kapitál určuje, co je v dané subkultuře ceněno, a na základě toho jedinec získává ve skupině prestiž a sociální postavení. Thornton také zmiňuje, že být "cool" lze považovat za jednu z forem subkulturního kapitálu. Tímto způsobem jedinec získává prestiž a uznání v rámci své subkultury. Jedinec však kapitály nesmí dávat příliš na odiv, jinak za své jednání může být odsouzen. (Kuřík et al., 2018)

Důvodem proč zde rozebírám subkulturní kapitály a autenticitu subkulturního jedince je, odsuzování i na straně surfařů. Pokud surfař bude dávat svou autenticitu příliš na odiv bude působit uměle.

Jak jsem již zmínila, sami surfaři kategorizují své členy do dvou protilehlých skupin: kooků a soul surfařů. Nyní vysvětlím, jak se od sebe tyto skupiny liší. Matt Warshaw (2005) definuje termín kook jako negativní označení v surfingu. Popisuje jej jako „...obecně

používán pro začátečníky, ale také pro každého surfaře, o kterém se předpokládá, že porušuje komplexní surfařský nepsaný kodex chování...“ (Warshaw, 2005). Warshaw vysvětluje, že tento výraz pochází z Havaje a na pevnině se začal používat pravděpodobně po druhé světové válce. Tento časový rámec lze spojit s rozvojem surfingu mezi Evropany v tomto období, jak bylo popsáno v kapitole o historii a rozvoji surfingu.

Podle teorie Sarah Thornton o subkulturním kapitálu je kook jedinec, který postrádá potřebný kulturní kapitál, jenž je v surfařské subkultuře ceněný a očekávaný. Tento nedostatek vede k tomu, že je kook často kritizován a není považován za dostatečně cool. Může však ale také užívat kapitálů chybně a následkem toho bude opět označen za kooka. Situaci, kdy surfař nedisponuje dostatečným množstvím například kulturního kapitálu si můžeme představit tak, že půjde nakoupit do obchodu v neoprenu. Takové jednání vzbudí u surfařů pohoršení, jelikož neopren není určen na vycházky či nákupy po obchodem, pouze na pobyt ve vodě. I tak se tato jednání mezi surfaři vyskytuje.

Kook na line-upu znamená problémy, a hlavně negativní ovlivnění atmosféry ve vodě. Surfaři ihned kookovi přizpůsobí i své jednání. Jako takové jednání lze označit právě také lokalismus. Pokud místní komunita lokálů odhalí kooka, bude se ho snažit velice rychle vytlačit ze svých surfařských spotů. Dle mého názoru problém velkého množství kooků může úzce souviset právě s neustálým proječováním lokalismu. Problém statusu kooka je, že je velmi přenosný a proměnlivý. Mnoho surfařů je označeno za kooka, jen protože udělají chybu, při které je zrovna někdo spatří. I zkušený surfař může mít tzv. kook momenty, za které je následně kritizován a uražen.

Představila jsem tedy prototyp surfaře, kterého na svém lokálním spotu nechce potkat žádný surfař. Existuje však i typ surfaře, který je naopak pozitivním reprezentantem tohoto sportu. Jedná se o takzvaného *soul surfaře*. Jedná se tedy doslova o surfaře, který je surfařem svou duší. To nám již napovídá, že soul surfing je spojen s nemateriálním obohacením, které je spíše duchovní. Warshaw (2005) se tomuto termínu také věnuje. Surfing v oblasti soul surfingu je nekomerční a sám surfař je považován za duševně čistého. (Warshaw, 2005) Nejedná se tedy o surfaře, kterému by záleželo na obchodních značkách vybavení, nesnaží se o navázání spolupráce s korporáty, které toto vybavení distribuují. Pokud bych měla vysvětlit pojem soul surfař opět na teorii Sarah Thornton, tak tento jedinec disponuje oproti kookovi kapitálem, kterého si daná subkultura cení. Navíc soul surfař věnuje dostatečné množství času surfingu a je jí tím naprosto oddán. Díky tomu získá v subkultuře vyšší pozici v hierarchii.

Soul surfing má své veřejně známé jádro v 60. letech, kdy byl spojen s kontrakulturou a v 70. letech již byl hlavní filosofií surfingu. V Australii soul surfing natolik zapůsobil, že vniklo hnutí „*country soul*“. To vypadalo tak, že několik surfařů ze Sydney se usadilo na opuštěných farmách, kde si pěstovali zeleninu a vyráběli si svoje vlastní prkna. Avšak v Kalifornii dostal soul surfing jinou než tuto mírumilovnou podobu. Spojil se totiž s teritoriálním lokalismem. Praktiky místních surfařů se nijak nelišili od praktik, které si s lokalismem spojujeme dnes. Místní surfaři se spojili a měli za cíl pomocí násilí vyhnat nemístní surfaře. (Warshaw, 2005)

Lze tedy vidět, že se soul surfing měnil v čase i místě. Pro každého ze surfařů soul surfing zjevně znamená něco jiného. Pro jednoho to je vlastní výroba surfových prken, pro druhého to je obrana domácího spotu před návaly nováčků.

Nakonec se podle Warshawa ukázalo že i soul surfař potřebuje projevít jistý kompromis. I soul surfař potřebuje platit nájem a živit rodinu. Časopis Surfer v roce 2000 publikoval článek „*Soul Search*“, kam autor Sam George napsal: „*Hranice „duše“ byly*

v surfingingu za poslední dvě generace nataženy, scvrknuty a škubány jako guma špatně padnoucího neoprenu.“ (Warshaw, 2005)

2.6. Sankce za porušení norem

Pokud jsou samotné normy surfingingu abstraktní je možné vůbec stanovovat nějaké sankce za jejich porušení? Jako sankce, které aktivně surfaři praktikují například lze ale podle Nazera vnímat nadávky, urážky, pomluvy, ale mohou vyescalovat až k fyzickému napadání. Nazer zmiňuje případ Daniela Duanea, který se vracel po delší pauze k surfování a porušil ve vodě pravidlo dropování. Dropnul¹¹ vlnu mladšímu surfaři, který na něj začal pokřikovat urážky. Daniel se k tomu vyjádřil, tak že si mladý surfař poněkud zahrával s osudem, když v dnešní době klidně Daniel mohl mít v autě připraveného glocka. (Nazer, 2004)

Napadá mě však, zda za takovouto sankci lze za určitých okolností počítat samotný lokalismus? Pravidlo o respektování lokálů jasně vypovídá, co se od surfaře ve vodě očekává. Pokud však cizí surfař lokály respektovat nebude, což lze všemi různými způsoby, jeho sankcí může být agresivní chování lokálů, kteří se ho budou snažit z místa vytlačit. Lokálové v takovém případě začnou teritoriálně bránit pláž a její vlny před cizincem. Představme si situaci, kdy cizí surfař přijde na surfařský spot, skočí do vody a dopádlává na line-up mezi ostatní surfaře. Mezi nimi již sedí na prkně místní surfař, který určuje pořadí, v jakém se surfaři na vlnách střídají. Nový surfař předběhne několik surfařů, kteří měli být na řadě a vlnu si sjede. Nejpravděpodobněji bude z line-upu vyhnán a doprovázen nadávkami, případně i násilím. Na pláži ho dále může čekat skupina lokálů, kteří budou s nadávkami či násilím pokračovat až k jeho autu, kde mu na závěr povoskují čelní sklo, nebo zlomí surfařské prkno. Ze spotu, který se zpočátku jevil jako mírně lokalizovaný, se během chvíle může stát místo, na kterém panuje těžký lokalismus. Tento jev naznačuje, že nálada spotů se často mění, a to zejména v důsledku interakcí mezi cizími a lokálními surfaři. Je zřejmé, že chování jednotlivců může významně ovlivnit atmosféru a dynamiku daného spotu.

Povaha lokalismu tedy často závisí více na jednotlivcích než na samotném spotu, který je lokalismem ovládan. Na webu SurferToday.com jsem narazila na článek The most feared surf gangs in the world, ze kterého cituji surfaře Alexandra. Ten je ve světě surfingingu pro své agresivní teritoriální chování známý. Alexander říká: „*I don't care if it's Kauai or Brooklyn. And I believe wherever you go, locals have the right of way. That's how it should be, and how it used to be here.*“¹² (The most feared surf gangs in the world) Z toho lze také poznat, že pokud jedinec bude přesvědčen, že mají lokálové vždy přednost, nezajímá ho kolikrát žádná historie surfingingu. Podle Alexandra není důležité, zda surfujete na Havaji či v Americe, na daném spotu mají místní přednost. V tom případě by se zde lokalismus nedal nijak spojit s koloniální historií surfingingu, před kterou by se ho snažili lokálové ochránit i nyní. V tomto případě by šlo pouze o chránění samotného surfařského spotu před cizími surfaři.

Nazer dále pokračuje s normou, ve které by si surfař i sám měl hlídat, zda dodržuje spravedlivý podíl vln, které se snaží sjet. Nazer však píše, že zkušený surfař dokáže manévrovat tak, aby získal přednostní právo na vlnu, aniž by ho původně měl. (Nazer, 2004) Podle Nazera mají surfaři určitý „kodex surfařů“, který má povahu etického kodexu a tlačí na

¹¹ Dropnul – neboli porušil pravidlo přednosti na vlně a surfaře předběhl a sjel vlnu, na které neměl přednost.

¹² „*I don't care if it's Kauai or Brooklyn. And I believe wherever you go, locals have the right of way. That's how it should be, and how it used to be here.*“ – Přeloženo: „*Je mi jedno, jestli to je Kauai nebo Brooklyn. Věřím, že kamkoli jdete, lokálové mají přednost. Tak by to mělo být a taky to tak zde bývalo.*“

dodržování zásad mezi surfaři. Měnil se v čase, podle toho, jak se vyvíjel samotný surfing. Jistý dopad na něj měla i samotná změna ve stylu jízdy na vlně. Té se věnuji v další kapitole. Samotný kodex sice není nijak sepsaný, surfařům je i tak dobře známý. Základní pravidla v kodexu jsou po celém světě stejná, ale i tak si je surfaři může interpretovat různě. (Nazer, 2004) Samotný Český surfing má na svých webových stránkách zveřejněný „Kodex chování sportovců“. Jak sami píší: „*Tento kodex vychází z oficiálního kodexu, vydaného Mezinárodní surfovou asociací (ISA), popisuje standardy chování, které se očekávají od všech členů Českého svazu surfingu a sportovců svaz reprezentujících. Jedná se o formální vyjádření hodnot a etických standardů, kterými se jednotlivci ve sportu řídí. Je to soubor zásad a norem, za jejichž dodržení se mohou sportovci a funkcionáři zodpovídat...*“ (Český surfing, 2023) Mezi konkrétní uvedená pravidla, kterými se surfaři musí řídit jsou například: „*Budu respektovat své soupeře, Budu respektovat kulturu a přesvědčení ostatních sportovců a funkcionářů, budu soutěžit férově, zdržím se používání vulgárních [...] nebo jinak závadných výrazů nebo chování v místo závodu i mimo něj...*“ (Český surfing, 2023) I když se jedná hlavně o pravidla, která musí surfaři respektovat v závodech, vyskytují se zde pravidla, která platí v surfingu obecně i mimo závody. V samotném posledním bodě, který jsem citovala je uvedeno, že se zdrží závadného chování i mimo soutěž. Je tedy zřejmé, jaké chování se od surfařů očekává.

Mezi obecná pravidla surfingu, která by měl znát každý surfař například patří: Respektujte pláž, oceán a ostatní surfaře, surfař, který je blíž k peaku¹³ vlny má v jízdě přednost, přednost má ten surfař, který se na vlně postavil první, držte se z cesty surfařům, kteří sjíždí vlnu, dávejte pozor na proudy, mola a ostatní surfaře, držte si své prkno, uklízejte po sobě, vždy pomozte jinému surfaři v nesnázích, dělte se o vodu, vaše vědomosti a pocity, respektujte, abyste byli respektováni. (Surfer's Code of Ethics, 2011) Pokud bych tato pravidla vztáhla k lokalismu dochází jím v jistém smyslu k porušování těchto základních pravidel? Tato problematika je mnohem složitější a odpověď na ní pouze takto jednou větou není správné. Pokud kodex přikazuje surfařům respektovat ostatní surfaře dostáváme se do bodu, kde záleží na surfaři, jak si toto pravidlo vyloží. Pokud místní surfaři považují toto pravidlo za základní k uznání jejich území, budou se ho snažit prosadit. Nicméně, pokud cizí surfaři interpretují pravidlo jako obecnou zásadu vzájemného respektu, nebudou brát lokalismus v úvahu. Jak Nazar již poznamenal, v praxi je prosazování těchto pravidel složité a každý surfař je bude aplikovat podle svého uvážení. (Nazer, 2004)

2.7. Odkud se agresivní chování v surfingu vzalo?

Ve své encyklopedii pojmů surfingu Warshaw (2005) nejen definuje lokalismus, ale také se krátce zaměřuje na možné příčiny jeho vzniku. Warshaw vysvětluje, že po druhé světové válce došlo k zásadnímu posunu v designu surfových prken. Prkna se začala zkracovat, což vedlo ke změně techniky jízdy na vlnách. Dříve surfaři s dlouhými prkny mohli jezdit vedle sebe, každý na svém prkně, a sdílet vlnu s přáteli. S příchodem kratších prken se ale změnila i trajektorie jízdy a vznikly nové triky, které vyžadovaly mnohem více prostoru na vlně. Nebylo tedy skoro možné, aby surfaři stále jezdili vedle sebe a nijak se tím neohrozili. Tím pádem se vyskytla velká potřeba po volných vlnách. Druhým důvodem pro vznik lokalismu podle Warshawa je surfařský boom v 50. letech. V tomto období, zejména během 50. a 60. let, získal surfing obrovskou popularitu a stal se vášní pro tisíce nových lidí. Tento náhlý nárůst zájmu se však nelíbil zkušeným surfařům. Díky inovacím v designu prken

¹³ Peak – špička vlny, která se láme a mění se na bílou pěnu.

potřebovali na line-upu více prostoru, což jim masivní příliv začínajících surfařů znemožňoval. To vedlo k vylučujícímu postoji místních surfařů, kteří začali prosazovat zásadu „byli jsme zde první“ (Warshaw, 2005). Vrcholem předvedení lokalismu ve veřejném diskurzu bylo sabotování surfařské soutěže v Santa Cruz. Lokálové svoje agresivní chování vůči rozhodčím odůvodnili tak, že soutěž přivede další množství nových surfařů. Vrchol zažil lokalismus v 70. letech, kdy nemístní surfaři přicházeli po surfování k rozbitým automobilům, kde jim byly ukradeny peněženky, neopreny a další osobní věci. Začínali se objevovat i nápisy: „If you don't live here, don't surf here“¹⁴ „locals only“¹⁵ „go home“¹⁶. (Warshaw, 2005).

Objevil se také havajský gang jménem Black Shorts. Ten je dodnes známý všem zkušenějším surfařům a připomíná krutou tvář lokalismu. Jak jsem již zmiňovala výše, Black Shorts je také znám pod nativním názvem Hui O He'e Nalu nebo Da Hui. Black Shorts působili na severním pobřeží Oahu. (Warshaw, 2005) Tento gang založili v roce 1975 Eddie Rothman, Clyde Aikau, Kawika Stant Sr. a Bryan Amona. Důvodem založení gangu byla motivace udržení nenativních surfařů daleko od dobrých vln na ostrově. (The most feared surf gangs in the world) V tomto případě se jednalo o poměrně jasný lokalismus, na kterém lze vidět, čím je motivován.

Lokalismus byl postupně tiskem označen za mor či rakovinu surfingu. Ukázalo se však, že tento mor surfingu je skutečně efektivní. Například zátoka Lunada, která je považována za spot, který je nejvíce postižen lokalismem, je nyní mnohem méně přeplněná. Lokalismus si nakonec získal své příznivce v malém počtu surfařů. (Warshaw, 2005) Warshaw (2005) tvrdí, že je obtížné odporovat myšlence, že všechny vlny patří stejným dílem všem surfařům. Lokální surfaři, kteří strávili roky učením se místních vln, si nárokují větší podíl na těchto vlnách, protože se domnívají, že na ně mají větší právo. Z jejich pohledu na ně mají větší nárok než turisté, kteří často přijíždějí ve velkých skupinách. Takoví cizí surfaři navíc často narušují atmosféru na line-upu, což místní surfaře dráždí a vede k napětí. (Warshaw, 2005)

Čím více je lokalismus doprovázen agresivním chováním, tím více se o něm zmiňují média a dochází často až ke zbytečné panice veřejnosti, která může přerůst až v morální paniku. (Cohen, 1972) Jedná se o moment, kdy dominantní společnost spolu s medií upozoruje skupinu, která v jejich očích představuje nepřijatelnou morální hrozbu. Tuto skupinu začnou považovat za společnost ohrožující a začínají ji v mediálním prostoru věnovat značný prostor. Tím se jí dostane od společnosti pozornost, proti skupině se spojí a začne ji společně odsuzovat. Společnost se začne dovolávat změny, kterou by byla jimi obávaná skupina odstraněna. (Kuřík et al., 2018)

Pokud se vrátím opět ke druhé knize Warshawa, ze které také cituji, *The History of Surfing*, zmiňuje i příběh agrese, která v surfingu očividně byla přítomná odjakživa. Warshaw (2010) zmiňuje příběh o Umi-a-liloaovi, synu náčelníka v 15. století. Ten se chlubil jako jeden z nejlepších surfařů své doby. Byl proto vyzván na souboj v jízdě na vlně proti Paieaovi. Když každý z nich sjížděl velkou vlnu směrem k pobřeží, Paiea prohaně vytlačil svého soupeře z jeho dráhy a ten se následně ošklivě odřel o útes. Umi soupeřův nečestný trik nezapomněl a v moment co se dostal k moci, nechal ho zajmout a brutálně zavraždit. (Warshaw, 2010)

¹⁴ „If you don't live here, don't surf here“ – přeloženo: „Pokud tu nežijete, nesurfujte zde.“

¹⁵ „Locals only“ – přeloženo: „Jenom místní“

¹⁶ „Go home“ – přeloženo: „Běžte domů“

Je možné, že surfing je od svého vzniku neoddělitelně spjat s násilím? A pokud bychom se pokusili násilí ze surfingu odstranit, nebyl by to vlastně pokus o zničení samotné podstaty této tradice pod záminkou jejího zachování? Nebyla by to forma znovukolonizace, podobně jako když James Cook považoval surfing za nebezpečný a snažil se ho vymýtit? Tímto bychom na surfing nahlíželi etnocentricky, aplikovali bychom na něj náš vlastní pohled, podle kterého nesmíme tolerovat násilí. Nepokoušeli bychom se tím vnutit našemu pojetí kulturní normy na něco, co z jeho původního kontextu neodmyslitelně vychází?

2.8. Pravidla místních, určená místním

Nazer (2004) ve svých studiích mimo jiné také rozebírá práva a povinnosti místních, které mají k sobě navzájem. Domnívám se, že se v tomto případě již o lokalismus nejedná, jedná se však dle mého názoru o důležité povinnosti místních, které lokalismus značně ovlivňují.

Mezi tato práva a povinnosti například patří podle Nazera právo na zabránění zveřejnění surfařského spotu. Secret spoty neboli tajné spoty surfařů jsou místa na surfování, o který neví mnoho lidí, jak již vyplývá z názvu. Jedná se o spoty, které jsou známé malé skupině lidí, přátel nebo rodině. Jejich vyzrazení je v určité skupině zakázáno. Secret spoty jsou také určitou reakcí na vzrůstající počet nových surfařů na line-upech, které mají za následek naprosté naplnění line-upů surfaři. Na secret spotu má surfař celý line-up pro sebe nebo pro malou skupinu svých přátel. Je na něm tedy možné surfovat podle vlastních pravidel, bez jakéhokoli omezení či dokonce ohrožení jinými surfaři.

Podle Warshava (2005) až do 60. let byly nové surfařské spoty dokonce představovány v surfařských časopisech. Někdy byly dokonce spoty doplněny o mapu, kde je možné je najít. V roce 1964 se však začal objevovat první potenciál secret spotů. Když redaktoři napsali o nově objeveném novozélandském spotu, že je to tak skvělé místo, že je tajné kde se nachází. Podle Warshava ti, kteří mají to štěstí a secret spoty znají jim často dávají přezdívky, ale v hlavní řadě je opatrují a uctívají. Warshaw ve své knize *The Encyclopedia of Surfing* odkazuje na novináře Nicka Carrola, který v roce 1998 napsal: „Musím říct, že nic, ani moje rodina, bankovní účet, vlast nebo dokonce můj druh ve mně nevyvolá stejnou kombinaci pocitů – zvláštní směs sobectví, oddanosti a uctívání, jako můj secret spot.“ (Warshaw, 2005)

Garret Hardin (1968) představuje ekonomickou teorii spojenou s pojmem *Tragedy of the commons*, nebo známou jako Tragédie obecní pastviny. Hardin Teorii obecní pastviny představil v 60. letech a odkazuje na složitou situaci, kdy se jedná podle Hardina o populační problém, který vyžaduje markantní morální změny. Ve svém vědeckém článku se zabývá tím, že většina problémů lze vyřešit technickým řešením, které je také stále atraktivnější variantou. (Hardin, 1968)

Hardin se v článku zaměřuje na problémy, které naopak vyřešit pouze technickým řešením nelze. Podle Hardina je populační problém, kterému čelíme, klasickým příkladem konfliktu mezi individuálními privilegii a kolektivním osudem. Mnozí se snaží vyhnout negativním důsledkům přelidnění, aniž by se vzdali svých výhod. Hardin upozorňuje na důležitou populační křivku: jak se počet obyvatel na Zemi zvyšuje, podíl dostupných zdrojů na osobu klesá. Navrhuje první možné řešení, jak tuto negativní tendenci zvrátit: pokud populace dále poroste, je nezbytné zastavit pokles zboží. To lze dosáhnout pouze tím, že se každý vzdá svých privilegii. Problém však je, že aby bylo toto řešení účinné, musí se vzdát

privilegií všichni. Hardin však zdůrazňuje, že největším problémem zůstává rostoucí populace; optimální počet obyvatel je podle něj „menší než maximum“ (Hardin, 1968). To nás přivádí k otázce, co je vlastně „optimální“. Definice optimálního stavu je subjektivní a může se lišit pro různé lidi. Hardin také tvrdí, že je nemožné objektivně porovnávat hodnotu různých druhů zboží. Pro ilustraci populačního problému používá hypotetický příklad pastviny, na kterém demonstruje, jak nerovnováha v užívání společných zdrojů vede k nevyhnutelným konfliktům. (Hardin, 1968) Tuto teorii využívá v empirické části i jeden z informátorů – Jan Moleš, který na ní vysvětluje problém přeplněných line-upů. (Moleš, 2022) Samotné jádro teorii, ze které Jan vychází jsem se však rozhodla zasadit mezi ostatní teorie této práce. Navíc Hardinovou teorii lze vysvětlit i vznik secret spotů.

Hardin ve svém příkladu popisuje pastvinu sdílenou několika pastevcí, kteří se snaží maximalizovat výnosy ze svých stád. Na první pohled je situace jednoduchá: pokud pastevce zvýší počet svého dobytka, jeho výnosy se zvýší. Nicméně, pokud se všichni pastevci rozhodnou zvýšit počet svého dobytka současně, dojde k přetížení pastviny. Počet dobytka na pastvině se maximalizuje, což vede k degradaci pastviny. Pod tlakem velkého množství dobytka začne pastvina chátrat a hrozí, že bude nenávratně poškozena nebo zničena. Pokud by se tak stalo, pastevci se stále mohou přemístit na další pastvinu a celý proces opakovat. Počet pastvin však není nekonečný, jak již Hardin na samém začátku práce zdůrazňuje neobnovitelnými zdroji. Tento model pastviny lze zasadit do problému, kterému se ve své bakalářské práci věnuji. Vzrůstající množství nových surfařů na line-upech představuje vzrůstající stádo dobytka na pastvině. (Hardin, 1968)

Pokud dojde k samotnému naplnění line-upů, surfaři se začnou postupně přemísťovat na jiné surfařské spoty. Za tímto účelem také vznikají secret spoty, které jsem se již ve své práci zmiňovala. Secret spot v této teorii představuje malou louku, na které se může pást pouze malé množství privilegovaného dobytka, které o této pastvě ví. Pokud se její existence prozradí, dojde nejspíše k jejímu zániku a dobytek se bude muset přesunout zase jinam. Počet surfových spotů však není nekonečný, stejně jako počet pastvin. Samozřejmě lze dobytek přemístit na soukromou pastvinu pastevce, který si toto pole koupil pouze pro sebe. To samé lze pozorovat i v případě surfingu, kde začínají vznikat umělé vlny, které nejsou závislé na oceánu a přírodních podmínkách, pouze na financích provozovatele.

Podle Nazera (2004) existuje určitý proces placení poplatků, který se odvíjí od stanov místních surfařů. Anglický termín „*paying dues*“ je v českém překladu poněkud zavádějící. Čtenář si proto pod tímto termínem nesmí představit doslovné finanční placení poplatků. V případě surfingu se například jedná o projevování respektu místním surfařům. Může pokaždé trvat jinou dobu a může být jinou formou. Nazer zmiňuje případ, kdy Oscar Liivak platil poplatky tak, že prokazoval respekt vůči místní komunitě, tím že surfoval 5 měsíců, téměř každý den na jednom a tom samém spotu, který nebyl tolik místními oblíbený. Dokud mu místní surfař nenabídl možnost se přesunout na nejvytíženější spot. Hierarchie mezi místními surfaři je stejně důležitá jako ta mezi místními a cizími surfaři. Pro místního obyvatele je často velmi obtížné, a někdy i nemožné, stát se členem zavedené surfařské skupiny. Tyto skupiny bývají zpravidla uzavřené. Nazer zmiňuje například skupinu Bay Boys, která má velmi přísná pravidla pro přijetí nových členů. Zdá se, že jediný způsob, jak se stát členem Bay Boys, je být potomkem stávajícího člena. Do této skupiny se tedy nelze dostat jinak než narozením. Pokud jiná surfařská komunita přece jen přijme nového člena, obvykle začíná na nejnižší příčce hierarchie. (Nazer, 2004)

Dostávám se zpět k podobnému vzorci uplatňování úcty a respektu mezi členy surfařské komunity. Jak jsem již zmínila, cizí surfaři musí projevovat respekt k místním, což posiluje hierarchické postavení lokálů v komunitě. Tento model platí i v rámci vztahů mezi místními surfaři. Nový člen surfařské skupiny musí prokazovat úctu starším a zkušenějším členům, například tím, že jim dává přednost na vlnách. V hierarchii surfařů hrají roli nejen jejich věk, ale také schopnosti v jízdě na vlnách. Chce-li surfař dosáhnout lepšího postavení ve skupině, musí zlepšit své fyzické dovednosti a prokázat svůj talent. (Nazer, 2004)

2.9. Jak lokalismus reflektují sami surfaři?

Lokalismus je stále součástí surfingu po celém světě. Pokud byste se na něj zeptali jakéhokoli zkušenějšího surfaře, můžete si být jisti, že o něm minimálně slyšel, nebo se s ním on nebo jeho přátelé již setkali. Veřejnosti mimo komunity surfařů je však tento pojem poměrně neznámý.

O šíření povědomí o lokalismu se zasloužil například Douglas Booth (2011), který ve své knize mimo jiné cituje rozhovor s Makuou¹⁷, synem surfaře Eddieho Rothmana¹⁸: „*Tohle je náš spot, tohle jsou naše vlny, žijeme tu celoročně... Když jedeme, i když jsme před vámi nebo za vámi, máme prostě přednost. Je to jenom o respektu.*“ (Booth, 2011) Makua ve svém vyjádření „...i když jsme před námi nebo za vámi...“ pravděpodobně naráží na pravidlo surfařů, které jasně vymezuje, kdo má na vlně přednost. Podle Makua toto pravidlo očividně neplatí pro místní. Podle jeho vyjádření jsou z něj vyvázáni a mají na vlně zjevně naprostou přednost. Cizí surfaři však tuto výjimku musí respektovat a respekt chovat i k lokálním surfařům. (Booth, 2011)

Douglas zmiňuje vzniklý dokumentární film *Bra Boys*, který popisuje historii Maroubra beach a založení gangu Bra Boys. Je fascinující sledovat, jakým způsobem je lokalismus ve filmu prezentován. Namísto očekávaného zobrazení násilí a teritoriální dominance nad cizími surfaři je podle Douglase ve filmu vykreslován spíše jako hrdinské chování členů surfařského gangu. Pláž Maroubra je tak lokalisty vnímána jako území, které si zaslouží být chráněno a udržováno. Gang Bra Boys má samozřejmě i svá pravidla, která jeho člen musí dodržovat. Jako postih za jejich porušení slouží opět násilí. Pole surfingu tato skupina reflektuje jako jedno z míst, kde stojí proti všem ostatním. Brání se vůči všem, kdo nepatří mezi ně a snaží se uplatňovat na společností dichotomii *my versus oni*¹⁹. I když Bra Boys říkají ve filmu „*Všichni jste na pláži vítáni, dokud budete respektovat naši historii a kulturu*“, tak se stále považují za jediné, kteří mají na pláž nárok. (Douglas, 2011)

Bra Boys reflektují svůj gang také jako skupinu s rodinnou povahou, která se o každé ze svých dětí postará tím nejlepším způsobem. Tvrdí navíc, že díky surfování a jeho životnímu stylu bylo spoustu sportovců zachráněno před kriminálním životem. Takové tvrzení se mi zdá velice zajímavé, jelikož samotné jednání v lokalismu je často úzce spojeno

¹⁷ Makua Rothman – Známý americký surfař, praktikují lokalismus například na North Shoru. Je synem slavného Eddieho Rothmana.

¹⁸ Eddie Rothman – Zakladatel již zmíněného Da Hui neboli Black Shorts. Surfař, známý pro svou agresivitu skrze uplatňování lokalismu.

¹⁹ *Dichotomie my vs. oni* – Koncept společenských věd, kterým se zabývá například Zygmunt Bauman. Jedná se o dva protipóly, kde proti sobě stojíme „my“ a „oni“. „My“ k těm druhým chování jistě podezření a nevíme co od nich čekat. Mezi skupinami panují nepřátelské vztahy a předpojatost s předsudky. (Kusá, 1996).

s kriminální aktivitou. Vztahy uvnitř Bra Boys jsou velice soudržné a na bratrské úrovni. I v rámci surfařských skupin platí přísná hierarchie, která je úzce spojena s dovedností jezdit na velkých vlnách. Tato schopnost je považována za nejvyšší prestiž mezi surfaři. Douglas tuto dynamiku vysvětluje prostřednictvím zajímavých sociologických faktorů: surfaři, kteří zvládají jízdu na obřích vlnách, zaujímají v komunitě nejvyšší postavení. Odvaha a dovednosti, které jsou nutné k jízdě na těchto vlnách, představují stále nejvyšší možnou prestiž v surfingu, což je aspekt, který zůstává neměnný napříč časem i prostorem.

3. METODOLOGIE

3.1. Cíle výzkumu a výzkumné otázky

Představila jsem v teoretické části odborné teorie, které slouží čtenáři k pochopení mnou provedeného výzkumu. Cílem mé bakalářské práce je reflektovat, jak čeští surfaři chápou fenomén lokalismu. Během výzkumu i samotného psaní práce jsem se snažila čtenáři poskytnout co nejpřesnější vyobrazení toho, jaké zkušenosti čeští surfaři s lokalismem mají, jak se s ním vyrovnávají a jaké strategie k tomu využívají.

Výzkumné otázky, které jsem si pro svůj výzkum stanovila, znějí takto:

1. Jak čeští surfaři reflektují lokalismus?
2. Jaké zkušenosti mají čeští surfaři s lokalismem a teritorialitou?
3. Jaké strategie čeští surfaři užívají, když čelí lokalismu?

3.2. Reflexivita a situovanost

Výzkumník má ve výzkumu svou roli, což však neznamená, že prezentuje své osobní názory. Všechny aspekty, které vstupují do výzkumu, musí být pečlivě zváženy a uvědomeny výzkumníkem. Je důležité brát v úvahu všechny faktory, které mohou výzkum ovlivnit. To zahrnuje nejen samotného výzkumníka, ale také živé a neživé aktéry. (Novotná, 2019)

Výzkumník individuálně ovlivňuje výzkum již od jeho počátku, protože sám vybírá téma výzkumu. Já jsem si také zvolila své téma s ohledem na své zájmy. V prostředí surfingu se pohybuji od roku 2020 a natolik mně zaujalo, že jsem si ho zvolila i za téma bakalářské práce. Je však důležité, aby si výzkumník neustále uvědomoval, jak a čím výzkum ovlivňuje. Je důležité, aby bral v úvahu techniky a metody sběru dat, které využívá. Tímto způsobem může kvalitativní výzkum dosáhnout objektivitu. Téma objektivitu vysvětluje také Bruno Latour (2002). Latour říká, že máme nechat aktéry, aby odporovali našim představám. Výzkumník musí během výzkumu důkladně zhodnotit námítky aktérů i samotného terénu. (Novotná, 2019)

Výzkum je navíc vždy různě situovaný. Jeho podoba závisí vždy na jeho řešiteli, zadavateli a na samotném prostředí, ve kterém se výzkum odehrává. Během výzkumu může výzkumníkovi dojít, že k tématu přistupoval nesprávně. Mohl například klást otázky, které by nijak nezodpověděly původní výzkumné otázky. Je taky možné, že samotné rozhovory s aktéry nestačí a je potřeba je doplnit o pozorování. Kvalitativní výzkum je tudíž neustále upravován, díky jeho neustálému ovlivňování. (Novotná, 2019)

Během svého výzkumu jsem si takovou pružnost výzkumu také zkusila. Na samotném začátku jsem se domnívala, že empirická data mi nejlépe poskytne samotný výzkum v Maroku. Během výzkumu jsem však zjistila, že se během týdne setkala s malým množstvím zkušených surfařů, kteří by s lokalismem již zkušenost měli. Převážné množství surfařů byli začátečníci, kteří ještě o lokalismu neměli zdání. Proto jsem data po návratu doplňovala o polostrukturované rozhovory se zkušenějšími surfaři.

3.3. Výzkumné strategie

Kvalitativní výzkumné strategie se soustředí primárně na porozumění skrze detailnost světa. Zkoumají, jak aktéři reagují a prožívají některý ze zkoumaných fenoménů. Během výzkumu se zachycuje každý detail, plurality a odlišnost. Na rozdíl od kvantitativních strategií na začátku nevytváříme předpoklady o zkoumaném fenoménu. Teorie zde slouží jako podklad ke kladení otázek, podobu celého výzkumu. (Špaček, 2019)

Jako základní metodu výzkumu jsem zvolila etnografii. Etnografie představuje výzkum, který zahrnuje dlouhodobé zúčastněné pozorování. Právě díky zúčastněnému pozorování máme možnost zakusit skutečnou realitu aktérů, kterým se ve výzkumu věnujeme. Jinak řečeno, docílíme tak potřebné emické perspektivy. Ta nám představí skutečnou povahu, jakou vnímají samotní aktéři. (Heřmanský, 2019)

V teoretické části jsem se již zmínila o důležitosti emické perspektivy v tématu nativního surfingu. Kdy její absence vedla Jamese Cooka k zakazování surfingu nativním obyvatelům z důvodu jeho nebezpečnosti. Jednal tak však pouze z důvodu své vlastní perspektivy. Jak jsem již psala samotné zúčastněné pozorování v mém případě bylo nedostačujícím zdrojem informací k celistvému pochopení lokalismu v reflexi českých surfařů. Bylo tedy nutné se nespolehat pouze na pozorování a využít další z výzkumných strategií. Jednalo se o polostrukturované rozhovory.

Před samotným polostrukturovaným rozhovorem si výzkumník připraví okruhy nebo otázky, na které se následně během rozhovoru ptá. Výzkumník během rozhovoru pozorně sleduje vyprávění dotazovaného. Díky připravené osnově má výzkumník jistotu, že se případně doptá na témata, které dotazovaný ještě nezodpověděl. Velkou výhodou takového typu výzkumné strategie je možnost se případně doptat a ujasnit si nejasnosti na obou stranách. (Zandlová, 2019) Otázky, které jsem informátorům během rozhovoru kladla jsem měla připravené v notebooku. Během rozhovoru se mnohokrát stalo, že informátor na otázky odpověděl, aniž bych se ho stihla zeptat. V takovém případě jsem si u zodpovězené otázky udělala značku, abych věděla, že již o tomto tématu hovořil. Díky předem připraveným otázkám probíhaly rozhovory bez potíží. Do přílohy č. 2. přikládám seznam otázek, na které jsem se informátory tázala.

3.4. Výběr terénu a zkoumaného vzorku

Pro kvalitativní výzkum je charakteristické, že je prováděn v prostředí, které je jemu přirozené. Výzkumník by tak měl sledovat zkoumaný problém v jeho každodenní sociální realitě, ve které se projevuje. To lze pozorovat jednat na konkrétním prostředí nebo i v konkrétní situaci, ale také na platformách jako jsou televizní vysílání, záznamy nebo dokumenty. V etnografickém výzkumu navíc úspěch závisí na správně zvoleném terénu. (Novotná, 2019)

V mém případě jsem zkoumala fenomén lokalismu a teritoriality v prostředí, kde k nim dochází, tudíž v okolí oceánu. V oblasti surfingu se několik let pohybují, tudíž jsem díky tomu měla značnou výhodu a výzkum byl tím pádem snazší. Zúčastněné pozorování jsem prováděla v Marockém Taghazoutu, v rámci týdenního surf campu, kterého jsme se zúčastnili. Terén, ve kterém jsem se během výzkumu pohybovala byl různorodý. Jelikož jsem si zaplatila přes tuto školu lekce, ubytování a vybavení na surfing nejedná se zcela veřejný prostor. Označila bych jej za „poloveřejný“, jelikož si lekce, vybavení a pobyt se školou může zaplatit kdokoli. Taghazout je dnes již poměrně turisticky známé město na pobřeží. Stalo se oblíbené právě díky perfektním podmínkám pro surfování v dobu, kdy je v Evropě stále zima.

Jak jsem již zmínila, zúčastněné pozorování jsem doplnila o polostrukturované rozhovory s informátory, kteří představovali pestrý vzorek, co se týká věku, genderu i surfových zkušeností. Během pozorování v Maroku jsem zaznamenala diskusi 6 českých surfařů, kteří během týdne rozebírali místní surfaře a projevy lokalismu. Tyto informace jsem shrnula do empirické části, která se věnuje právě tomuto výzkumu. Většinu polostrukturovaných rozhovorů jsem uskutečnila až po návratu z Maroka. Jednalo se o polostrukturované rozhovory s 8 informátory.

Celkový vzorek informátorů představuje dostatečnou pestrost v rámci genderu, věku i zkušenosti. V Maroku se jednalo o 4 muže a 2 ženy, kteří se aktivně zapojovali do diskuse, týkající se lokalismu. Celková skupina surfařů byla větší, ve své práci jsem však použila rozhovory pouze těchto 6 osob. Věkově byl vzorek velice pestrý, jednalo se o rozsah od 24 let po zhruba 45 let. Zkušenostmi se od sebe surfaři v Maroku také lišili. Jednalo se například o českého instruktora, který se surfingu věnuje přes 20 let. Na druhé straně se však také jednalo o surfaře, kteří na surfu stáli poprvé. Informátoři, se kterými jsem uskutečnila polostrukturované rozhovory po návratu z Maroka byli také velice pestrým vzorkem. Jednalo se naopak převážně o ženy, konkrétně 5 žen a 2 muži. Věkově se vzorek rozpínal od 24 let až zhruba k 30 letům. Co se týče zkušeností, jednalo se o zkušené surfaře. Důvodem bylo hlavně zjištění v Maroku, že nezkušení surfaři o lokalismu neví.

Samotný výběr vzorku jsem volila nejprve využitím přátelských vztahů mezi informátory. Postupně jsem se však došla k závěru, že vzorek je velice homogenní z hlediska genderu i zkušeností. Využila jsem tedy metodu *nabalování*. Jedná se o techniku, které se také říká *technika sněhové koule*. Využívá se v momentě, kdy výzkumník terén dostatečně nezná, a tak mu jeden aktér doporučí dalšího a ten opět dalšího. Výzkumník díky tomu získá nové aktéry, které mu navíc někdo doporučil. (Novotná, 2019) I když jsem se v terénu nepohybovala poprvé, techniku sněhové koule jsem využila a díky tomu získala další informátory.

V poslední řadě jsem využila také analýzu veřejně přístupných dokumentů na webech, kde se čeští surfaři k tématu lokalismus vyjadřují. Jednalo se například o Molešův článek (2022) na platformě freeride.cz nebo instagramové příspěvky věnující se surfingu a lokalismu.

3.5. Medailonky informátorů

Po představení mnou zkoumaného terénu a vzorku je vhodné krátce představit i informátory, se kterými jsem polostrukturované rozhovory vedla. Pořadí informátorů je seřazeno abecedně a u každého z informátorů uvádím věk, kolikaletou zkušenost se surfingem má, případně úspěchy v surfingu a angažovanost v české surfové komunitě.

Anežka (28) – Surfuje 5 let a surfingu se věnuje spíše mimo soutěže. V soutěžích českého surfingu pomáhá spíše s jejich organizací. Delší dobu pobývala na Srí Lance, kde 4 měsíce surfovala. Dříve trénovala surfskatové tréninky, které jsou skvělou suchou přípravou na surfingu. Nyní však většinu času pobývá v zahraničí.

Eliška (24) – Ze skupiny informátorů je sice nejmladší, i přes to se surfingu věnuje již 11 let. Je žádanou soutěžící na českých i zahraničních závodech v surfingu. Mezi její největší úspěchy patří účast na Mistrovství světa v surfingu ISA²⁰ v El Salvadoru a také první místo v jedné ze zastávek Českého poháru v surfingu.

Jan (29) – Jan se angažuje v Pražském surfovém klubu, píše články pro *Freeride.cz* a dělá instruktora riversurfingu na Štvanici. Surfuje již 13 let, jedná se tedy o nejdéle surfujícího z mých informátorů. Co se týká Janových surfařských úspěchů umístil se třetí na jedné ze zastávek českého surfingu, druhý na maďarských závodech. V posledních letech také vyniká v závodech riversurfingu. V českých se umístil dvakrát po sobě na prvním místě, v mezinárodních na třetím místě. Jan surfoval navíc v několika zemích, které si zatím čeští surfaři pro svůj surf trip nevybírají.

Klára (29) – Pro Kláru je surfingu životním stylem, ve kterém vidí smysl. Surfuje již 10 let a za svou aktivní éru surfingu považuje období od 23 let dosud. Účastní se mnoha surfařských závodů, ve kterých však také pomáhá s jejich organizací a komentováním. Získala 2. místo v českém poháru v surfingu. Angažuje se také v Pražském surfovém klubu.

Marie (30?)²¹ – Jako jediná z informátorů má zkušenost s jedinečným surfingem v Japonsku. Surfingu se začala věnovat v roce 2016 na Srí lance. Nyní se občasně věnuje výuce surfingu začátečníků.

Ondřej (30?) – Surfuje 5 let a navíc se aktivně věnuje jízdě na surfskatu. Umístil se jako 5. na jedné ze zastávek Českého poháru v surfingu v roce 2023. Delší dobu pobýval v Portugalsku, kde se s lokalismem několikrát setkal.

²⁰ ISA – Jedná se o International Surfing Association

²¹ Marie a Ondřej mi nesdělili svůj věk, proto jej odhaduji.

Petra (30) – Petra surfuje také 5 let a surfing pro ni znamená způsob života, kterému podléhá kariéra i celkový životní styl. Navíc je i místopředsedkyně Pražského surfového klubu. Právě v něm se podílí na pořádání závodů, tréninků nebo i společenských akcí. Dále také působí v Českém svazu surfingu a river surfingu. Petra se také zasloužila v organizaci výpravy české reprezentace na mistrovství světa. Aktuálně je nejzkušenější českou surfovou rozhodčí licenci ISA²². 3 měsíce strávila surfování v Indonésii.

3.6. Konstrukce dat

Data jsem konstruovala za pomoci mé přítomnosti v terénu. Jednalo se o již zmíněný týdenní pobyt na surfcampu v Maroku, kam jsem odjela s českou surfařskou školou jako jeden z žáků. Pobyt i samotný výzkum v Maroku se odehrál v únoru 2023. Během pobytu v Maroku jsem si zapisovala veškeré poznámky nejprve do poznámkového bloku v mobilním telefonu. Nakonec jsem zvolila přímo nahrávání pomocí diktafonu v mobilním telefonu. I nadále jsem však mobilní poznámky využívala ke krátkému popsaní situace, kterou bych ze záznamu již nedokázala spolehlivě popsat. Po návratu z Maroka jsem se pustila do přepisu nahrávek. Snažila jsem se při popisu situace zachytit veškeré detaily, které by mi následně pomohly v pochopení reflexivity lokalismu.

Co se týká konstrukce dat s informátory mimo výzkum v Maroku, využívala jsem podobných technik. Rozdíl byl pouze ve využívání notebooku, nikoli mobilního telefonu. Potenciálního informátora jsem nejčastěji písemně oslovila, při čemž jsem mu představila o co se ve své bakalářské práci zajímám. Rozhovory jsem prováděla od února 2023 až po březen 2024. Díky tomu, že jsem měla celý rok na provádění rozhovorů, naskytly se mi četné výzkumné příležitosti. Mezi významné příležitosti patřila možnost vést rozhovory s českými sportovci po jejich pokusu o kvalifikaci na olympijské hry v El Salvadoru. Oslovených informátorů bylo mnohem více, než se jich nakonec rozhovoru zúčastnilo. Rozhovory trvaly v průměru 45 minut, při čemž jsem měla předem připravené doplňující otázky na informátory, abychom udrželi linii rozhovoru. Většinou informátoři mluvili sami a doplňující otázky byly potřeba jen zřídka. Díky pestrému vzorku informátorů jsem získala stejně pestré reflexe lokalismu, každého z nich. Bylo velice zajímavé zjišťovat, jak každý z informátorů na toto téma nahlíží jinak. Se všemi informátory jsem zůstala v kontaktu, což mi umožnilo je případně opět oslovit, pokud by bylo potřeba něco v empirické části doplnit nebo dovysvětlit.

3.7. Analýza a interpretace dat

Data je potřeba interpretovat, jelikož samy o sobě čtenáři moc neprozradí. Nástrojem k interpretaci dat slouží analýza. Jedná se o vzájemně propojené, avšak rozdílné procesy. Pomocí analýzy jsme schopni z dat vytvořit závěr, zatímco díky interpretaci můžeme odhalit proces, který nám onen závěr vysvětlí. Interpretace tedy čtenáři pomáhá pochopit závěr z dat. Interpretací dat může být celá spousta, není pravda, že je pouze jedna interpretace správná. Samotnou interpretaci ovlivňujeme svou pozicí, každý z nás považuje za důležité rozdílné

²² Licence ISA – Certifikace zaručuje mezinárodní standardy bezpečnosti a kvality surfových instruktorů.

věci. Právě rozdílnost, kterou přikládáme rozdílným věcem interpretaci ovlivňuje. Během interpretace by se výzkumník měl nechat vést teorií. Ta by mu měla představit zcela nový úhel, jak data interpretovat. Další faktor, který výzkum ovlivňuje je opět samotný výzkumník. Ten totiž do výzkumu vnáší svá teoreticko-epistemologická východiska a může ovlivnit i samotné dění. (Heřmanský, 2019)

Interpretace je možná díky dodržení 5 činností: *pročítání, zapisování, redukování dat, porovnávání a pojmenovávání*. Tyto činnosti výzkumník během analýzy musí provést a díky tomu se dopracuje k interpretaci dat. (Heřmanský, 2019)

Analýza pomáhá pochopit například, jak aktéři rozumí tomu, co výzkumník zkoumá. Analyzovat lze také texty, jimiž mohou být například deníky. Text tedy představuje důležitou součást analýzy dat, poskytuje nám vyobrazení samotné reality. Během toho, co výzkumník pracuje s daty, může využít některý ze dvou přístupů. Takovým přístupem je segmentace neboli rozdělení textů na části. Textem však může být i audionahrávka rozhovorů nebo obrazové materiály. Výzkumník si pročítá data, týkající se určitého tématu. Tyto části si různě podtrhává a barevně označuje. (Heřmanský, 2019)

Během svého výzkumu jsem volila přístup segmentace, který mi velice ulehčil práci. V momentě, kdy jsem si nahrubo nahrávku rozhovoru přepsala, jsem si text začala rozdělovat do částí a označovat si důležitá témata.

Během analýzy výzkumník narazí také na kódování, které mu také usnadní práci s daty. Pomocí kódování si výzkumník jednotlivé části textu nadepíše. Jednoduše jednotlivým částem přiřadí popisek, podle kterého se výzkumník dále může v textu orientovat. Kódování nám pomáhá i během vzájemného porovnávání jednotlivých segmentů. (Heřmanský, 2019)

Kódování mi následně během analýzy přepisu rozhovorů také pomohlo. Díky němu jsem si jednotlivá témata výzkumu označila a následně se v textu lépe vyznala. Data jsem teď analyzovala pomocí segmentace a kódování. Jednotlivé pasáže jsem si řadila podle společných zkoumaných jevů.

3.8. Etika výzkumu

Mezi metody, které dohlíží na dodržení pravidel etického výzkumu patří například procedurální etika. Ta zahrnuje jak obecné zákony, tak i pravidla akademické obce. Veškeré výzkumy v sociálních vědách musí vyhovovat etickým pravidlům. Výzkumník však sám neustále musí přemýšlet, jaké dopady jeho jednání a samotný výzkum bude mít. Etické principy tedy nedávají výzkumníkovi přesný návod na jeho jednání během výzkumu. Výzkumník během výzkumu musí dbát na dodržení základních pravidel: *„Respektovat soukromí a autonomii, zamezit využití či zneužití zkoumaných, nepoškodit nebo nezranit zkoumané a zohlednit dopady vlastního výzkumu...“* (Zandlová a Šťovíčková Jantulová, 2019)

Všechny účastníky výzkumu v Maroku i během rozhovorů v České republice jsem obeznámila s tím, že provádím výzkum. Všichni zmínění aktéři s tím také souhlasili. Před každým rozhovorem jsem se každého informátora zeptala na souhlas s nahráváním rozhovoru. Obdržela jsem od nich tudíž ústní informovaný souhlas. (Zandlová a Šťovíčková Jantulová,

2019) Co se týká anonymizace jmen, veškerá jména jsem nahradila jinými jmény až na Jana Moleše. U Jana jsem anonymizaci jména neučinila, jelikož během své práce vycházím i z jeho vlastního článku. Z důvodu zachování náležitého citování tak nebylo možné Jana anonymizovat. Jan Moleš se zveřejněním jeho jména v této bakalářské práci souhlasil.

4. Empirická část

„Se skupinou přátel z Česka přijíždíme k pláži Imsouane. První ji spatříme z výšky skal, přes kterému musíme projet, než se k ní dolů dostaneme. Již z takové dálky si všímám, že perfektní podmínky pro surfing ten den využilo víc lidí nežli jen my. Z výšky je pláž pokryta barevnými tečkami surfařů, kteří se snaží chytat vlny.

Sjíždíme dolů, nedaleko pláže zaparkujeme dodávku a postupně z ní vyndáváme naše prkna. Každý z nás surfuje na jiné úrovni, tudíž každý má jiný typ prkna. Osobně si do ruky беру delší pěníák, dlouho jsem nesurfovala, a navíc tento spot neznám. Prkno si беру do podpaží pravé ruky a společně sestupujeme po kamenných schodech k pláži. Poprvé spatřím dechberoucí zakřivený spot, který je však naprosto naplněný surfaři. Ať se podívám kamkoli, všude se pohybují pestrobarevné lycry. Podle barev a potisků na nich lze rozpoznat, že se jedná o opravdu velké množství různých surfařských škol. Při zapínání neoprenu pozorují, jak si na pění jezdi prkny po zádech začátečníci. Proud ve vodě je navíc očividně silný, když surfař z prkna spadne musí vynaložit opravdu velkou námahu, aby došel opět na stejné místo. Je mi hned jasné, že v prvních řadách, tam kde se nachází pěna, nikdo žádná pravidla surfingu nerespektuje. Na vlnu začne pádlovat několik surfařů naráz, při pokusu si stoupnout však shodí toho vedle sebe. V prostoru pěny však takové jednání lze prominout a spíš ho i očekávat.

Podívám se však dál k line-upu a vidím, že se tam nachází několik začátečníků. Je možné, že se tam ocitli vinou proudu. Je však také možné, že tam pádlovali záměrně, ale jejich skills tomu stále nedopovídají. Místní surfař bez lycry začíná rychle pádlovat, aby si chytl krásnou vlnu, která zrovna přichází. Místňák vlnu chytá, dělá takeoff a začíná svou elegantní jízdu. Několik lidí se takovou jízdou kochá společně se mnou. V tom však jeden ze začátečníků, který byl před vlnou začíná pádlovat a chci jí chytit také. Na surfaře, který již vlnu jede nebere ohled a rozpádlovává se. Najednou jsou na vlně oba surfaři, je však nemožné, aby jeden druhému nyní nepřekáželi. Surfař, který vlnu jel od začátku těsně u začátečníka musí zastavit a seskočit z prkna do vody, aby ho nezranil. Začátečník se snaží na prkně vstát, stojí však moc vepředu a udělá nose dive. Místní surfař pádluje za začátečníkem a začne na něj křičet „I am local, so give me some respect.“²³ Začátečník se však ani neomluví a pádluje k další vlně.

Takových situací se na pláži odehrávalo celé množství. Hlavním důvodem byla přeplněnost line-upu. Většina zkušených surfařů prostě začátečníky začíná ve vodě ignorovat a ihned jim vlnu dropují. Nechtějí nejspíš čekat, zda ji zvládnou sjet. Navíc by se asi ani nedočkali, jelikož cizí nezkušení surfaři nijak na line-upu nedodržovali pořadí, ve kterém měli jezdit. Vypadá to, jako by o žádném takovém pořadí neměli ani ponětí.

²³ „I am local, so give me some respect“ – přeloženo: „Jsem lokál, tak mi prokaž nějaký respekt“

Ve vodě bylo opravdu složité a nebezpečné surfovat. Podmínky jsou sice perfektní ale množství lidí ve vodě je neúnosné. Pociťuji strach, že někoho neúmyslně zraním, nebo naopak někdo zraní mě. V takovém prostředí naprosto ztrácím chuť pokračovat, napadá mě počkat, až většina odejde a voda bude prázdnější. Brzo přichází však příliv a podmínky už nejsou tak dobré. Při odchodu ze spotu si všímám nasprejovaného nápisu na skály „Kooks go home“. Najednou pociťuji pochopení pro nevlídné chování místních, kteří se s takovými návaly surfařů musí potýkat denně.“

Předchozí řádky nejsou úryvkem z terénních poznámek, ale „etnografickou fikcí“, do níž jsem promítla své zkušenosti s lokalismem. Společně se zkušenostmi mých informátorů slouží jako modelová situace lokalismu, která má představit kontext v němž k němu může docházet.

Fikce v etnografii hraje svou roli a často pomáhá čtenáři správně pochopit skutečnost, kterou výzkumník představuje. Roxanne Varzi fikci využívala jako prostředek k přiblížení pocitů, které prožívají lidé v Íránu. Bez samotného výzkumu by podle Varzi nebyla fikce možná. Etnografie a fikce spolu tedy dobře spolupracují a čtenář si situace lépe představí. (Ethnographic Fiction: The Space Between, 2014)

4.1.1. Terénní pozorování v Maroku

Svůj terénní výzkum v Maroku jsem započala 17. 2. 2023, odletem z Vídně na marocké letiště v Agadiru. Na týdenní surfování jsem se vydala s jednou z českých surfařských škol. Mým cílem, bylo opět zjistit, jak čeští surfaři reflektují lokalismus. Během terénního výzkumu v Maroku jsem však zjistila, že s námi odjelo opravdu málo zkušených surfařů. Ti však pro takovou výzkumnou otázku představovali nejvhodnější vzorek informátorů. Čím zkušenější surfař je, tím je i větší pravděpodobnost, že se s lokalismem již setkal. Taková zkušenost může být zprostředkovaná či osobní. Během týdne v Maroku jsem i přes to získala zajímavá data o tom, jak čeští surfaři lokalismus reflektují. Toto téma se do rozhovorů několikrát samo od sebe vkradlo a některé začátečníky také zaujalo.

Ihned cestou z letiště si ve skupině povídáme o našich zkušenostech v surfingu. Kateřina, která sedí vepředu nám sděluje, že se surfingem má nejbohatší zkušenosti z nás všech. Několik měsíců žila a surfovala na Filipínách, kam se má v plánu i vrátit. Během jejího posledního pobytu však svět ochromil covid a veškerý dosavadní život se zastavil. Covid měl dopad i na surfingu. Kateřina nám vypráví, jak ji kvůli tomu, že je Evropanka nenechali surfovat. V tomto konkrétním příkladě je velice těžké určit, zda ji místní zakázali dál surfovat opravdu z důvodu covidu či z důvodu lokalismu a covid jim poskytl jen možný argument.

„Já jsem během covidu zůstala na Filipínách, kde jsem surfovala a vlastně jsem žila na pláži ve stanu. Zůstala jsem tam celý ten lockdown. Jenže pak mě nenechali ani surfovat, protože jsem prý bílá a bílí přenáší covid.“ (Kateřina, Terénní deník, 17. 2. 2023)

U první společné večeře, na kterou jdeme do jedné z restaurací v Taghazoutu se poprvé dostáváme k tématu lokálních surfařů v Maroku. Jeden z nejvíce zkušených surfařů, který s námi odjel jako učitel a prostředník mezi námi a místními instruktory se vyjadřuje na něčí otázku: „*Jaké to je surfovat v Maroku?*“ Petr ve své odpovědi jasně popisuje projevy lokalismu, který by Nazer označil za střední lokalismus. (Nazer, 2004) Podle Petra totiž

místní surfaři často vůbec nechtějí, aby si cizí surfař zasurfoval, a tak mu v tom záměrně brání.

„Místňáci v Maroku jsou hrozný, je to s nima ve vodě peklo. Kolikrát po tobě jdou, nenechají tě sjet ani vlnu.“ (Petr, Terénní deník, 18. 2. 2023)

Petrova zkušenost ve skupině rozdmýchala debatu a Matěj se ho doptává:

„Proč to tak je, když si těch turistů ale na souši normálně hrozně váží, proč ne ve vodě?“ (Matěj, Terénní deník, 18. 2. 2023)

Na to má Petr jasnou odpověď a vysvětluje ji na finančním obohacení, které většinou mezi turisty a místními vzniká. V surfingu však podle Petra takové obohacení nevznikne, když místní surfař dovolí turistovi surfovat na jeho domácím spotu. Právě proto podle Petra místní nevidí důvod, proč by cizího surfaře měli nechat surfovat.

„Protože když tě pustí ve vodě, tak z toho nic nemaj“ (Petr, Terénní deník, 18. 2. 2023)

Po dvou dnech surfování probíhá večer přednáška na téma pravidel surfingu. Mezi taková pravidla Petr zahrne i zákaz dropování. Vysvětluje všem, jak toto pravidlo v praxi funguje a ukazuje i obrázkově vyobrazené situace, kdy dojde k dopnutí. Zdůrazňuje, že toto pravidlo je opravdu důležité, ale zároveň dodává větu, kterou opět shrne, jak osobně reflektuje hierarchické postavení lokálů na line-upu. Petr totiž tvrdí, že pravidlo dropování se místních často netýká. Alespoň místní si to podle něj myslí a často ho nedodržují. Takový příklad jsem již představila i v teoretické části, kde článek o surfařských ganzích cituje surfaře Alexandra. Ten tvrdí, že místní mají na vlně vždy přednost a pravidla se jich tím pádem úplně netýkají.

„A pak přijdou lokálové a řeknou ti: „Go fuck yourself, i am local“²⁴. Často si prostě něco kompenzují, jsou to prostě kretěni.“ (Petr, Terénní deník, 20. 2. 2023)

Matěj se opět ptá Petra, jak v Maroku vlastně fungují zahraniční školy surfingu? Díky Petrově odpovědi se dozvídám, že v Maroku funguje speciální pravidlo pro zahraniční surf kempy. Toto pravidlo umožňuje nemístním surf kempům fungovat v Maroku, pouze za dodržení podmínky, že jejich žáky bude učit místní instruktor. V takovém případě si zahraniční surfové školy musí zaplatit místního surf instruktora. Svým způsobem se dají takové kroky také označit za lokalismus, nebo alespoň jeho odnož. Místní instruktoři mají pod dohledem nezkušené cizí surfaře. Tím pádem s nimi chodí v rámci lekcí na spoty, na kterých ví, že nebudou nijak překážet lokálním surfařům. Zabraňují tím velkému počtu nezkušených surfařů na oblíbených spotech. Vzhledem k tomu, že je Maroko oblíbenou destinací pro surfing, je jasné že se nedaří zcela eliminovat všechny cizí surfaře. Zmenší se však jejich počet a zdá se to být lokalizovaným řešením naplněných lineu-pů. Navíc v takovém případě není využito nijak ani násilí a agrese mezi surfaři vůbec neproběhne.

„Tady v Maroku to funguje úplně jinak. Nemůžeš si sám otevřít kemp. Musíš se nejdřív domluvit s místňákama a ti pak učí tvůj kemp. Tady je to prostě blbý. Musíš hodně koukat na místňáky a bavit se s nima.“ (Petr, Terénní deník, 20. 2. 2023)

²⁴ „Go fuck yourself, i am local“ – přeloženo: „Naser si, já jsem lokál“

Za další dva dny společně večeříme a jeden z nejzkušenějších surfařů odpovídá na dotaz, jak se dostal k surfování a jak dlouho surfuje. Následně navazuje, že se s Petrem zná již dlouhou dobu a považuje ho za jednoho z prvních českých surfařů. Během vyprávění však sklouzne opět k tématu lokalismu. Martin lokalismus reflektuje hlavně jako záležitost posledních let. Vinu přikládá na bedra novým surfařům, kteří mají potřebu dávat surfing na Instagram. Dokud se surfing mainstreamově nesdílel na sociální platformy byl pro Martina kulturou. Dokonce podle něj i lokální surfaři neměli tak vyostřené vztahy s cizími surfaři. Martin také zmiňuje zajímavou myšlenku a to, že lokalismus nepostihuje tolik ženy. Tématu genderu v lokalismu se ve své práci dále věnují. Tento aspekt totiž nezávisle na sobě zmiňuje několik dalších informátorů.

„Petr je jeden z nejlepších surfařů v Česku, hlavně jeden z prvních žejjo. Jsou to prostě průkopníci a pankáči. Teď je to prostě móda posledních 10 let to mít na Instagramu. Dřív to byla kultura. Dřív tě místňáci brali na lineupy, dneska díky tomuhle ne. Na Bali jsou místňáci schopný tě vytáhnout z vody a rozšlapat ti prkno. Ale zajímavý je že když jsi sama holka na Bali ve vodě, tak jsou schopný tě nechat, ale když jsi ve skupině tak ne.“ (Martin, Terénní deník, 22. 2. 2023)

Během rozhovoru se Martin ptá začátečníků, jak se jim zatím v Maroku surfuje. Díky této otázce odhaluje, že lokální instruktoři sice řeší otázku nechtěného překážení začátečníků na oblíbených spotech místních. Neřeší však problém, překážení začátečníků na line-upu ostatním zkušenějším surfařům. Jeden z mírně pokročilých surfařů Martinovi totiž vysvětluje, že je místní instruktor vzal na line-up, ne který se osobně ještě necítil. Na začátku empirické části jsem představila fiktivní situace, na které se začátečník ocitl na line-upu, ikdyž tomu neodpovídaly jeho schoposti. Podobnou situace zde zažil i Pepa.

„No myslím si, že nás vzal někam, kde jsme vůbec ještě neměli být.“ (Pepa, Terénní deník, 22. 2. 2023)

Na češ mu odpovídá Martin:

„No hlavně vy na line-upu nemáte co dělat s těma pěňákama jako“ (Martin, Terénní deník, 22. 2. 2023)

Do rozhovoru se přidává Kateřina, která si stěžuje, že ji místní instruktor na line-upu nechal samotnou, jelikož sám šel surfovat opodál. Místní instruktoři tedy řeší elegantně situaci agresivního lokalismu, kterou částečně předchází svými lekcemi. Neřeší však zcela situaci zmatených samotných začínajících surfařů na line-upu.

„První den jsem šla s Mohamedem na lineup a třetí den vzal další tři a řekl: „Až budete něco potřebovat tak mi řekněte.“ a šel si surfovat.“ (Kateřina, Terénní deník, 22. 2. 2023)

Přidává se Lucie:

„Začátečníci jako my jsme moc ani nevěděli, kdo má přednost. Pak mě nějaká baba úplně přejela, jakože fakt těma finama“ (Lucie, Terénní deník, 22. 2. 2023)

Během výzkumu v Maroku jsem si uvědomila, že surfaři, kteří se k surfingu dostali teprve nedávno ve většině případů s lokalismem vůbec zkušenost nemají. Je tomu tak

z důvodu toho, že zkušený surfař jezdí na surfařské spoty, které nejsou přeplněné začátečníky. Lze si tedy všimnout, že i sám nelokální surfař očekává, že si na spotu zasurfuje, aniž by mu někdo překážel. I tak lokální surfaři často negativně zmiňují surfařské školy, které jim kazí ničím nerušené surfování. Je tedy logické, že se tyto dva protipóly musí na line-upu setkat, aby došlo k jejich střetu. V marockém Taghazoutu jsem však zjistila, že se zde za mojí přítomnosti žádné projevy lokalismu nevyskytovaly. I přes to se někteří informátoři se mnou podělili o zkušenost, kterou s marockým lokalismem měli. Absenci lokalismu během mého pobytu příkládám hlavně výběru surfových spotů, které jsou mezi surfaři dobře známé. Místní surfaři tedy na místě očekávají velké množství surfových škol ze zahraničí. Nejsou tedy nijak nepříjemně překvapeni, když na místo dojedou. Navíc tato česká surfová škola dodržela podmínku zaplacení místních učitelů. Místní kouči navíc nejspíš přispěli k udržení dobré nálady na line-upu s ostatními místními surfaři. Domnívám se, že pokud by s českou školou na line-upu byl český instruktor místní surfaři by se mohli snažit o lokalismus. Místní instruktoři se navíc s několika místními surfaři znali, což také přispělo k udržení pohodové nálady a předcházení konfliktu.

4.2.1. Zkušenosti s lokalismem

Terénní výzkum v Maroku doplňuji o polostrukturované rozhovory se zkušenými českými surfaři. Nyní se tedy pokusím čtenáři nastínit, jaké zkušenosti s lokalismem tito čeští surfaři měli.

Zkušenosti s lokalismem se dají rozdělit na jejich vlastní či zprostředkovanou zkušenost. O lokalismu, který zažil na vlastní kůži mi vypráví Ondřej. Zmiňuje svou zkušenost z Portugalska, kde se setkal se středním lokalismem. Místní surfaři si surf spot velice teritoriálně hlídali a projevíli proti českým surfařům značnou nevoli. Ta byla způsobena podle nich primárně tím, že na spot přijelo surfovat víc cizích surfařů. V tomto konkrétním případě se místní surfaři pokoušeli cizí surfaře odradit, bez použití násilí nebo ničení majetku. Jedná se tedy o jasný příklad středního lokalismu. (Nazer, 2004)

„Ted' jsme tam měli takový vtípný zážitek, kdy jsme tam šli jakoby 4 kamarádi, nebo 5 nás bylo. Přijeli jsme tam z baráku a oni nás vypočovali, že jako nemáme chodit takhle ve skupině. Prej, že máme prostě chodit po jednom, že to je jako single sport a ne týmovej sport. Že nás jako nemůže přijet takhle jako hodně najednou na ten spot. Ale to, že se jich tam potom sešlo taky 5, jenom přijeli každj jinejma autama, to nechám stranou. Kamarád to argumentoval tím, že jako je to náš poslední den. Říkal „leaving tody“ a on mu řekl „i dont care, you should left yesterday.“ Takže jakoby to myslím docela ukazuje to, jakým způsobem jsme tam vítaný.“ (Rozhovor s Ondřejem, 12. 9. 2023)

Dále se během rozhovorů s informátory dozvídám o zkušenosti z Havaje. Jelikož i ve své teoretické části odkazují na lokalismus na Havaji, je pro mě tento příklad velice důležité zmínit. Jan mi vypráví o surfování na Havaji, o které předem věděl že je těžce lokalismem zasažena. Během pobytu na Havaji se však snažil vyhýbat plážím, které jsou známé pro těžký lokalismus. I přes to se však s lokalismem setkal. Jan ho popisuje jako mírný projev, při kterém došlo k vykázaní z vody z důvodu Janových nedostatečných zkušeností. I když ho sám Jan popisuje jako mírný, tento projev by se podle Nazera dal spíše charakterizovat jako

střední lokalismus. Dochází v něm totiž k cílenému zabránění v surfování. Díky tomu, že během vykázání nebyla použito násilí nejedná se o těžký lokalismus. (Nazer, 2004)

„No tak, já jsem strávil dost času i jako v takovejch těch surfových hubech²⁵, třeba jako Havaj. Tam jsem se s tím ale popravdě moc neseťkal, protože jsem se vyhejbal těm spotům, na kterejch jsem neměl co dělat. Jezdil jsem spíš v okolí Honolulu a tam to nebylo tak lokalizovaný jako North Shore²⁶. Když jsme pak byli na North Shoru tak jsem nezažil nic hroznýho. To bylo spíš jakoby vykázání z vody, ale jako mírným způsobem, že ještě na to nemáš skill²⁷, ale jako velmi uctivě. Spíš nás viděli, jak dostáváme rychtu, tak nám prostě poradili: „hele tady ještě možná to není pro tebe a jed' tam a tam.“ A nutno říct, že jsme dost opatrný v tom s bráchou. Máme asi i zkušenosti a moc jsme nelezli někam kde bychom překázeli.“ (Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)

Jan během rozhovoru zmiňuje známý North Shore, na kterém lokalismus například uplatňují známí lokální surfaři Koa a Makua Rothman. Jedná se o syny také známého surfaře Eddiho Rothmana. O Eddiem jsem se již zmiňovala v teoretické části, jako o zakladateli Black Shorts, neboli pod nativním názvem jako Da Hui či Hui O He'e Nalu. Koa 1. 3. 2023 na Youtube vydal dokonce video, kde vysvětluje, proč je podle něj lokalismus důležitý. Lokalismus reflektuje jako prostředek ke kontrolování a regulování domácího spotu, na kterém stále přibývají surfaři. Lokalismem chce dosáhnout dodržování pravidel surfingu, a navíc očekává projevení respektu. Lokalismus se podle něj má praktikovat na místech, která jsou populární, avšak nemají žádný řád. Dává za příklad spot na Malibu, který se potýká s obrovskými davy surfařů. Lokalismus by podle něj takový problém vyřešil a místo by se stalo bezpečnějším. Dále Koa vysvětluje že se snaží North Shore udržet v rámci těžkého lokalismu hlavně kvůli tomu, aby místní děti měly vždy dost vln. Navíc zmiňuje vzorec, který použili lokální surfaři při rozhovoru s Ondřejem v Portugalsku. Koa tvrdí, že se jedná o sport pro jednotlivce. Jedna osoba chytá totiž jednu vlnu. Je zajímavé, že tento model se uplatňuje mezi lokály v různých zemích. Obhajobu lokalismu Koa končí tvrzením, že když sám někam cestuje, vždy respektuje lokály i tam. (Koa Rothman, 2023)

S dalším projevem lokalismu se Jan setkal v Jihoafrické republice. V tomto případě se však nejednalo o tak citlivé vykázání z vody, jaké Jan zažil na Havaji. Místní surfař Jana i jeho bratra vykázal z vody z důvodu, že jeden z nich jezdil na vlně na longboardu²⁸. Toto vykázání zdůvodnil tím, že takové prkno je pro tuto vlnu nedostatečným projevem respektu. Uplatňuje se zde však opět dvojitý metr, jelikož místní surfaři na longboardu na vlně jezdit mohli.

„Ale teď jsme byli dvakrát v Jihoafrický republice na J-bay, což je velmi slavná vlna. Když ten spot funguje tak je tam 40–50 lidí a většina z nich jsou profici. Tam nás jednou vyhodil týpek, kterej napádloval ze břehu, za to že brácha má longboard. A že je to neuctivý vůči tý vlně. Už ze břehu na nás pískal. Tam mi přišlo zajímavý, že lokálové tam samozřejmě na longboardu jezdí. Ale ten týpek ze břehu ještě nemohl vědět, že jsme cizinci a už ze břehu

²⁵ Hub – označení pro centrum něčeho

²⁶ North Shore – neboli Severní pobřeží, je část Havajského ostrova Oahu. Jedná se o jednu z nejznámějších surfových destinací. Na North Shoru se koná celá řada různých surfařských závodů. Jedná se však také o jedno z míst, které je nejvíce zasaženo lokalismem.

²⁷ Skill – slangový výraz pro schopnosti

²⁸ Longboard – název pro delší surfařské prkno. Nejezdí se s ním tak agresivní styl jako s krátkým prknem. S takovým prknem se většinou sjíždí menší vlny, na kterých má surfař možnost v klidu si na longboardu chodit dopředu a dozadu.

na nás pískal. Takže nevím, jestli prostě jó špatnej den, nebo co to bylo. Ten nás ale jako vykázal ven. A říkal nám, že jsme jako new school²⁹, protože jsme prostě jako ty mladý, ta nová škola, která všechno chce řešit dialogem. Protože jsme se jako ptali proč nás vyhazuješ? A on jako: „You fucking new school kids all you can do is chit chat...“³⁰ Já mu říkám: „Kámo, my nejsme žádný new school, my jsme týpci z Čech. My nemáme ani oceán a já bych fakt chtěl rozumět těm pravidlům, proč jako tohle?“ A on říkal: „Its disrespect for the wave.“³¹ Což jako trošku chápu, že ta vlna nabízí luxusní sekce na barely a my to tam prostře przníme, že se tam sotva udržíme. A ještě vtipná byla paralela, že jsme tam byli s Kalifornanem, kterej v tom prostředí jako toxického lokalismu vyrostl. Ten, když viděl, že se s tím snažíme mluvit, tak k nám napádloval a říká: „Hele jakoby to fakt nemá smysl. Chápu, co děláš, ale ty s ním nic nevykomunikuješ. Byl jsi vykázán tak to jakoby bude snazší pro všechny.“ Tak jsme šli no.“ (Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)

Svou zkušenost Jan doplňuje o další, při které dochází k vyjednávání si hierarchicky vyšší pozice lokálního surfaře, vůči Janovi. Jan v tomto případě představuje surfaře, která nedisponuje dostatečným kapitálem, který by mu umožnil hierarchicky vyšší místo na lineupu. V Bourdieho teorii je vysvětleno, že stále dochází k symbolickým bojům. Buď k zachování struktury pole či jeho změně. (Vašát a Růžička, 2011) K takovému boji došlo i mezi Janem a lokálním surfařem.

A ted' se mi to stalo znova, že mi týpek dropnul vlnu a jenom jsem se ho ptal proč to udělal, když mě evidentně viděl. A on něco, jakože: „U nás v South Africa you dont come here and sit on the peak and take the best waves.“³² Tak ten jenom jako si tam vymohl takovou tu hierarchii, kdo kde sedí.“ (Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)

O hierarchii se primárně zmiňovala během mého posledního rozhovoru i Klára. S Klárou se scházím 18. 3. 2024 v kanceláři Pražského surfového klubu, ve kterém se také angažuje. Klára lokalismus během rozhovoru primárně reflektovala přes surfařovo ego a vyjednávání určité hierarchie na line-upu. Surfaři podle ní mají tendenci si mezi sebou neustále vyjednávat hierarchické postavení. Takové vyjednávání však neprobíhá pouze v prostoru oceánu, probíhá podle Kláry i mimo vodu. Jedná se například o komerční prostředí, které si ve sportu lze představit jako neustálý boj o sponzory.

„V tom surfingu se do té vlny vejde jeden člověk prostě a je to kvůli tomu vlastně tam. Je to takovej těžkej boj o to ego. Ti lidi prostě kopou vlastně dost sami za sebe v některých situacích a myslím si, že se to neprojevuje jenom v tý vodě. Projevuje se to i ve vztazích mezi surfařema i v nějakým komerčním prostě prostředí. Tahle situace s egem se týká obecně celého surfingu, když dávám v potaz tu situaci v tý vodě. Ty vlastně v tý vodě soupeříš o takovou dominanci s lidma. Řekla bych, že třeba z 80% případů, když surfuju, tak se jakoby trošičku clashuju³³ s ostatníma lidma. Snažím se nějak jakoby si tam najít to svoje místečko v té skupině. Fakt třeba 20% sessions jako surfovaček je jenom o tom, že jsem tam v chillu³⁴ a

²⁹ New school – přeloženo: Nová škola, slang, který se používá k označení nové – mladší generace.

³⁰ „You fucking new school kids all you can do is chit chat...“ přeloženo: „Vy, zatracený děcka nové školy, jediný, co umíte, je žvanit...“

³¹ „Its disrespect for the wave.“ – přeloženo: „Je to nerespektující pro vlnu“.

³² „U nás v South Africa you dont come here and sit on the peak and take the best waves.“ – přeloženo: „U nás v Jižní Africe nepřijdete, nesednete si na peak a nebudete chytat ty nejlepší vlny.“

³³ Clashuju – přeloženo: bojuji

³⁴ Chill – přeloženo: klid

že tam prostě většinou je tam třeba málo lidí, takže neřešíme. (Rozhovor s Klárou, 18. 3. 2024)

Osobní zkušenosti s lokalismem, které mi představili informátoři se vztahují pouze k mírnému nebo střednímu lokalismu. Chybí zde tedy zkušenost s těžkým lokalismem, při kterém by došlo k fyzickému napadení či zničení majetku. S takovým lokalismem se informátoři setkali prozatím pouze zprostředkovaně. Neboli, o takovém lokalismu jim vždy pověděl známý.

„Zkušenosti s lokalismem mám, ale do určitý míry zprostředkovaný. Kámoši mi říkali, že jim někdo chtěl vymlátit okna dodávky. Nebo jsem viděla týpky, jak si prostě napálili ve vodě nebo na pláži. Kámoš mi říkal, jak mu třeba někdo zničil prkno.“ (Rozhovor s Petrou, 3. 5. 2023)

4.2.2. Jak lokalismus reflektují čeští surfaři

Ještě před samotným terénním výzkumem v Maroku se scházím s první informátorkou. Anežka se pohybuje několik let v české surfové komunitě, v kolektivu surfové školy a zároveň je i členkou *Pražského surfového klubu*. Jelikož Anežka surfovala delší dobu hlavně ve Francii, na Srí Lance a na Bali příklady lokalismu směřuje hlavně tam. Nastihuje mi situace z Francie, kde došlo za její přítomnosti ke střetu zahraniční školy surfingu se staršími místními surfaři. Lokalismus v tomto případě praktikují místní surfaři, kteří nejspíš na surfařský spot chodí celý život a nesmířili se se stále nabývajícím počtem surfařských škol na line-upu. Je zajímavé, že i když vědí že na line-upu bude mnoho začátečníků, stále chodí na stejné místo a snaží se nováčky od místa odrazovat a teritoriálně si jej bránit.

„Tak ve Francii třeba záleží, na jaký lidi zrovna narazíš. Když narazíš na starší lidi, co surfujou 40 let, tak ty jsou fakt nerudný až agresivní. Přitom oni vidí, že tam je prostě nějaká surfová škola a stejně na ten spot jakoby napádlujou. Pak tam dělají v té škole jakoby neplechu. Ten starej maník, kterej prostě ví, co má dělat, tak má především dávat pozor. Tihle starší Francouzi byli fakt arogatní.“ (Rozhovor s Anežkou, 8. 2. 2023)

Následně se dostává blíže k její reflexi lokalismu, se kterým měla zkušenost. Tento konkrétní příklad je zajímavý, jelikož se Anežka dostává do kontaktu s lokalismem, který na surfaře reagoval různými způsoby. Zde se rozdělují určité druhy surfařských spotů, podle toho, jakého jsou druhu. Můžeme zde vidět, že místní surfaři si těžší spoty opravdu teritoriálně chrání a dohlíží na nich. Na těžším spotu sedí místní surfař a určuje pořadí surfařů, v jakém na vlnu mohou pádlovat a následně ji sjet. Na takovém line-upu tedy zjevně funguje řád, který udávají místní. Nelokální surfař tak cítí značnou zodpovědnost, z toho, aby vlnu odjel správně a dokázal tak místním, že na takový spot patří. V případě, pokud by na line-upu porušil nějaké z pravidel, nebo nezvládl vlnu odjet, je možné že by ho místní surfař z line-upu vykázal. Ostatně to lze zpozorovat na samotném příkladu, který uvádí Anežka. Surfař, který pravidla nedodržel a vlnu ji dropl, byl ze spotu vykázán. Lokalismus v tomto konkrétním případě se proměňoval, podle toho, jak cizí surfař na line-upu jednal. Anežka si nechala diktovat pořadí a způsob surfování od místního surfaře. Podřídila se tak hierarchii místního spotu a prokázala tím místním surfařům respekt. Právě diktování si tempa je jedním z doporučení, o kterých píše Nazer. (Nazer, 2004)

„Byla jsem na Sri Lance 4 měsíce a když jdeš na sandbank³⁵ tak to moc neřeší. Ty písečný jsou prostě pro začátečníky. Tam najdeš fakt málokdy dobrýho lokála, jako surfaře. Ale jakmile jdeš na nějaký reefovej³⁶ spot, kterej je jako vyhlášený, tak tam jako normálně sedí týpek, kterej třeba ten spot našel. Je to mladej kluk, kterej sedí na tom prkně a říká: „ted' jdeš ty“ a takhle tě tam prostě posílá. Nemůžeš si prostě dovolit to jako zkusit napádlovat bez toho, aniž by ti to on jako dovolil. To jsem jako zažila, že mě tam poslal, já jsem pádlovala a říkala jsem si: „Tyvole, když už mě sem poslal tak to musím sjet.“ No a týpek vedle mě ji dropnul. Ale takovým stylem, že jsem pádlovala a on mi škrtal rukama o moje. Takže věděl, že tu vlnu беру a stejně mi ji dropnul. No a pak ho vypískali a už se tam nevrátil.“ (Rozhovor s Anežkou, 8. 2. 2023)

Doptávala jsem se, zda to byl místní surfař, nebo cizinec. Anežka mi odpovídá, že to byl určitě cizinec a domácí komunita si na takové jedince dává opravdu pozor, aby se na spot znovu nevrátili. Je velice zajímavé, že tedy vykázaní ze spotu je často permanentní. Z této zkušenosti lokalismus praktikují místní surfaři, jako prostředek k vymáhání si dodržování pravidel na line-upu. Zároveň zde lokalismus funguje, jako prostředek k udržení vhodného počtu zkušených surfařů. Díky takovému lokalismu zde nevznikne situace přeplněného line-upu začátečníky, jako to lze podle Anežky spatřit na sandbancích. Ne všude však lokalismus funguje tímto způsobem.

Mnoho surfařů se na hlídanou pláž lokály snaží vyvrát přístupem z moře. Lokální surfaři si však místo často hlídají ze všech různých stran, ať už se jedná o pláž či oceán. Mezi surfaři jsou již i známé teorie, že někteří lokálové mají na neoprenu přivázaný nůž a snaží se tak cizince vystrašit.

„Ve Španělsku teda jsou docela agresivní. Ale ty tě někdy jako vyloženě ani nepustěj na ten spot. Oni mají spoty, který si prostě držej. Tam jako už dojedeš, zaparkuješ dodávku, vyndáš si ty věci a oni už jako na tebe prostě: „Zandej si to prkno a odjed', protože tady prostě nemáš co dělat.“ Jsou prostě spoty, kam se prostě nikdy nedostaneš. Mám kamaráda, kterej se snažil na ten spot dostat tak, že to nevzal přes pláž, ale že přepádloval nějaký útes, aby se tam dostal zezadu. Oni ho stejně vyhodili, prostě mu řekli že na tomhle spotu prostě nebude surfovat.“ (Rozhovor s Anežkou, 8. 2. 2023)

Ptám se Anežky, proč si myslí, že si místní tento spot tak usilovně brání. Anežka se díky tomu dostává již k její reflexi lokalismu. Anežka má pro takový druh lokalismu svým způsobem pochopení.

Lokálové si pomocí lokalismu často vymáhají dodržování pravidel surfingu a pečují tak o domácí spot. Lokalismus v této reflexi představuje jakousi prevenci před zničením domácího spotu pod náporu množství nových a nezkušených surfařů. Cizí surfaři na lokálním místě představují pro místní surfaře svým způsobem překážku. Ta jim brání surfovat dle svých možností a zkušeností, které již za svůj život na vlně nabyli. Z reflexe jsem se dozvěděla, že někteří čeští surfaři mají často pocit, že na takovém místě jsou stejně dobří, jako ti lokální. Zapomínají však na to, že lokální surfaři oproti nim disponují jedinečnou znalostí

³⁵ Sandbank – neboli také sandbar je označení pro nahromaděné množství písku pod hladinou oceánu. Právě na tuto písečnou překážku masa vody narazí a vytvoří se tak určitý typ vln. Na vznik a pohyb sandbarů mají například vliv bouře. Proto se tvar a vzhled vlny často mění.

³⁶ Reef – neboli útes, v tomto případě již vodní masa nenarazí do písečné překážky. Narazí do útesu pod hladinou, o který se následně vytvoří vlna. Surfování na reefovém spotu patří k těm nebezpečnějším. Hrozí totiž, že se surfař při pádu z prkna poraní o útes pod hladinou.

lokálního místa. Zároveň se ale doplňuje o myšlenku, které se na tuto situace kouká z jiného úhlu pohledu.

„Prostě je to lokální spot. Pokud nejsi místní, tak tam nemáš co dělat. Ale ono se to dá pochopit, když to srovnám s plaváním, tak mě fakt serou lidi, který si v tý dráze plavou prsa. Jestli si chceš plavat prsa, tak si běž někam kde ta dráha není. Je to podle mě stejnej způsob. Protože ty lidi tam žijou, chodí tam surfovat každej den a teď tam najednou dojedou nějaký Čecháčci. Ti se snažej si hrát na to, že jsou teda jako srdcaři, ale vlastně nikdy z nás nemá ani osminu toho, co mají oni. Zároveň ale aby ses zlepšila, tak musíš trénovat a když tě na ten spot nepustěj, tak jak to máš udělat? Je to takovej začarovanej kruh. Mohlo by to být tak že budou ty spoty rozdělený na profíky a začátečníky, ale tím by se úplně zničila ta myšlenka surfingu.“ (Rozhovor s Anežkou, 8. 2. 2023)

Čeští surfaři se často k místním chovají nevhodně a nerespektují jejich hierarchické postavení na surfařském spotu. Takové jednání často vyescaluje až k fyzickému konfliktu. Například pro Ondřeje je pak agresivní jednání na straně lokála pochopitelné.

„V Portugalsku znám člověka, kterej tam vlastně učí školu. Je to nějakej bejvalej mistr v surfingu Portugalska, takže je fakt jako dobrej, ale na ty lekce si bere pěňák. No a byl tam nějakej Čech, kterej se choval prostě nevhodně v tý vodě. Jezdil strašně blízko těch jeho studentek. On ho na to několikrát upozornil a asi potřetí už ho šel napomenout, ať teda jako fakt vypadne z vody, že prostě ohrožuje tady studentky. A on mu řekl: „Guy with a soft board“³⁷ mě tady nebude jako určovat co mám nebo nemám.“ Tak mu ji pustil prostě no. Mu jako přeplo a prostě ho jako zbouchal no.“ (Rozhovor s Ondřejem, 12. 9. 2023)

Nyní se zaměřím na již mnou zmíněný článek Jana Moleše, který přímo pojednává o jeho reflexi lokalismu. Článek nese jméno: *Praha surfová díl druhý: Lokalismus po česku!* Dle názvu již lze předpokládat, že se bude jednat o lokalismus uplatňovaný pravděpodobně Čechy. Jak to je ale možné, když v České republice nemáme oceán a nemůžeme si tedy lokalizovat okolí oceánu nebo samotný line-up? V Praze nám však vzrostla v roce 2022 neoceánská vlna, a to vlna na ostrově Štvanice, která je uměle vytvořená řekou. Moleš se této novinky v českém surfingu chopil s určitou satirou a ve svém článku popisuje fenomén „blow-in“³⁸ turisty, který bude novou vlnou velice lákán. V článku Jan odkazuje na známou Hardinovu teorii Tragédie obecní pastviny, kterou jsem již vysvětlila v teoretické části. Podle Moleše je surfing formou obohacení, které je uplatňováno formou sobectví, na úkor ostatních surfařů. Tím že tak surfař činí, kazí vlnu ostatním surfařům. Jaké je však řešení přeplněných line-upů a stále vzrůstající počtu nových surfařů? Jan píše, že elegantním řešením tohoto problému malé pastviny s mnoha ovcemi je právě aplikování lokalismu. Jan v článku lokalismu tedy reflektuje jako preventivní řešení naplněných line-upů. V praxi jej podle Jana praktikují nespokojení lokálové agresivní formou, při které vyhání cizí surfaře z domácích spotů. Moleš nabádá se (skrytou) ironií místní surfaře, aby se měli před tímto druhem turisty na pozoru. Jelikož podle něj stačí vlídné slovo, chvíle nepozornosti či úsměv a blow-in turista si u vlny bude připadat najednou v bezpečí. A to podle Moleše je až nebezpečně blízko od zveřejňování fotek na Instagramu nebo dokonce vyprávění pozitivních historek přátelům. To by mělo za následek přilákání dalšího množství blow-in turistů. (Moleš, 2022)

³⁷ *Guy with a soft board* – přeloženo: Týpek s pěňákem

³⁸ *Blow-in turista* – Jedná se o turistu, který do dané oblasti přichází pouze na krátkou dobu. S blow-in turistou většinou přichází i problémy místním obyvatelům, které jeho návštěva způsobí. Takový turista se většinou chová neslušně a bez respektu k lokálnímu místu.

Lze si všimnout popsaného vzorce teritoriálního jednání surfaře, které má předejít návalům nových surfařů na jedinou vlnu. Moleš tedy nepřímě popsal, jak lze teritoriálně omezit přístup novými potenciálními turisty či obecně surfařům. Popsal tím tedy zkráceně plán lokála, který má za cíl odříznout přístup na vlnu cizím surfařům. (Moleš, 2022)

Jan Moleš se satirou dále popisuje, jak lokalismus v Česku může vypadat: „*Vidím to na dvě varianty. Varianta první je, že budeme jako komunita inkluzivní. Zkusíme potlačit primární pud nažrat se na pastvině co nejvíc, a vytvoříme na vlně příjemnou atmosféru, ve které se bude líbit ovčím (pardon surfařům) z blízka i z daleka. Současně si ale uvědomíme hrozbu tragédie obecní pastviny a kultivovaně omezíme přístup na vlnu*“ Varianta druhá je od Moleše zřejmě jistou formou vtipu a satiry: „*Varianta druhá je inspirovaná lokální partou v australské surfvelmoci Narrabeen. Místní gang měl v kufru auta připravenou golfovou hůl (trojku dřevo), kyblík golfových míčků a týčka. Line-up pročišťovali nahodilým odpalováním směrem na oceán. Nejenom, že měli za pár minut line-up pro sebe, ale zároveň potrénovali odpaly na snížení handicapu. No... a z platformy u hotelu Hilton se bude odpalovat jedna báseň!*“ (Moleš, 2022)

Během rozhovoru mi Jan sdělil, že se lokalismus začíná objevovat také na Štvanické vlně, o které ve svém článku psal. Jan zmiňuje známou dichotomii, my versus oni. Jak jsem již v teoretické části zmiňovala, v takové dichotomii panuje nepřátelský vztah mezi protipóly. Jedna strana od té druhé neví, co čekat a je vůči ní podezřivá. (Kusá, 1996) Jan tedy podotýká, že takové jednání lze již na Štvanické vlně spatřit. Z jeho projevu je zjevné, že takové jednání je začátkem pro samotný lokalismus. Představuje mi tedy jeden ze vzorců vzniku lokalismu a to v prostředí, ve kterém bychom to ani nečekali.

Dál Jan pokračuje a tvrdí, že na Štvanici je takové zamezení přístupu pro surfaře jednoduché, jelikož se jedná o placené surfování na vlně. Lze zde tedy spatřit markantní rozdíl mezi lokalismem uplatňovaným v oceánu a lokalismem na river surfingu³⁹.

„*Jak jsem tam psal, jestli není už čas na lokalismus v Česku... Tak už se nějaký prvky lokalismu formují, sice jako takovýho mírného, velmi mírného jo. Násilný projevy tam vůbec nevidím, byť už jako se tam zformovala náhka jako core skupina⁴⁰, že jo. Takoví ti, co mají pocit, že nám to víc patří než zbytku. Takže už se tam formuje jako my versus oni.*“ (Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)

Během rozhovoru se dostáváme postupně tedy i k samotnému Jankovu reflektování lokalismu u oceánu, kterému se primárně ve své práci věnuji. Jan mi vysvětluje, že pro samotné agresivní projevy lokalismu, které jsou přítomné v těžkém lokalismu, nemá pochopení. Pro lokalismus bez projevů agrese však pochopení má. Podle Jana by se lokalismus měl praktikovat s jistým respektem vůči cizím surfařům. Pokud lokalismus aplikuje agresi, jedná se podle Jana o praktiku, kterou nelze dostatečně citlivě docílit prázdných line-upů. Toto tvrzení mě zaujalo. Již v teoretické části odkazují na to, že samotní lokální surfaři dodržování respektu k nim samotným vyžadují. V Janově příkladě by se však respekt prokazoval i cizím surfařům během praktikování lokalismu.

³⁹ River surfing – Surfing, který se praktikuje na řece, která je již na river surfing vybavená.

⁴⁰ Core skupiny – Za takovou skupinu označujeme tu, která je tou nejdůležitější, tím samotným jádrem.

*„Víš co, mě vždycky fascinuje, že chápu, čeho se snaží lokalismus docílit. Rozumím tomu, že jsou frustrovaní. Na tý jejich vlně, kde mají spoustu zážitků, naučili tam i děti. Prostě je to pro ně jako silný. Tak jim vadí to, že najednou jsou tam lidi prostě z celého světa, který nejenom že to neumí, ale asi je i občas ohrožujeme. Prostě jim kazíme ten požitek z toho. Ale přijde mi že to dělaj absolutně nesmyslným způsobem. Víš, že jako bejt na někoho hnusnej, je takový jako Don Quijote proti větrným mlyňům víš, že to jako nezastavíš? Prostě ty lidi tam budou a přijde mi prostě, že se to dá dělat mnohem líp, že se to dá dělat s respektem.“
(Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)*

Jan následně více vysvětluje, jak by takový ideální lokalismus s projevem respektu vypadal. Navíc si i vzpomíná na článek, který nedávno četl o takovém ideálním lokalismu na Bali.

„Kdyby za tebou někdo připádlouval z těch lidí, který fakt jako vidíš, že jezdí skvěle a že tu vlnu prostě znaj. A řekl ti: „Hele supr že tu seš, ale ještě to jakoby není úplně tvůj level. My tady prostě máme nějakou partu a když to funguje, což je málo kdy, tak si to chceme užít. Mohli bychom tě poprosit, že bys třeba jel tady o zátoku vedle?“ Tak si nedovedu představit, že by na tohle někdo řekl: „ne“. Ale že vlastně jako slušný poprosení a vykázení podle mě by fungovalo tisíckrát líp než okamžitý útok nebo dropnutí. Na Bali je nějaký typánek místní, co tam vyhrál dvakrát Padang Padang WSL⁴¹ zastávku. Ten je prostě prototypem pozitivního lokalismu. Všichni ho znaj a je to kingpin⁴² tý vlny. Když vypádluje, tak je hrozně pozitivní, všechny zdraví, i ty cizince. S každým jako chvilku pokecá a vlastně ti dá jako dobrou feedback⁴³: „Hele možná bys tady ještě neměl bejt jó. Ta vlna nefunguje furt, máme tady nějakou partu, která jezdí od malička.“ Dá si tu práci, že ti to vysvětlí a já si osobně myslím, že 90% surfařů odkudkoli na tohle nemůže říct ne.“ (Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)

Jan se i na dále během rozhovoru rozvypráví o násilí v surfingu, které je podle něj stále akceptované. Příklad, který Jan zmiňuje však do lokalismu nelze počítat. Jedná se o násilí, které bylo vyvoláno porušením pravidel v surfingu, konkrétně zákaz dropování. I tak však Jan zdůrazňuje, že agresivní jednání je stálou součástí surfingu a mnoho surfařů se takovým jednáním inspiruje a pak je ostatní akceptují.

*„Přijde mi, že je to furt hodně akceptovatelný a jakoby perverzně obdivovaný. Víš, co videa, když se Mikey Wright popral prostě s Jessem Mendesem. Jakoby dva surfový fenomény se jako lehce poperou, kvůli nějakým drop-inu v Austrálii. Vlastně je z toho pak virální video a je to senzace žejo. Furt mi to přijde hodně akceptovatelný v tý corový surfový kultuře.“
(Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)*

Další informátorka na lokalismus pohlížela primárně z pozitivního hlediska. Eliška se surfingu věnuje od dětství a je žádanou soutěžící v mezinárodních i českých surfových závodech. Eliška lokalismus chápe, jako prostředek, ve kterém lokálové představují například pro začátečníky roli místních kolemjdoucích učitelů. Mohou vysvětlit, na jakém místě ve vodě by se měli zdržovat, které odvodí podle jejich zkušeností. Tím vlastně lokálové zamezí potenciálnímu zranění na line-upu, nebo dokonce utonutí. Zamezí však i celkové negativní náladě, která by mohla vyescalovat po nováčkově pochybení.

⁴¹ WSL – Zkratka pro World Surf League

⁴² Kingpin – Osoba, která má největší vliv v dané oblasti.

⁴³ Feedback – Zpětná vazba

„Lokalismus může bejt i jakoby pozitivní, až žádaněj ne jenom negativní. Jako hlavně jde o člověka, jak to má v hlavě nastavený. Myslím, že když ten člověk je v pohodě a vlastně není nějak agresivní nebo takhle. Oni jakoby chrání to svoje místo a prostě se starají o to, aby to tam nějak fungovalo, aby si všichni mohli zajezdit. Vlastně, když to není ta agresivní forma, tak je to vlastně opravdu fajn. Oni vlastně to tam vytrídí a vysvětlí to třeba těm začátečníkům, kterým moc nevědí. Jasně jim ukážou ty pravidla, řeknou jim, tady to místo je spíš pro nás a tady to místo je spíš pro vás.“ (Rozhovor s Eliškou, 3. 6. 2023)

4.2.3. Důvod lokalismu

Již v teorii jsem vysvětlila, že důvodů k lokalismu může být hned několik. Každý z lokálů si svůj důvod k jeho praktikování obhájí jinak. V této části se věnuji tomu, jaké důvody k vzniku lokalismu vidí čeští surfaři a jak je případně reflektují.

Každý surfař by měl znát své limity a své skills⁴⁴, kterými disponuje. Jan mi sděluje, že spousta národů, včetně Čechů má pocit, že patří všude. Mnoho surfařů se ocitá mnohdy na místě, které neodpovídá jeho schopnostem ani zkušenostem. Takový příklad jsem již představila z terénního pozorování v Maroku i v rámci fiktivní situace. V obou případech se začátečník ocitl na line-upu, aniž by znal pravidla.

Podle Jana však takové chování má za následek neustále přeplněná místa, která jsou často dost složitá pro nezkušeného surfaře. Lokálové pak z takové situace mohou být frustrováni a začínají aplikovat těžký lokalismus.

„Máme podle mě dost nereálný odhad toho, jaké jsou naše schopnosti. Myslím tím i, že tady jakoby v českém surfingu oslavujeme průměrnost za nadprůměrnost. Byť spousta lidí má velmi reálnej odhad, jako kord ti, co to opravdu umí. Už zažili prostě takový wipe-outy a mají mnohem větší odhad toho, kam ještě patří a kam už ne. Ale pak je obrovská masa lidí, která podle mě ještě ten odhad jako nezískala. Je to tím, že prostě nedostala pořádnou rychtu někde. Ty pak lezou nevědomky do míst, kde si to nemůžou užít ani oni, ani místní. A myslím si, že máme pocit, že potřebujeme lepší vlnu. Hledáme spoty, kde jsou ty vlny prostě perfektní. Nám by ale úplně bohatě stačil tadyhlecten jako skoro zavírající se beach break, kde můžeš trénovat s kámošema.“ (Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)

Scházím s další informátorkou – Petrou. Tentokrát v Pražském surfovém klubu, na Štvanici. Pražský surfový klub je centrálním místem českých mladých surfařů. Kromě samotného rozhovoru s Petrou se mi naskytne i několik příležitostí si promluvit i s dalšími potenciálními informátory, jelikož se v ten samý den na Štvanici pořádal surfskate jam, kam mnozí čeští surfaři zavítali. Česká surfová komunita se setkala v hojném počtu a bylo to snazší se s informátory domluvit na rozhovoru. Před samotnou přípravou surfskate jamu mi Petra vysvětluje svůj pohled na lokalismus a proč si myslí, že vzniká.

Podle Petry lokalismus vzniká jako teritoriální nárokování místa, ke kterému již mají místní surfaři vztah. Zároveň doplňuje, že bychom jako cizí surfaři takové nárokování měli

⁴⁴ Skills – přeloženo: Schopnosti

respektovat. Během rozhovoru mi sděluje, že lokalismus ale většinou praktikuje určitý typ lidí.

„Oni mají pocit, že mají na tu vlnu nárok a já to do určitý míry jako i chápu. Prostě je to jejich home break. Jezděj tam celý život, jezděj tam prostě 10, 15, 20, 30 let. Najednou jako jim tam jezdí úplně random⁴⁵ lidi, který si tam přejeli na dovču jakoby surfování moc nerozumí. Já si vlastně myslím, že to do určitý míry i oprávněný víš? Prostě není to černobílý, že prostě lokalismus je špatně. Já si myslím, že my bychom to jako měli respektovat do určitý míry.“ (Rozhovor s Petrou, 3. 5. 2023)

Další zajímavý pohled na důvod k lokalismu představuje opět Jan. Podle něj existuje v surfingu takzvaný „mýtus jedné vlny“. Jan se tedy opět dostává k vzorci 1 surfař a 1 vlna. Tento vzorec zmiňují jak lokálové, praktikující lokalismus, tak i surfaři, vůči, kterým je praktikován. Surfing je podle nich sport pro jednotlivce, kde je navíc pouze jedna vlna. To se může zdát nesmyslné, jelikož v oceánu je vln celá spousta. V této teorii však surfaře pohání vpřed vidina pouze té jedné dokonalé vlny. Takovou vidinu ohrožují však všichni ostatní surfaři, kteří ji mohou potenciálně sjet místo nás. Surfař se tedy snaží celý život tuto dokonalou vlnu najít a sám ji sjet. Hledá ji i přes všechny okolnosti, které jdou proti němu. I za cenu toho, že by měl o vlnu doslova bojovat s jiným surfařem. Lokalismus by v tomto případě byl tedy jednou z praktik, jak cizím surfařům upřít přístup k potenciální dokonalé vlně. Ta by následně mohla být pouze pro místní, kteří ji pracně našli a střežili.

„Víš jako furt je to sport, kde je jedna vlna. Na tý může bejt jeden člověk a je to tak vžitý. Surfaři fungují na principu nějakého mýtu jedný perfektní vlny. Lovíš ji vlastně jako celý život a hledáš tu jednu prostě. Definice té jedné vlny je, že je to nějaká neuvěřitelná vlna, na nějakém spotu a ty ji jako sjedeš, nebo ne úplně. Tahlecta definice jako taky hrozně zhoubná, protože pak za tou jednou vlnou jakoby seš ochotnej jít přes mrtvoly. Někoho prostě ojetat nebo někoho podpádlovat. Místo toho, aby se třeba jezdilo tu vlnu ve víc lidech, prostě není až tak šilenej přečin, jak by mohl bej.“ (Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)

Dalším častým důvodem se stávají právě i surfařské školy, kde začátečník ohrožuje nebo překáží zkušenému místnímu surfaři. Podle Ondřeje se však stává, že i lokál nerespektuje základní pravidla surfingu a praktikuje tím právě lokalismus.

„Ty lokálové maj takovej pocit, že mají třeba přednost na tom svým domácím spotu. Pak ale jakoby nerespektují ty obecný pravidla surfingu. Kdo je na peaku⁴⁶, ten má přednost. Nebo že když dosurfuješ, tak se zařadíš na rameno a postupně se posouváš k tomu peaku, abys tam mohl jet. No a lokálové kolikrát dělají to, že prostě jakoby to přeplavou a jdou rovnou znova na ten peak a vlastně se točej. No dobře jsou jakoby doma...“ (Rozhovor s Ondřejem, 12. 9. 2023)

Jako další možný důvod lokalismus Jan představuje svou myšlenku rasismu a kolonizace v surfingu. V tomto důvodu jde o minulou kolonizaci, která má následky dosud. V tomto případě by lokalismus představoval jistou pomstu za tehdejší kolonizaci surfingu na Havaji. Takový důvod představil Jan.

⁴⁵ Random – přeloženo: náhodný

⁴⁶ Peak – Ta část vlny, která se jako první láme a přepadává. Zároveň je to také to nejvyšší místo na vlně.

„Mně se hrozně líbí jakoby trošku bodat do té iluze toho, jak je ten surfing krásnej a magickej. Protože když do toho zabředneš tak to tak vůbec není. Je to rasismus strašněj. Jak jsme si to jako běloši přivlastnili. Ty spoty i ten sport jako takovej, kterej vznikl na Havaji a pak v Austrálii.“ (Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)

Havaj zmínila i Anežka, když se pokusila zasadit surfing do prostřední, ze kterého se zrodil. Havaj reflektovala jako mekkou celého surfingu a tím pádem jeho jádrem. Samotnou kolonizaci surfingu, o které mluvil Jan nezmiňuje.

„Havaj je prostě můj sen, jednou tam odjet a třeba se tam i přestěhovat. Ale tam je jako brutální lokalismus. Tam prostě fungují normálně i surfařský gangy. Není to tam úplně prdel. Myslím si, že i možná většina z nás, kteří mají tenhle sen, vlastně bude odjíždět hrozně zklamaná. Nevím, jestli vlastně najdeš spot, kde by sis mohla dovolit si zasurfovat, a to fakt jako dobře, aniž by na tebe měl někdo poznámku.“ (Rozhovor s Anežkou, 8. 2. 2023)

Doptávám se jí, proč tam panuje tak silný lokalismus. Anežka mi vysvětluje, že právě proto, že je Havaj mekkou surfingu znamená to, že si ho místní budou usilovně bránit.

„To je taková mekka surfingu, tam to všechno začalo. To je, jak kdyby sis za barákem postavila hřiště. Celej život si na něm hrála a pak přišlo 20 dětí a totálně ti ho zdevastovali. Takže já to jako chápu. Všichni sledujeme na Instagramu videa holek, jak tam jezdí na těch longboardech krásný dlouhý vlny. Ale pak když tam ve výsledku s tím longem přijedeš tak si třeba ani neškrtněš. Jsou spoty, kde si asi škrtněš, protože si to místo vybojuješ ale třeba ti řeknou, že: „Sis sjela jednu vlnu, tak stačí a běž.“ Jeden můj známej tam byl a vyprávěl, že dojel právě na nějaký spot a vytáhl prkno z auta a týpek mu řekl: „Hele, tady to ani nezkoušej to akorát dostaneš jako po držce.“ (Rozhovor s Anežkou, 8. 2. 2023)

4.2.4. Prevence lokalismu

Nazer píše, že se v surfingu očekává dodržování určitého respektu mezi surfaři, ale i k přírodě. Protože však pravidla základní surfařské etikety nejsou nijak celistvě sepsaná, nelze snadno vymáhat jejich dodržování. Někteří surfaři však dle svého názoru nechodí surfovat, aby se podřizovali ostatním surfařům a projevovali jim respekt. (Nazer, 2004)

Nyní se tedy pokusím vysvětlit, co reflektují čeští surfaři, jako cestu k lepším vztahům s lokály. Pokusím se vysvětlit, jak jednájí, když se dostanou do centra lokalismu, případně co dělají, aby mu předešli.

Jako cesta k lepšímu vztahu s lokály může být reflektováno trávení delší doby na lokálním místě, ke kterému se má cizí surfař chovat s pokorou a respektem. Postupně tak začne stoupat po pomyslné hierarchické příčce. Walker píše, že s hierarchickým uspořádáním spotu se musíme seznámit dřív, než začneme na line-upu chytat vlny. Následně ji cizí surfař musí ve vodě respektovat a samotný respekt stále projevovat i lokálům. (Walker, 2011)

„Přijde mi, že čím dýl seš na nějakým spotu, tím větší respekt máš. Skamarádiš se tam s nima a v té hierarchii jsi na vyšší příčce. Cesta k dobrým vztahům je přes komunikaci, otevřenost, chodit tam často, zdravit... Tak do tejdne až do dvou se s tebou začnou bavit. Bejt pokornej, mít respekt a chodit tam třeba i na špatný podmínky a bejt hodně přítomnej v tom okamžiku.“ (Rozhovor s Eliškou, 3. 6. 2023)

Důležitost hierarchie zmiňují i další informátoři. Sami se jí snaží dodržovat, aby místní surfaři měli stále dostatečný prostor. Takové jednání lze nejspíš chápat také jako projev respektu vůči lokálním pravidlům.

„Na line-upu jsou fakt jako role, který se opakují. Je tam ten, kdo jezdí nejvíc. Tenhle člověk může bejt buď v poho, že tam ostatní nechává. Nebo není v poho, že jim vlastně dokazuje, že oni jsou jako níž než on. Může tam bejt začátečník, kterej tam jenom sedí. Bojí se celou dobu jet vlnu a vlastně to tam jenom prosedí. Může tam být začátečníky, kterej si naopak o sobě strašně myslí. Všem to pak dropuje a většinou dostane prostě po držce. Já jsem prostě ta, co se radši drží stranou a není nikomu v cestě.“ (Rozhovor s Klárou, 18. 3. 2024)

Klára navíc na hierarchii navazuje tvrzením, že na line-upu fungovala již dávno. Podle Kláry tomu tak bylo alespoň na Havaji.

„Vlastně surfing pochází prostě z Havaje. Ty kmene užívaly surfing jako za jejich takovej národní sport. Oni si v tom surfingu i určovali dominanci. Oni se v tom jakoby přeli. Ten, kdo byl v té hierarchii kmene jako lepší, tak ten měl lepší pozici potom i na tom line-upu.“ (Rozhovor s Klárou, 18. 3. 2023)

Nyní se již pokusím objasnit samotné předcházení lokalismu skrze jednání českých surfařů. Klára se po hierarchii dále vyjadřuje, jaké praktiky vykonává, aby zachovala pohodovou atmosféru na line-upu. Dává si záležet, aby lokálové neměli důvod konfliktu, ze kterého by ona vzešla jako poražená, protože by musela lokální spot opustit. Takové preventivní jednání je velice podobné tomu, které v rozhovoru představila Anežka. Anežka i Klára si podle Nazera nechávají „...diktovat tempo surfingu...“ (Nazer, 2004)

„Když vidím, že ten člověk je lokál, nebo když tam nějaká skupinka lokálů. Vím, že dobře surfují, tak se prostě jakoby ponižuju skrze jejich surfing. Rozhodně jim nechci jako vzít žádnou vlnu. Nechci jim překážet a nechci prostě, aby vznikl jakýkoliv konflikt. Jsem vlastně úplně v pohodě s tím, že mám místo na tom lineupu, který není tak dobrý a nechoděj tam třeba tak často vlny. Sem jako mnohem pokornější k těm lokálním jako takovým prostě.“ (Rozhovor s Klárou, 18. 3. 2023)

Podle Ondřeje by lokalismu mohlo zmírnit vzájemní pochopení obou stran. Na jedné straně podle něj stojí lokálové, kteří jsou frustrovaní z neustále přeplněných line-upů. Na straně druhé jsou nelokální surfaři, kteří nemají oceán a rádi by někde surfovali. Podle Ondřeje by celou situaci ulehčila zdrženlivost cizích surfařů, kteří by se spokojili s nedokonalými vlnami. Zároveň by se následně na místo vraceli a budovali si na line-upu vztahy. Kromě sledování podmínek a vln je také důležité podle Ondřeje sledovat aktuální náladu na line-upu.

„Myslím si, že by člověk měl strávit nějaký čas tím, než do té vody vleze. Pak by měl člověk strávit nějaký čas tím, že si nastuduje tu situaci ze břehu. To, jak ten spot funguje. Zvolit si jako vhodné podmínky na svůj level. Protože velmi často je problém to, že člověk

vleze do podmínek, kde nemá co dělat. No a potom vlastně když tam jde, tak začít jakoby za mě někde na straně, na ramenu⁴⁷. Prostě za tou impact zónu⁴⁸ těch vln. Znova se podívat tentokrát z vody, jak to chodí, kde se to láme. Zkusit brát spíš jako takový ty leftovers⁴⁹, takový ty prostě ne úplně ty hlavní vlny. Takhle udělat třeba jednu session a druhou, třetí den se tam vrátit a postupně se jakoby posouvat blíž a blíž na ten hlavní peak. Samozřejmě záleží, jak člověk odhadne i kde je ve vodě, jaká nálada.“ (Rozhovor s Ondřejem, 12. 9. 2023)

Petra zaujímá ve vyjednávání si vyšší pozice v hierarchii mezi surfaři jedinečnou taktiku. Předchází samotnému lokalismu již v momentě, kdy by ani neměl šanci vzniknout. Seznámí se s lokálními surfaři a snaží se s nimi spřátelit ještě než dopádluje na line-up. Petra také během rozhovoru příkládá velkou váhu naučit se základní fráze v lokálním jazyce. Má za to, že pozdrav, poděkování a omluva v lokálním jazyce lokály mnohem více přesvědčí o tom, že si ne jejich line-upu zasloužíte být.

„Jak cestuju sama, tak si většinou najdu nějaký lokální kámoše a ze začátku surfuju s nima. Nemusí to bejt přímo jako lokálové – lokálové sto procentně. Jsou to třeba nějaký expati⁵⁰, co tam žijou. Fakt dost často i ty lokálové, se kterejma já pak surfuju, tak jsou úplně v pohodě, protože oni mě jakoby automaticky vezmou mezi sebe. Nikdo si na mě prostě jako nedovolí jo... A ale hrozně jakoby záleží na tom, kam jedeš jo.“ (Rozhovor s Petrou, 3. 5. 2023)

O výsledku udržování si dobrých vztahů s lokály se přesvědčil Ondřej. Díky spřátelení se s Portugalským surfařem měl možnost surfovat na místním secret spotu. Takové spoty jsou vzácné a jak je podle názvu zřejmé, jejich poloha se běžně nesdílí. Pokud cizího surfaře na secret spot zavede místní surfař je cizímu surfaři opravdu ctí. Ondřej mi sděluje zrovna situaci z Portugalska, které je lokalismem velice zasaženo. Proto je velice zajímavé, že i tam ke sdílení secret spotů s nelokály dochází.

„Když najdeš nějakou takovouhle sport, kde není moc lidí, tak si to většinou necháváš jako tajemství, nepostuješ to ven. To se ale stává málokdy, je to velmi vzácný takové spoty, ale jde to. Třeba zrovna v Portugalsku, mi jeden právě z lokálů ukázal spot, kterej je takovej, jako místňáček. Tam většinou můžeš jenom s někým, kdo je tam jako zavedený v uvozovkách. Není to tak, že by tam někdo jako hlídal, ale cejtíš to tam pak no. Snažíš se tam bejt tak, abych jim co nejmíň vadil no. Abych jim jakoby nebral vlny, abys bral vlny, co by si stejně nevzali.“ (Rozhovor s Ondřejem, 12. 9. 2023)

Naprostě odlišný nápad však napadá Jana, kterého předcházení lokalismu velice zajímá. Přichází s myšlenkou, kterou by se lokalismu předešlo, ale cizí surfaři by si i tak zasurfovali na krásných vlnách. Další výhodou této myšlenky by byly poloprázdné line-upy, jelikož takové surfování není stále tak oblíbené. Surfařům jsou již dobře známé surfové destinace, které bychom zařadili na světové strany: jih, východ a možná i západ. Jedna světová strana nám ale chybí – sever. Jan zmiňuje, že se stále zapomíná na země na severu, ve kterých jsou také krásné vlny. Tímto by došlo k utlumení náporu na tak dobře známé line-upy. Můžeme předpokládat, že tím by se agresivní chování lokálů opět zmírnilo.

⁴⁷ *Rameno* – Výraz pro část vlny, která ztrácí již svou strmost. Od peaku se postupně mění v rovnou vodní hladinu.

⁴⁸ *Impact zóna* – Výraz pro prostor, kam dopadá špička vlny

⁴⁹ *Leftovers* – Slangový výraz pro vlny, které projdou line-upem, ale žádný surfař na nich nejede. Jsou tím pádem volné. Často to bývají vlny, které se zpočátku surfařům nelíbí, a proto si je nevolí pro jízdu.

⁵⁰ *Expats* – Označení pro osobu, která po delší dobu žije v zahraničí. Zároveň tam cestuje nebo pracuje.

Napadá mně však, zda by se brzy line-upy na severu nepotýkaly s nám již dobře známým scénářem. Domnívám se, že by bylo nejspíš otázkou času, kdy by se line-upy začali plnit i na severu.

„Protože vlastně jezdíme furt na ty samé spoty a zasíráme je. Přitom se dá prostě Norsko nebo Irsko. Vlastně strašná spousta pobřeží, která nám je dostupná a my tam ještě z nějakého důvodu nejezdíme. A to si myslím, že taky jakože cold water surfing⁵¹ půjde ruku v ruce s tím, jak jsou přečpané ty pláže. Víc a víc lidí to bude hnát někam víc na sever nebo do té Afriky.“ (Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)

Poslední možností, se kterou přichází dva informátoři – Jan i Ondřej. Takovým řešením je zamezení přístupu surfařům, o kterých bychom tak rozhodli. V tomto případě bychom vlastně nijak lokalismus neuhasínali. Naopak bychom ho svých způsobem regulovaně podporovali. Omezením přístupu na line-upy by došlo k regulaci počtu osob na line-upech a tím pádem by se eskalující nálada lokálů mohla snížit. Podobné řešení jsem nastínila již v teorii Nazera, který ale představuje lokalismus vázaný na placení určitých poplatků. K takovému druhu lokalismu dochází v momentě, kdy se na místě nachází omezené množství spotů. Vlastníci nemovitostí či hosté mají tedy privilegium surfovat na soukromé vlně. (Nazer, 2004)

„Mohly by vzniknout na všech plážích turnikety. A budeš mít normálně jakoby isica, kde budou mít lokálové samozřejmě lepší ceny. Ještě k tomu bude jakoby na line-upech jezdit prostě nějaký vymahač, jako revizor prostě a budeš se takhle prokazovat. Tak to mi přijde vtipný, ale dovedu si prostě představit, že by se ty nějaký pláže mohly znepřístupnit.“ (Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)

Jana tato představa na jednu stranu rozesmála, dovede si ji však jak sám řekl představit. Dosud nebyly během rozhovorů Jan a Ondřej společně v místnosti, avšak v tomto bodě se náš rozhovor s Janem chýlil ke konci a přidal se k této diskusi i Ondřej. Ten si již takové zamezení přístupu dokáže dokonce představit na konkrétních místech.

„V budoucnu třeba budou takový ty pasy. Prostě budeš mít třeba hotelový resort, kterej bude mít svoji soukromou vlnu a ty na ní budeš moct bejt jenom, pokud budeš součástí toho hotelu. Takhle to může fungovat na Bali už před tím Hiltonem. Tam můžou říct hele prostě tady bude uzavřená pláž a ta vlna bude jenom pro hosty.“ (Rozhovor s Ondřejem, 12. 9. 2023)

Ondřeje napadá dokonce ještě poslední řešení naplněných line-upů. Řešením by podle něj mohlo být rozšíření umělých vln. Na těch je surfaři umožněno dostatečně trénovat. Mimo vlny na řece existují wave pooly.⁵² Ondřej mi sděluje, že by českému surfingu opravdu pomohlo, kdyby wave pool měl.

„V tom v tu chvíli bychom měli vlastní lokální spot. No ale tam je to bez lokalismu, protože každej má svoji řadu. Tam to funguje že máš sety po 10 vlnách a je vás 20 a jede se v radě za sebou. Jak prostě ve frontě v jídelně. Takže jdeš, když je na tebe řada, napádluješ si

⁵¹ Cold water surfing – Surfing ve studené vodě, takové označení se používá pro surfování například na Baltě. K takovému surfingu je potřeba speciální vybavení.

⁵² Wave pool – Jedná se obrovský bazén, který je doplněn o zařízení, které v něm vytváří vlny. Na těchto vlnách surfaři mohou surfovat. Jedná se o aktivitu, která je surfingu v oceánu blíží, než surfing na řece.

a odjedeš si vlnu. Když to nedáš, máš ještě 1 pokus, pak prostě jedeš na konec řady.“
(Rozhovor s Ondřejem, 12. 9. 2023)

4.3.1. Okolnosti ovlivňují lokalismus

4.3.2. Kook a soul surfař v praxi

Surfaři mezi sebou pozorují, jak velkou míru oddanosti věnují surfingu. Pokud je surfař surfingu opravdu oddaný a jeho vztah k němu je primárně duševní nikoli materiální je považován za soul surfaře. Pokud však svým jednáním negativně ovlivňuje jméno surfingu, nebo porušuje zásady surfingu je označen za kooka. (Warshaw, 2005)

V rozhovoru s Petrou se dostává k rozdělení surfařů, podle typu a ihned zmiňuje soul surfaře. Petra si myslím, že tohoto typu surfaře se praktikování lokalismus většinou netýká. Nepřirazuje ho však ani k opaku soul surfaře, kterým by byl v teorii kook. Praktikování lokalismu má na svědomí podle Petry lokální surfař, který si místo přivlastňuje a vymáhá si ho svým egem. Surfařovo ego již zmiňovala také Klára, která jeho pomocí také lokalismus reflektovala.

„Hodně je rozdíl jako mezi těma soul surfařema, který jsou takový prostě trošku éterický, boho, nic moc neřeší a mezi těma lidma, který to třeba berou prostě fakt jenom jako kompetitivní sport. Mně přijde, že jako lokalismus je to typické prostě u takovejch jako namachrovanéj týpků, jako lokálních frajerů. Ty na tom spotu prostě jako jezďej odjakživa. Nemají nic jinýho, neznaj nic jinýho a je to jejich prostě teritorium.“ (Rozhovor s Petrou, 3. 5. 2023)

Během vyhledávání dalších informací o kookích a soul surfařích jsem si vzpomněla na jeden instagramový profil, který je surfařům známý po celém světě. Jednalo se o profil s názvem „*Kook of the day*“. K roku 2024 jej sledovalo 184 tisíc lidí. Tento účet nesloužil k ničemu jinému, než k přidávání videí či fotografií surfařů, kteří se chovají jako kookové.

21. 11. 2023 účet přidal nové video, které vyobrazuje aktuálně přeplněný surf spot Imsouane v Maroku. Screenshot příspěvku jsem umístila do přílohy, která se nachází na konci této práce. Spolu s ním jsem do přílohy umístila i svou fotografii spotu Imsouane. Kook of the day toto video nazvali „*Paddle out for the death of surfing*“⁵³. V posledních letech se toto místo stalo velice oblíbeným spotem pro začátečníky v surfingu. Důvodem, proč je tak oblíbené jsou perfektní, a hlavně do šířky dlouhé vlny vhodné pro začátečníky. Právě na tento boom oblíbenosti místa naráží i instagramový příspěvek. Na krátkém videu lze vidět pláž i line-up praskající ve švech pod náporem surfařů s pěnovými prkny. Mezi surfaři pěnové prkno neboli pěňák vyvolává ihned pocit, že jeho majitel bude začátečník. Důvodem je, že právě s pěňákem surfař začíná svou cestu ve výuce surfingu. Dále si ve videu můžeme všimnout, že většina skupinek lidí navíc patří nejspíš do různých surfových škol. Takové počínání lokálové na svých domácích spotech velice neradi vidí. Surfová škola je dost často

⁵³ „*Paddle out for the death of surfing*“ – přeloženo: „*Pádlování si pro smrt surfingu*“

naprosto naplněna žáky a nemá dostatečné množství instruktorů. Situace ve vodě často vypadá tak, že 20 zmatených žáků si jezdí prkny po hlavách, vjedou nebezpečně před prkno zkušenému surfaři nebo se nechají odtáhnout vodním proudem. Není tedy překvapením, že samotné komentáře pod videem nebyly pozitivní. „*I reallyyyyyy am sick at what's happened to surfing. I remember the days when surfing was a "lifestyle" a way to be one with the ocean, not a summer lesson, a day of pushing people into waves, or a babysitting camp. Call me old (I'm good with that!), call me someone who thinks they own the waves (I don't care!) BUT, those surf days where u knew everyone in the water r gone....forever!*“⁵⁴ (21. 11. 2023, uživatel: surfersusie66) Uživatelka Surfersusie tedy kritizuje novodobou podobu surfingu. Vzpomíná na dobu, kdy se surfaři na line-upu znali navzájem a surfing nebyl pouze letními lekciemi. Frází „...*a day of pushing people into waves*...“ nejspíš chce naznačit praktiku právě instruktorů surfových škol, kdy strkají ležící žáky na prknech do vlny. Tato praktika se využívá, pokud nemá surfař dostatečnou sílu na rychlé pádlování, aby nabral potřebnou rychlost ke správnému chycení vlny. Ale právě pádlování je na surfingu velice důležitou dovedností. Strkání do vln je tedy mezi surfaři opravdu velice kritizováno. I během mého terénního výzkumu v Maroku to bylo jednou z hlavních věcí, která byla místním instruktorům Čechy vytýkána. Zajímavá je však také část „...*call me someone who thinks they own the waves (I don't care!) ...*“ Surfařka tedy dává najevo také svou jistou teritorialitu k vlastním spotům a zároveň ji na takovém obvinění nezáleží. Můžeme zde tedy spatřit první náznak začínajícího localismu v praxi. Další komentáře, které jsou určitě vhodné zmínit: „*Maaaaaan... If only I was a shark*“⁵⁵ (21. 11. 2023, uživatel: bryanjaysmith), „*Is this AI?*“⁵⁶ (21. 11. 2023, uživatel: freeandcunning), „*So glad I had the 70s and 80s*“⁵⁷ (21. 11. 2023, uživatel: bementdavid). Znechucení z přeplněných surf spotů je tedy značné.

Důvodem, proč o něm mluvím v minulém čase, je že zhruba na konci dubna 2024 byl tento účet Instagramem suspendován. Již v květnu autoři založili náhradní účet, který však na své zdi nemá příspěvky původního účtu. Důvodem proč se o tomto účtu zmiňuji jsou velice zajímavé protipóly, kterých jsem si v posledních letech všimla. Již jsem se zmínila o lokálech, kteří si nechávají tetovat na tělo nápisy „*Locals only*“ nyní tento zajímavý fenomén propojím právě s účtem Kook of the day. Tento instagramový účet totiž nepřidává pouze videa a fotky surfařů, kteří si nasadili neopren obráceně nebo přeplněným plážím. Několik příspěvků se věnuje právě i lokálům a jejich teritoriálním tetováním. Centrem posměchu jsou právě tito lokálové, kteří se opalují na pláži s tetováním na zádech, které hlásá, že pláž je pouze pro ně. Screenshot tohoto konkrétního příspěvku přikládám do přílohy na konci své bakalářské práce, jako Obr. č. 1. Komentáře pod takovou fotografií se také pohybují převážně v mezích humoru: „*But what happens if he travels to a different surf break? Then his is no longer a local? Does he plan on never leaving his home breaks? So many questions...*“⁵⁸ (uživatel:

⁵⁴ „*I reallyyyyyy am sick at what's happened to surfing. I remember the days when surfing was a "lifestyle" a way to be one with the ocean, not a summer lesson, a day of pushing people into waves, or a babysitting camp. Call me old (I'm good with that!), call me someone who thinks they own the waves (I don't care!) BUT, those surf days where u knew everyone in the water r gone....forever!*“ - přeloženo: „*Je mi vážně špatně, z toho co se surfingu stalo. Pamatuji si dny, kdy surfing byl životní styl, způsob, jak být za jedno s oceánem. Nikoli pouze letní lekce, dny, kdy se lidi strkají do vln, nebo campy, na hlídání dětí. Říkejte, že jsem stará (jsem s tím v pohodě!), nazývejte mě někým, kdo si myslí, že vlastní tyhle vlny (je mi to jedno!). ALE, tyhle surfařské dny, kdy jste každého ve vodě znali jsou pryč....navždy!*“

⁵⁵ „*Maaaaan... If only I was a shark*“ – přeloženo: „*Pane jo...kdybych byl jenom žralok*“

⁵⁶ „*Is this AI?*“ – přeloženo: „*To je umělá inteligence?*“

⁵⁷ „*So glad I had the 70s and 80s*“ – přeloženo: „*Jsem rád, že jsem měl 70 a 80 léta.*“

⁵⁸ „*But what happens if he travels to a different surf break? Then his is no longer a local? Does he plan on never leaving his home breaks? So many questions...*“ – přeloženo: „*Co se stane, když cestuje na jiný surfařský spot? Pak již není lokál? Plánuje snad nikdy neopustit svůj domácí spot? Tolik otázek...*“

mauimerman, 19. 11. 2021) Další komentář hovoří krátce pouze: „*What a KOOOOOOOOK*“⁵⁹ (uživatel: brenttskii, 19. 11. 2021) „*Gonna be awkward when he's the tourist*“⁶⁰ (uživatel: chrispybaguette109, 19. 11. 2021) Komentující se poměrně shodují tedy v postřehu, co asi takové tetování způsobí, pokud se člověk vydá surfovat na cizí spot, kde ho nikdo nebude znát. Znamená to snad, že se rozhodl nikdy svůj spot neopustit a nevydat se ničí jiný? Na instagramovém účtu existují tedy 2 protipóly kooka. Jeden je reprezentován klasickým začátečníkem, který má například neopren a špatně nasazené finy na prkně. Druhým je však lokál s teritoriálním tetováním na zádech.

Účet *Kook of the day* však není jediný profil, který se zesměšňování kooků věnuje. Čeští surfaři takovou množnost nenechávají náhodě a založili si vlastní instagrameový účet pod názvem „*Vasek of the day*“. Tento profil Instagram stále nesuspendoval. Vašek je českou náhradou pro označení kook. Představuje tedy vyobrazení kooka, jak ho však reflektují čeští surfaři. Příspěvky se totiž netýkají pouze české surfové scény. Přijde mi však zajímavé, že v žádném příspěvku dosud nebyl zveřejněn žádný příspěvek odkazující na lokály. Tím se tedy tyto profily od sebe liší. Čeští surfaři skrze tento profil nijak lokalismus nereflektují. Jejich příspěvky se primárně věnují špatně nasazeným finám na prkně nebo komerčnímu focení, které se snaží lidi zaujmout exotizací surfingu.

4.3.3. Gender

V teoretické části jsem se již zmínila o tom, že gender byl v historii surfingu jedním z rozhodujících faktorů, zda mohla daná osoba surfovat. (Kempton, 2021) Během svého výzkumu jsem však zjistila, že otázka genderu v surfingu není pouze otázkou minulosti, kdy bylo ženám surfování zakazováno. Gender je důležitou součástí i dnešního surfingu, jelikož se stále jedná o rozhodující faktor.

Díky technice sněhové koule se dostávám 4. 5. 2023 k rozhovoru s Marií, která mi dokázala představit opět rozdílný pohled na lokalismus. Během rozhovoru se několikrát zmiňuje, že na lokální spot by nikdy nešla bez instruktora. Následně zmiňuje důležitý aspekt, který v lokalismu podle ní hraje roli, je jím gender. Marie gender reflektuje jako něco, co ovlivňuje míru praktikování lokalismu. V její první úvaze hraje femininní gender pozitivní roli v umírnění lokalismu. V Mariině teorii má žena menší šanci být lokalismem ohrožena.

„Pojďme si taky upřímně říct, že oni taky chtějí miň ublížit holce. Neříkám, že jsi v bezpečí, oni se o tebe nepostarají, kdyby se ti něco stalo, oni tě tam nebudou moc zachraňovat.“ (Rozhovor s Marií, 4. 5. 2023)

Marie však pokračuje následně druhým případem, kdy v její zkušenosti femininní gender sehrál negativní roli. Způsobil totiž sexuální obtěžování, které vůči ní praktikoval mladý místní surfař. Sama Marie však toto sexuální obtěžování nechce přímo označovat za praktiku lokalismu. Takové konkrétní jednání by se však za praktiku lokalismu mohlo označit. Sexuálním obtěžováním lokál může cizího surfaře/surfařku z místa odrazovat. Lze však vidět i na tomto příkladě, že gender v surfingu hraje markantní roli, i když si to z počátku surfaři neuvědomují.

⁵⁹ „*What a KOOOOOOOOK*“ – přeloženo: „*Jaký to KOOOOOOOOK*“

⁶⁰ „*Gonna be awkward when he's the tourist*“ – přeloženo: „*To bude divné, když bude sám turistou*“

„Stalo se mi ale třeba to, že chlapec u kterýho nedokážu odhadnout věk, třeba 13 nebo 15. Uměl velmi dobře surfovat a uměl výborně pádlovat. Vždycky za mnou připlaval a šáhl mi mezi nohy nebo mi sáhl na prso nebo tak něco. A teď člověk vůbec neví, co má dělat, protože to je zároveň dítě. Ale já nevím, kde ten lokalismus začíná a kde končí... Ale je to to, že prostě ti místňáci znepríjemňují ten zážitek a chtěj tě vyhnat tak já nevím co všechno to je.“ (Rozhovor s Marií, 4. 5. 2023)

O dalších případech, kde již gender přímo souvisí s lokalismem mi pověděla Anežka. Sdělila mi, že si nemyslí že by lokalismus výrazně postihoval ženy. Anežka gender v lokalismu vysvětluje na dvou rovinách. První rovinu představuje umírnění lokalismu z důvodu, že je surfařka žena. Podle Anežky v takovém případě lokalismus slábne a lokálové se nesnaží surfařku fyzicky napadat. Druhou rovinu představuje prevence, kterou gender v surfingu může představovat. Samotný gender v tomto případě je tedy důvodem, proč se ženy nechtějí bezmyšlenkovitě vrhnout do potenciální nebezpečné situace.

„Ale my holky v tomhle máme brutální výhodu. Na kluky bejvaj fakt agresivní, ale na holky je to takovýto „hele seš pěkná, ale odpádluj jo“ My jako holky jsme navíc na sebe hodně opatrný, nejdeme do ničeho, u čeho si nejsme jistý.“ (Rozhovor s Anežkou, 8. 2. 2023)

Konkrétní situaci, jak vypadá uplatňování rozdílného přístupu, dle genderu, mi sdělil Jan. Zmiňuje konkrétní zážitek z Portugalska. Dozvídám se, že se zde uplatňuje také dvojí přístup dle genderu. Jan mi vypráví o spotu, který byl přeplněný zhruba 200 surfaři a nikdo z nich si pohodlně nezaježdil. I přes to se místní surfaři pokoušeli regulovat dodržování pravidel a uplatňovat střední lokalismus. To však podle Jana platilo pouze pro muže. Vůči ženám se místní surfaři chovali velkoryse a často jim dokonce odpouštěli jejich prohřešky.

„A jakoby za ten svůj prohřešek jdeš ven prostě. Holka naopak prostě úsměvy a jakoby i třeba rada, jak to udělat líp. Mě tam někdo vyhnal prostě, nebo mě seřval, ale tam jsem na něj řval i zpátky. To jsem byl docela pyšnej, ale nerozuměli jsme si, takže jsme na sebe jen pořvávali. Hned po chvíli prostě ten samej týpek tam s Klárou, prostě hezkou holkou, jako pokecá a poradí vš co. A přitom jsme dělali úplně všichni stejný, prostě kraviny.“ (Rozhovor s Janem, 12. 9. 2023)

Poslední pohled na femininní gender v surfingu mi představila Klára, která ho během vyprávění začala reflektovat z naopak jako nevýhodu v lokalismu. Klára v tomto konkrétním případě reflektuje femininní gender, jako nevýhodu, se kterou musela čelit agresivnímu surfaři.

„Když jsem byla v prosinci na Bali tak mě týpeček vyhazoval z vody, říkal, že tam nemám co dělat. Ale prostě byl bílej, úplně úplně přetřenej krémem. Takovej prostě dědek, kterej jezdil na větším prkně než já. Bylo slyšet, že to je nějaký prostě Němec. Pak jsme tam měla kamarády, kteří se mě ještě zastali. On vlastně zmlknul, až když zjistili, že tam nejsem sama holka, ale mám tam nějaký kluky. Přesně jakoby na holku se povýšil, ale když tam byla nějaká skupina kluků, tak zmlknul.“ (Rozhovor s Klárou, 18. 3. 2024)

Záměrně jsem zvolila tento případ, kdy lokalismus však nepraktikuje lokál. Podle Kláry nejspíš šlo o Němce, který si místní spot hlídal aplikováním lokalismu. Právě lokalismu, který je praktikován nelokály se věnuji v další části.

4.3.4. Lokalismus nelokálů

Během rozhovorů jsem se několikrát setkala s odkloněním tématu lokalismu místních surfařů k praktikování lokalismu nemístními surfaři. Ti se podle informátorů na místě pohybují delší dobu a budují si tak silnější vztah k místu. Takový surfař, který se místě začal žít, nebo je zde pouze za účelem cestování a na místě se zdržuje několik měsíců, má pocit, že by měl místo svým způsobem chránit. Takový surfař si začíná místo nárokovat podobně jako lokálové. Půjde mi to velice zajímavé, i když se zde surfař nenarodil nebo zde nemá rodinu, i tak k místu natolik tíhne a snaží si ho lokalizovat. Takovému tématu by bylo vhodné se věnovat více do hloubky a možná jej začít i počítat mezi druhy lokalismu. K širšímu rozpracování tohoto druhu se však ve své bakalářské práci věnovat nebudu. Sdělím však, jaké zkušenosti s tímto lokalismem měli moji informátoři a jak ho reflektují.

Již v předchozí citaci Klára představuje konkrétní případ z Bali, kdy ji nemístní surfař vyháněl z vody. Klára lokalismus nemístních surfařů již reflektuje jako jeden z druhů lokalismu. Reflektuje ho dokonce jako ten nejhorší. Navíc zdůrazňuje, že takovému surfaři rozhodně respekt vyjadřovat nebude. Je tedy zajímavé, že předem předpokládá, že nelokální surfaři uplatňující lokalismus také vyžadují respekt. Respekt si podle Kláry zaslouží pouze lokální surfaři.

„Ale zase existuje prostě rozdíl mezi lokálama a lidma, co si hrajou na lokály. Mám zkušenost z Bali, že vlastně tam hodně jsou line-upy obsypaný lidmi, kteří nejsou lokálové. Často jsou to Rusové nebo takový jako random lidi a vlastně vytvářejí ti tam nepříjemnou náladu. Chovají se jak lokálové, ale nejsou právě. Prostě tohle je podle mě jakoby nejhorší druh. Já třeba jim nedávám respekt, protože vím, že to nejsou lokální. Ale oni si připadají, že to je jejich, protože tam třeba půl roku bydlej na tom Bali.“ (Rozhovor s Klárou, 18. 3. 2024)

„Hele ono je to docela přirozený, když na tom místě trávíš dost jako času. Když se třeba přestěhuješ na Bali a už seš tam třeba 2 roky a chodíš na ten spot každý den. Ale tady ty vyjížděči, který mají pocit, že tam prostě už je to takovej jejich second home, ani nemají jako takovou znalost těch lidí, který na tom line-upu jsou. Už mají pocit, že je to jejich. Tak ty bývají jako dementní...“ (Rozhovor s Klárou, 18. 3. 2024)

4.3.5. Lokalismus vázaný na geografické místo:

Podoba lokalismu se vždy odvíjí podle konkrétního místa, na kterém se zrovna projevuje. Je tedy velmi vhodné si nejprve zjistit, jakému lokalismu na místě můžeme čelit, než se na spot vypravíme. Předjdeme díky tomu možným nežádoucím situacím. Navíc budeme vědět, že se od nás, jako od cizích surfařů bude například očekávat značné projevení respektu. Během našeho pátrání se však také můžeme dozvědět, že spot, který jsme vybrali je nyní možné navštívit pouze pokud si zaplatíme permanentku. Může se tak stát, pokud již spot přináleží konkrétnímu hotelu. Ten může surfařům regulovat vstup, a kromě svých residentů nemusí nikoho jiného vpustit. Různost intenzity lokalismu během rozhovoru také zdůrazňuje Petra.

„Je to něco jiného prostě v Portugalsku, je to úplně něco jiného ve Španělsku, je to úplně něco jiného na jedné straně ostrova na Lomboku nebo na Bali prostě.“ (Rozhovor s Petrou, 3. 5. 2023)

Pokud je spot lokalismem velice závažně zasažen, stává se z něj spot pouze pro lokály. Nejedná se zároveň však o secret spot, jelikož o jeho existenci ví velké množství lidí. Jedná se pouze o spot, který je již znám jako spot lokálů. O takovém spotu se Petra také zmiňuje.

„V nějakých lokalitách jsou prostě spoty, na který všichni ví, že tam jezdí jenom lokálové. A tam jako cizí prostě nejedeš. Coxos, nevím, jestli se to tak fakt čte přesně, ale je to nad Ericeirou. Tam ti normálně jako turista nevleze podle mě. No to Portugalsko je takový hodně vyhrocený mě přijde. Jo, že v momentě, kdy jdeš třeba severně od Peniche, víš, jestli jsi tam byla... Tak tam je takovej spot Almagreira. Tak ještě severně jakoby nad tím, když jedeš, tak tam už se jako říká, že by tam člověk jít neměl.“ (Rozhovor s Petrou, 3. 5. 2023)

Mnoho surfařů při reflektování lokalismu odkazují na Portugalsko. Pro většinu představuje místo, kde lokalismus má až těžkou podobu. Najít v Portugalsku spot, který je bez lokalismu je náročné. Ondřej si také v prvních chvílích rozhovoru vzpomíná na setkání s lokalismem v Portugalsku. Označuje ho za nejsilnější lokalismus, co zažil. Ondřej za důvod pro lokalismus označuje narůstající množství surfařů, kteří navíc často nedodržují pravidla surfingu.

„Nejsilnější lokalismus jsem zažil v Portugalsku v Peniche, kde je jako celkem přirozeně dost silnej. Sjíždějí se tam totiž lidi z celé Evropy a ty lokálové pochopitelně na těch spotech, kde byli zvyklí být sami, najednou mají fakt jako strašný množství lidí. Kolikrát skoro nejsou vlny a stejně tam furt je spousta lidí. Takže samozřejmě jim to jakoby vadí. Jako nejsilnější projevy se tam dějou pravidelně. Někdo někomu dá ve vodě pěstí, protože mu jako přijde, že mu ohrožuje lidi v jeho škole, nebo že prostě mu dropne vlnu.“ (Rozhovor s Ondřejem, 12. 9. 2023)

Klára zmiňuje jako jediná line-up v Maroku, který však naopak vnímá jako nezasazený lokalismem. Důvodem je právě jejich navázanost na cestovní ruch, který by lokalismem mohli ztratit. To by následně mohlo mít velice negativní dopad.

„Ty lineupy se hodně lišej. Já mám třeba odlišnou zkušenost s line-upem v Maroku. Kde mi přijde že ty místňáci jsou vlastně hodně navázaný na cestovní ruch. Jsou vlastně rádi, že tam jsou ti cizinci. Když jsou prostě třeba dobré podmínky tak jsou prostě rádi, protože jsou tam lidi, kteří to neumějí. Jakoby jsou k nim hrozně hodní, otevření, mega je hypujou do vln a prostě nechávají jim vlny. Vytvářejí tam dobrou atmosféru a jakoby jsou k nim takový otevření. Jsou rádi, že tam ti cizinci jsou a přenášejí jim ty peníze. Prostě ten jako blahobyť. Takže třeba v Maroku může být celý line-up osypaný prostě místňákama, ale úplně tě hypujou, ať jedeš s nima vlnu.“ (Rozhovor s Klárou, 18. 3. 2024)

5. ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo zjistit a následně popsat, jak čeští surfaři reflektují fenomén lokalismu. Před výzkumem jsem si stanovila 3 základní výzkumné otázky, které jsem výzkumem zodpověděla. Etnografický výzkumem jsem realizovala v Maroku od 17. 2. 2023 do 24. 2. 2023. Prováděla jsem ho konkrétně ve skupině českých surfařů, kteří si zaplatili lekce, vybavení i ubytování u české surfové školy. Během této části výzkumu jsem však zjistila, že se jedná převážně o začátečníky, kteří se surfingem ještě nemají zkušenost. Tudíž se s lokalismem zatím nesešli. I přes to se několik zkušenějších českých surfařů během týdenního pobytu o lokalismu ve svých debatách zmínilo. Po návratu jsem se 7 informátory postupně uskutečnila polostrukturované rozhovory. Jednalo se již o zkušené české surfaře, kteří mi představili své rozdílné reflexe lokalismu a doplnili tak nezodpovězené výzkumné otázky.

Mnou stanovené výzkumné otázky zněly:

1. *Jak čeští surfaři reflektují lokalismus?*
2. *Jaké zkušenosti mají čeští surfaři s lokalismem a teritorialitou?*
3. *Jaké strategie čeští surfaři užívají, když čelí lokalismu?*

Nyní již postupně shrnu odpovědi, které jsem zjistila svým výzkumem a zmiňuji je i v průběhu mé práce.

V otázce reflexe lokalismu českými surfaři jsem došla k závěru, že jej reflektují mnoha odlišnými způsoby. První formou reflexe je jeho **odsouzení**. Během výzkumu v Maroku jsem zjistila, že někteří čeští surfaři lokalismus chápou jako silně teritoriální chování vůči cizincům. Zmiňovali konkrétní praktiky v Maroku, v rámci, kterých místní komunita odmítá uznávat zahraniční výuku surfing. Je tedy nutné, aby si zahraniční škola vždy najala místního učitele a svoje žáky mu na lekce předala. Tyto praktiky však někteří čeští surfaři odsuzují a vnímají je jako finanční obohacování se na cizincích. Finance hrají v rámci reflexe lokalismu některých českých surfařů velkou roli. Během diskuse jsem se dozvěděla, že místní surfaři nemají důvod cizinci vlnu nedropnout. Pokud by mu vlnu ponechali nijak je to finanční neobohatí – doslova „*z toho nic nemají*“. Během pobytu v Maroku jsem také zjistila, že se mezi českými surfaři sdílí zkušenost s lokalismem, která je taktéž vnímána negativně. Jedná se o to, že lokálové disponují vyšší hierarchickým postavením, vůči cizincům. Takové vyšší postavení často lokálům dává možnost nedodržovat pravidla a dropovat cizincům vlny, alespoň tak to sami lokálové reflektují, podle některých českých surfařů. Někteří zkušenější surfaři mi po návratu z Maroku také vysvětlili, že lokalismu odsuzují. Odsoudili konkrétně jeho agresivní podobu, která podle některých je nesprávnou cestu k dosažení jejich cíle. Dochází k ohrožování škol, fyzickému napadání, ničení majetku a slovním potyčkám. To vše je podle některých surfařů nevhodnou formou k dosažení prázdnějších line-upů.

Druhou reflexí je naopak **pochopení**. Někteří čeští surfaři se naopak shodují na tom, že pro lokalismus mají pochopení. V této reflexi ho chápou jako formu péče o svůj domácí spot. Skrze lokalismus místní surfaři mohou dohlížet na dodržování pravidel a regulovat počet surfařů. Někteří surfaři jej reflektují, jako jakousi oprávněnou frustraci z přeplněných line-upů. Chápou, že místní surfaři ke svému home breaku mají citové pouto. Celý svůj dosavadní život mohli na tomto konkrétním místě strávit, učili na něm své děti a sami se učili číst podmínky. Během několika let se však místo začíná naplňovat cizími surfaři, kteří mnohdy nedodržují pravidla a neprojevují místním surfařům respekt.

V některých reflexích se lokalismus projevuje jako dokonce **žádaný**. Lokálové jsou v tomto případě kolemjdoucími učiteli, kteří nováčkům často poradí. Zároveň mohou zamezit přístup nevhodně se chovajícím surfařům, kteří náladu na line-upu vyostřují. V takové reflexi by lokalismus představoval jakousi formu sdílené solidarity surfařů mezi sebou. V některých reflexích se dokonce cizí surfař jeví, jako nepříjemná překážka na spotu, jelikož na takový spot nemá dostatečné zkušenosti a dovednosti. Místní surfaři se ho pak pokouší formou lokalismu ze spotu vyloučit. Jeden z informátorů navíc surfing vnímá jako sobecké obohacení na úkor ostatních surfařů, kterým tak ubírá vln. V takovém případě je lokalismus řešením přeplněných spotů.

To, jestli pro lokalismus mají surfaři pochopení či nikoli se odvíjí od jeho samotné podoby, ale i od podoby surfového spotu. Některé spoty jsou podle českých surfařů obzvláště lokalismem hlídány, kvůli jejich perfektním vlnám a stále únosnému množství surfařů. Některé jsou naopak již tak známé, že jsou přenechány převážně začátečníkům. Takové spoty jsou z pravidla naprosto přeplněné. V takové reflexi by lokalismus představoval **kontrolu** – nad množstvím surfařů, dodržování pravidel a surfařského kodexu. Pokud se lokalismus projeví agresivní formou, většina českých surfařů pro něj pochopení nemá. I když samotní lokálové očekávají projevy respektu od cizích surfařů, i cizí surfaři očekávají projev respektu k nim samotným. Lokalismus reflektují tedy pozitivně, pokud je praktikován s úctou a respektem k cizím surfařům. Samotné agresivní projevy lokalismu podle surfařů vyvolávají další agresivní odezvu.

Jako důvod vzniku lokalismu čeští surfaři reflektují 4 základní důvody. Prvním důvodem je již zmíněné **stále se zmenšující místo** na line-upu. Line-up je klíčovým místem, kde se lokalismus projevuje nejvýrazněji. Surfaři praktikující lokalismus nebo patřící do surfařských gangů toto území pečlivě střeží. Line-up, známý pod nativním názvem jako *kapo'ina nalu*, má hluboké kořeny v havajské tradici a představuje teritorium, které může být vnímáno jako hranice. V tomto prostoru se formují specifické identity a sociální normy jsou zde neustále proměnlivé. (Walker, 2011) Přeplněné spoty vyvolávají v místních surfařích frustraci, která vede k lokalismu. Ten má v tomto případě za cíl regulovat počet surfařů na spotech. Pokud situace vyeskaluje do maxima, je možné, že na spot nebude vpuštěn nikdo, kromě místních surfařů. K takovým praktikám podle informátorů již dochází v mnoha místech Portugalska.

Druhým důvodem je **vzorec 1 vlna = 1 surfař**. Podle mnoha surfařů je surfing takzvaný one man sport. Aby si surfař dostatečně a bezpečně zasurfoval měl by na vlně být sám. Pokud mu jízdu někdo ohrožuje je za své jednání často potrestán například vykázáním ze spotu. Tento důvod úzce souvisí se samotným přeplněním spotů. Pokud jsou totiž spoty naplněny není skoro možné, aby surfař vlnu jel úplně sám. Vzorec jedné vlny však souvisí i s vidinou jedné perfektní vlny, kterou zmiňuje jeden z informátorů. Surfař je poháněn nekonečnou žízní, kdy prahne po jedné dokonalé vlně. V cestě za svou vlnou však mnohdy porušuje morální i surfařské zásady. V takovém případě se také může zrodit lokalismus, jako prostředek, jak ostatní zdržet mimo line-up, zatímco on sám bude dokonalou vlnu hledat.

Třetím důvodem lokalismu je podle několika informátorů **hierarchie**, která na line-upu panuje. Lokální surfaři mají na místě vyšší pozici a vyžadují, aby cizí surfaři tuto pozici respektovali a respekt jim i projevovali. Podle Walkera na line-upu panují rozdílná pravidla i hierarchie. S tou se surfař musí náležitě seznámit a ve vodě ji dodržovat. (Walker, 2011) Hierarchie je důležitou součástí surfové komunity. Je její součástí jak mezi místními, tak mezi

místními a cizími surfaři. Skupiny místních surfařů jsou často tak uzavřené, že se jedinec musí mezi ně narodit. (Nazer, 2004)

Posledním důvodem lokalismu, který informátoři reflektují, je historie **kolonizace** a rasismus v surfingu. Z hlediska historie v tomto smyslu byl surfingu mnohokrát nucen se proměnit a mnohdy i zcela svou tradici pohasnout. Podle některých informátorů trauma ze zkušenosti tohoto sportu přetrvává i dnes v některých myslích surfařů. Lokalismus je v tomto případě následek historické zkušenosti. S tím souvisí i fakt, že na některých místech je lokalismus v té nejtěžší podobě. Takovým místem je podle informátorů například Havaj.

Během rozhovorů jsem zjistila, že informátoři podobu lokalismu reflektují také v ohledu na různé okolnosti. Těmi podle nich jsou: gender, konkrétní geografické místo a míra oddanosti.

Gender v lokalismu hraje svou roli. Gender byl v i v historii surfingu rozhodujícím faktorem, zda daná osoba může surfovat. (Kempton, 2021) V některých případech podle informátorů míru lokalismu zmenší, v jiných naopak zvýší. Feminní gender často vede k tomu, že lokalismus je vůči konkrétní osobě uplatňován méně intenzivně. Na druhé straně může feminní gender v lokalismu způsobit, že je žena vnímána jako slabší a místní si vůči ní dovolí více. Jedna z mých informátorek se mi svěřila s tím, že byla během surfování sexuálně obtěžována místním surfařem. Takové chování lze rovněž chápat jako formu lokalismu ovlivněného genderem.

Geografické místo také často ovlivňuje podobu lokalismu. Sami informátoři zmiňují různé podoby lokalismu v závislosti na místě. Dokonce v rámci jedné země může být lokalismus na různých surfových spotech různý. Mnoho surfařů při reflexi lokalismu automaticky směřují na vzpomínky z Portugalska. Naopak Maroko jedna z informátorek reflektuje jako místo, nezasažené lokalismem. Během týdenního výzkumu v Maroku se s lokalismem také nesetkávám. Samotní aktéři výzkumu však o lokálních instruktorech debatují. Často o nich hovoří negativně ve vztahu k výuce, kdy se jim instruktoři moc nevěnují a častí si sami během lekcí surfují s ostatními přáteli. Je možné, že povinnost zahraniční školy mít místní instruktory je prostředkem k udržení nezkušených surfařů na jednom konkrétním místě, kde nepřekáží. Zatímco zkušení surfaři již instruktory nepotřebují a sami se vydají na spoty, které nejsou takto naplněné začátečníky. Takové metody mohou být také formou lokalismu.

Míra oddanosti neboli soul surfař či kook je velice zajímavým tématem, na které několik informátorů během rozhovoru odkázalo. Pokud jedinec bude surfingu dostatečně oddán může jednak praktikování lokalismu zmírnit vůči sám sobě. Pokud bude jednat jako soul surfař je méně pravděpodobné, že bude lokalismem postihnut a z místa vyloučen. Za druhé informátoři také zmiňují, že sám soul surfař lokalismus často nepraktikuje. Naopak kook je lokálními surfaři bedlivě střežen a z oblíbených spotů vyloučen.

Další výzkumnou otázkou byly zkušenosti českých surfařů s lokalismem. Zkušenosti, které mi informátoři během rozhovorů představily byly jak zprostředkované, tak i svoje vlastní. Vlastní zkušenost měli pouze s mírným nebo středním lokalismem, nikdy s těžkým. Zprostředkované zkušenosti se již k těžkému přiblížily. Zmíním pouze obecné zkušenosti, se kterými se informátoři setkali.

Jak jsem již psala nejčastěji se informátoři s lokalismem setkávají v Portugalsku, které je oblíbenou destinací českých surfařů. Místní lokálové však nechtějí, aby na spoty přijížděli cizí surfaři ve skupinách. Opět se tedy dostávám ke vzorci 1 vlna = 1 surfař. Sami místní surfaři však toto pravidlo nedodržují. Čtenář si zde opět může všimnout projevu jasné hierarchie, kterou místní surfaři uplatňují. Očekávají, že cizí surfař zásady bude dodržovat. Oni sami jsou z nich však často vyvázáni.

V jedné ze zkušeností byl informátor se svým bratrem z místa vykázan místním surfařem, který ho pozoroval z pláže. Následně k němu připádlouval a sdělil mu, že způsob, jakým na vlně jezdí je nedostatečně respektující k samotné vlně. Podle místního surfaře si vlna zaslouží jízdu na krátkém prkně, nikoli na long boardu, na kterém informátor byl. Lokál však už dále nereflektoval, že místní surfaři po vlně s dlouhými prkny jezdí také. Je však zajímavé, že důvodem k vykázaní je i způsob jízdy na vlně, který se místnímu surfaři zdál nerespektující k vlně.

Line-up je místem, které je hierarchií značně ovlivněno. Samotná pozice, kde surfař v oceánu sedí na prkně a čeká na vlnu, má svá pravidla. Jednomu z informátorů bylo jasné sděleno, že nemůže přijít a ihned si sednout k peaku vlny. Naopak by měl sedět stranou a brát pouze vlny, které nikdy nechce. Ty jsou samozřejmě méně atraktivní a nejezdí se tak dobře.

Poslední výzkumnou otázkou je strategie vyrovnávání se s lokalismem. Tyto strategie rozdělují pro větší srozumitelnost do 2 kategorií. Jedná se o kategorii, kterou informátoři definují, jako strategie, které sami aktivně využívají. Druhou kategorií však tvoří strategie, které informátory napadly, jako potenciálně možné řešení umírnění lokalismu.

Strategie, které informátoři aktivně užívají jsou: trávení delší doby na jednom místě, pokora, respekt a přátelské vztahy s lokály. **Trávení delší doby na jednom místě**, spočívá v postupném stoupání po pomyslném hierarchickém žebříčku mezi místními surfaři. Během delšího pobytu má cizí surfař možnost navázat přátelský vztah s místními surfaři. Ti si u něj všimnou zájmu a dostatečně poznají jeho i jeho surfařské schopnosti. To následně umírní potenciální napětí mezi surfaři na line-upu. Surfaři by se na spot měli opakovaně vracet, i za složitých podmínek a budovat si vztahy.

Budování vtaů souvisí i s další, již zmíněnou strategií. **Přátelské vztahy s lokály** jsou velmi častou strategií, kterou čeští surfaři využívají k zajištění příjemné nálady ve vodě. Někteří uvádí, že se vztahy s místními snaží navázat, ještě před samotným napádlouváním na line-up. Další formou zlepšení vztahu s místními surfaři je také naučení se základních frázi v lokálním jazyce. Výsledkem dobrých vtaů však nemusí být pouze utlumení lokalismu. Lze docílit i toho, že místní surfař cizince s sebou vezme na secret spot. Takové jednání je velice ojedinělé a o to víc si ho čeští surfaři váží.

Poslední hojně využívanou strategií, jak jsem již zmínila je **pokora a respekt**. Čeští surfaři se formou pokory a respektu snaží místním surfařům dokázat, že si jsou vědomi své nižší hierarchické pozice na line-upu. Mezi metody, kterými to lze prokázat je například přenechávání hlavních vln místním. Zatímco si čeští surfaři berou takzvané leftovers. Což jsou doslova zbylé vlny, které nejsou tak atraktivní a jízda na nich není takovým prožitkem. Často se skrze surfing doslova ponižují ostatním surfařům. Nazer (2004) takové jednání nazývá nechání si „...*diktovat tempo surfingu*...“ (Nazer, 2004) Tímto diktováním si cizí surfař docílí zachování pohodové nálady na line-upu. Lokálové navíc nebudou mít pocit, že nemají dostatek vln.

Co se týká kategorie potenciálního umírnění lokalismu, jedná se obecně o utlumení náporu na frekventovaných a plnicích se surfařských spotech.

Jednou variantou je odklon frekventovanosti stále nových surfařů na stále stejná místa. Řešením by bylo jejich rozptýlení na spoty, které nejsou tak známé. Jednalo by se například o Norsko či Irsko. Surfing v těchto oblastech samozřejmě již existuje, jedná se však o cold water surfing. Ten však u surfařů není tak atraktivní, jako běžný surfing ve vodě, kde surfaři stačí slabší neopren nebo vůbec žádný. Odklonem dalších vln nových surfařů by se podle informátora vyřešila agresivita a frustrace lokálních surfařů, kteří přihlížejí na to, jak se jejich home break každým dnem více plní.

Podobnou strategií vyrovnávání se s lokalismem by mohlo být i rozšíření umělých vln. Opět by se ulevilo naplněným a známým surfovým spotům a surfaři by se rozprostřeli i na umělé vlny. Umělé vlny již v některých zemích fungují, jedná se však o poměrně finančně náročnou variantu a je jich stále malé množství.

Poslední variantou může být zamezení přístupu některým surfařům. Takový cíl uplatňuje samotný lokalismus. V tomto případě by se naopak však lokalismu tímto přístupem předcházelo. Zamezení přístupu by probíhalo například formou instalace turniketů na pláži. Každý ze surfařů by si musel zakoupit permanentku, kterou by se při vstupu prokazoval. Tím by se reguloval počet surfařů a místní surfaři by navíc mohli mít slevy. Zamezilo by se tak násilí, přibyla by však povinnost si zakupovat permanentku. Otázkou zůstává, zda by taková strategie lokálním surfařům také vyhovovala, když podobného výsledku mnohdy dosahují lokalismem, který je navíc nic nestojí.

Bibliografie

- BABIČ, P. (2008). *Surf*. Třebíč: Akcent, Hobby (Akcent).
- BOOTH, D. G. (2011). *Surfing: The Ultimate Guide (Greenwood Guides to Extreme Sports)*. Santa Barbara: Greenwood.
- BOURDIEU, P. (1986). The forms of capital. In: RICHARDSON, J., *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. Westport: CT: Greenwood, s. 241-258.
- COHEN, S. (2011). *Folk Devils and Moral Panics*. London: Routledge.
- KEMPTON, J. (2021). *Women on Waves: A Cultural History of Surfing: From Ancient Goddesses and Hawaiian Queens to Malibu Movie Stars and Millennial Champions*. New York, Pegasus Books.
- KUŘÍK, B., CHARVÁT, J., & SLAČÁLEK, O. (2018). *Mikrofon je naše bomba. Politika a hudební subkultury mládeže v postsocialistickém Česku*. Togga.
- NAZER, D. (2004). *The Tragicomedy of the Surfers' Commons*. Deakin Law Review, Vol. 9, No. 2, pp. 655-713.
- NOVOTNÁ, H., ŠPAČEK, O. & ŠŤOVÍČKOVÁ JANTULOVÁ, M., eds. (2019). *Metody výzkumu ve společenských vědách*. Praha: FHS UK.
- SOTELO EASTMAN, A., & HOUGH-SNEE, D.Z. (2017). *The Critical Surf Studies Reader*. Durham: Duke University Press.
- THORNTON, S. (1996). *Club Cultures: Music, Media, and Subcultural Capital (Music/Culture)*. Wesleyan University Press.
- WALKER, I. (2011). *Waves of Resistance: Surfing and History in Twentieth-Century Hawai'i*. Honolulu: University of Hawai'i Press.
- WARSHAW, M. (2005). *The Encyclopedia of Surfing*. United States: Houghton Mifflin Harcourt.
- WARSHAW, M. (2010). *The History of Surfing*. United States: Chronicle Books.

Internetové zdroje

Dokumenty, *Český surfing*. (2023) [online] [cit. 2024-03-20] Dostupné z: <https://www.czech.surf/services-7>

Ethnographic Fiction: The Space Between, *Savage Minds*. [online] [cit. 2024-06-1] Dostupné z: <https://savageminds.org/2014/10/13/ethnographic-fiction-the-space-between/>

HARDIN, G. (1968). The Tragedy of the Commons. *Science*, Vol. 162, No. 3859. [online] [cit. 2024-02-10] Dostupné z: https://pages.mtu.edu/~asmayer/rural_sustain/governance/Hardin%201968.pdf

KUSÁ, Z. Bauman, (1996) Zykmunt: Myslet sociologicky. *Sociológia-Slovak Sociological Review*, (5). [online] [cit. 2024-06-01] Dostupné z: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=96126>

MOLEŠ, J. Praha Surfová díl druhý: Lokalismus po česku!. *Freeride*. [online] [cit. 2023-08-25] Dostupné z: <https://www.freeride.cz/surf/praha-surfova-dil-druhy-lokalismus-po-cesku>

MP, L. The most feared surf gangs in the world. *Surfertoday*. [online] [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.surfertoday.com/surfing/the-most-feared-surf-gangs-in-the-world>

NETTLE, S. (2010). Where Blackfellas Met Their Waterloo | Surfpolitik | Swellnet. Swellnet | Australian Surf Cams, *Surf Reports and Surf Forecasts*. [online] [cit. 2024-03-20] Dostupné z: <https://www.swellnet.com/news/surfpolitik/2010/02/23/where-blackfellas-met-their-waterloo>

NORTH SHORE LOCALISM EXPLAINED BY KOA AND MAKUA ROTHMAN! WHY IT'S IMPORTANT. In: Youtube [online]. 1.3.2023 [cit. 5-9-2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=wuneGfG_ZnA&t=415s. Kanál uživatele Koa Rothman

OLIVE, R. Localism: A Legacy Of Colonialism, *Surf Simply*. [online] [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <https://surfsimply.com/magazine/a-legacy-of-colonialism>

REMEŠOVÁ, L. Surfing jako klíčová příčina sociální a kulturní změny marockého Taghazoutu [online]. Praha, 2016 [cit. 2023-01-28]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/84266>. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií. PhDr. Marek Halbich, Ph.D.

Rothman Koa. In: Youtube [online]. 1. 3. 2023 [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=wuneGfG_ZnA&t=416s

RŮŽIČKA, M., & VAŠÁT, P. (2011). Základní koncepty Pierra Bourdieu: pole – kapitál – habitus. *Antropowebzin* (2). [online] [cit. 2024-04-09] Dostupné z: <https://otik.uk.zcu.cz/handle/11025/6733>

Surfer's Code of Ethics, *Kona Boys*. (2011) [online] [cit. 2024-03-20] Dostupné z: <https://www.konaboys.com/surfers-code-of-ethics/>

WACQUANT, L. (2002) Pierre Bourdieu. *Biograf* (27). [online] [cit. 2024-04-15] Dostupné z: <http://www.biograf.org/clanek.php?clanek=v2707>

Wahines, *Te Aka Māori Dictionary*. [online] [cit. 2024-04-12] Dostupné z: <https://maoridictionary.coa.nz/search/?amp;keywords=wahine>

Příloha 1.

Obr. č. 1. Screenshot instagramového účtu *Kook of the day*. Lokál ležící na pláži. Zdroj: *Kook of the day*

3 185 To se mi líbí
kookoftheday Paddle out for the death of surfing

@bornimssouan👀👀

Obr. č. 2. Screenshot instagramového účtu *Kook of the day*. Přeplněný spot Imsouane v Maroku. Zdroj: *Kook of the day*

Obr. Č. 3: Spot Imsouane (foto: Kristýna Semecká) [20. 2. 2023]

Příloha 2.

Otázky, které byly informátorům kladeny

1. *Co pro tebe znamená surfing?*
2. *Víš, co je lokalismus?*
3. *Jak lokalismus chápeš? Proč si myslíš, že se vytváří?*
4. *Máš s ním zkušenosti? Jaké?*
5. *Co děláš, když se s lokalismem setkáš?*
6. *Jaký vztah máš s lokály?*
7. *Jezdíš surfovat sám? Proč?*
8. *Chtěl bys na surfingu něco změnit?*